

Korruption och ekonomisk utveckling –
en studie i avvikande samband och utvecklingar

Pro gradu-avhandling i statsvetenskap

Författare: Sofie Wikström, 36035

Handledare: Carsten Anckar

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi

Helsingfors 2020

Ämne: Statskunskap	
Författare: Sofie Wikström	
Arbetets titel: Korruption och ekonomisk utveckling – En studie i avvikande samband och utvecklingar	
Handledare: Carsten Anckar	Handledare:
<p>Abstrakt: Korruption som ett fenomen har funnits så länge människor begått handel, och är ett fenomen som majoriteten av människor anser som negativt, även om de inte fullständigt kan definiera fenomenet. Det finns otaliga forskningar om sambandet mellan korruption och ekonomisk utveckling, och så gott som alla kommer till samma slutsats att det finns en samband mellan dessa två.</p> <p>Denna avhandling kommer undersöka sambandet mellan ekonomisk utveckling och korruption, med fokus på de länder och resultat som ofta faller bort på grund av att resultaten avviker för mycket. Det finns mycket teori om hur ekonomi påverkas av korruption och dessa kommer att presenteras i den mån som är relevant för att förstå de avvikande ländernas resultat. De främsta relevanta teorierna är grundade i ländernas historia, kultur och seder, och hävdar att korruption leder till dålig ekonomisk utveckling. Denna avhandling utgår ifrån att korruption bidrar till låg ekonomisk utveckling framförallt i demokratier. Teorierna och definitionerna lyfter även fram problemet med att definiera och mäta korruption på ett giltigt sätt.</p> <p>Avhandlingen består av två delar: en kvantitativ undersökning för att få fram avvikande länder, och en kvalitativa undersökning som närmare bekantar sig med dessa länder och orsakerna till att dessa länder avviker. Kvantitativa delen använder sig främst av Cook's Distance måttet för att få fram avvikelser i jämförelser. Få länder har ett avvikande resultat för många ekonomiska variabler, men Bhutan och Ryssland, samt till en mån Rwanda, avviker tillräckligt för att kunna anses ha ett avvikande samband mellan ekonomisk utveckling och korruption.</p> <p>De främsta orsakerna till Rysslands avvikande resultat kan förklaras med stora naturresurser som bidrar till hög ekonomisk utveckling, och socialism som en förklarande faktor både för utveckling och korruption. Bhutans resultat baserar sig i ett styrelseskick som följer buddhismen, vilket både påverkar ekonomisk utveckling och korruption. Brist på naturresurser spelar även en roll. Rwandas resultat kan främst anses bero på inbördeskriget och folkmordet, samt på befolkningsmängden.</p> <p>Avslutningsvis presenteras möjligheter för användningen av dessa resultat för utvecklingen av andra länder i liknande situationer som anting Bhutan, Rwanda eller Ryssland. Dessutom presenteras möjligheter för vidare undersökningar.</p>	
Nyckelord: korruption, ekonomisk utveckling, avvikelser, Bhutan, Ryssland, Rwanda, Cook's Distance, socialism, avvikande samband	
Datum: 30.3.2020	Sidoantal: 116 (text)

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Teorier och hypoteser	6
2.1 Hypoteser	18
3. Definitioner	20
3.1 Korruption	20
3.2 Ekonomisk utveckling	28
4. Metod och tillvägagångssätt	30
5. Variablerna	32
6. Kvantitativa undersökningen	42
6.1 Korruption och Ease of doing business	47
6.2 Korruption och Global Competitiveness index	50
6.3 Korruption och Bruttonationalprodukt, BNP	55
6.4 Korruption och Human Development index, HDI	60
6.5 Korruption och Household consumption	64
6.6 Korruption och Läskunnighet	69
6.7 Korruption och Spädbarnsdödlighet	73
6.8 Sammanfattning	78
7. Kvalitativa undersökningen	79
7.1 Ryssland	80
7.2 Bhutan	92
7.2.1 Korruption i Bhutan	97
7.3 Rwanda	104
8. Avslutning	113

Källförteckning

Figurteckning

Figur 1. CPI och Ease of doing business	48
Figur 2. Cook's Distance, CPI och Ease of doing business.....	50
Figur 3. CPI och Global Competitiveness index	52
Figur 4. Cook's Distance, CPI och Global Competitiveness index.....	54
Figur 5. CPI och BNP	57
Figur 6. Cook's Distance, CPI och BNP per capita.....	59
Figur 7. CPI och Human Development index.....	62
Figur 8. Cook's Distance, CPI och HDI	64
Figur 9. CPI och Household consumption.....	66
Figur 10. Cook's Distance, CPI och Household Consumption	69
Figur 11. CPI och Läskunnighet	71
Figur 12. Cook's Distance, CPI och Läskunnighet.....	73
Figur 13. CPI och spädbarnsdödlighet.....	76
Figur 14. Cook's Distance, CPI och Spädbarnsdödlighet.....	77

1. Inledning

Korruption är ett fenomen som har plågat både länder, regeringar och företag nästan sedan urminnes tider. Utlåtandet låter klyschigt men är dess värre sann, med den första boken om korruption daterad tillbaka till för ungefär 2000 år sedan. Korruption är också ett fenomen som inte diskriminerar, det vill säga så gott som alla länder lider eller har lidit av det i något skede, oberoende av geografiskt läge, storlek eller tankesätt¹. I och med att västerländsk demokrati började ta över som det allmänt rådande politiska styrsättet, började även mer fokus sättas på diffusa och oklara ekonomiska transaktioner och deras inverkan på ekonomin, det vill säga korruption.

I dagens läge finns det något av en konsensus om att korruption är något som måste utrotas, och bekämpning av korruption har lett till att allt fler fall av korruption blivit avslöjade. Dessa korruptionsskandaler har inte begränsat sig till ett visst område, utan har förekommit i alla delar av världen, och i en stor del av världens olika länder. I och med media och en alltmer intresserad och vaken befolkning och publik, har fler och fler stora korruptionsskandaler fått en stor publicitet, som t.ex. korruptionsskandalen Car Wash (Lava Jato) i Sydamerika som började som en liten undersökning av penningtvätt och utvecklades till en av de största korruptionsskandalerna, om inte den absolut största korruptionsskandalen i historien². Flera brasilianska företag som Petrobras och Odebrecht och ett flertal sydamerikanska staters presidenter, regeringar, beslutsfattare och affärsmän var och är involverade i denna pågående skandal och undersökning, som hittills har resulterat i att 140 personer har blivit dömda fängelsestraff i sammanlagt över 2000 år³. Denna skandal har till och med fungerat som grund för en tv-serie⁴. Detta är dock inte den enda korruptionsskandalen på sista tiden som fått mycket uppmärksamhet. Spanien tog nyligen ett exemplariskt första steg genom att döma tidigare

¹ Tanzi, V. *Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope, and Cures*, IMF Working Paper, 1998

² Pressly L. 'The largest foreign bribery case in history'. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/business-43825294>. Publicerad 22.4.2018

³ *A lava jato em números no paran — caso lava jato*. Ministrio Pblico Federal MPF <http://www.mpf.mp.br/para-o-cidadao/caso-lava-jato/atuacao-na-1a-instancia/parana/resultado>. Hmtad 13.11.2018

⁴ Rohter L. Brazil's jaw-dropping corruption scandal comes to netflix. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/03/16/arts/television/mechanism-netflix-brazil-jose-padilha.html>. Publicerad 16.3.2018

riksdagsledamöter, beslutsfattare och personer sammankopplade med dessa för större korruptionsverksamhet som började undersökas redan år 2009.⁵

Dessa korruptionsskandaler har dock alla skett i mer eller mindre utvecklade, västerländska länder. I dessa länder har korruptionen setts som bland de allvarligaste brotten som finns, och den allmänna åsikten om korruption är att det är ett seriöst brott, oacceptabelt och väldigt negativt.⁶ Denna åsikt sträcker sig dock inte överallt. Alltför ofta är korruption nästan en förutsättning och självklarhet i de mindre utvecklade länderna, och även de västerländska staterna verkar förvänta sig korruption i dessa länder och accepterar det kanske till en högre grad än i de västerländska staterna. Detta beror på att länderna inte är lika utvecklade, varken demokratiskt eller ekonomiskt. Detta utlåtande presenterar andra delen som denna avhandling kommer att utgå ifrån; ekonomisk utveckling.

Ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för att ett land ska kunna trygga vissa basrättigheter och förnödenheter åt befolkningen, och är något som varje land strävar efter, eftersom all annan utveckling följer den ekonomiska utvecklingen. Med ekonomisk utveckling klarar även majoriteten av länder av att få både politisk och ekonomisk global makt, och får således vara med och fatta beslut, och får möjligheten att delta i den globala politik som förs. Ekonomisk utveckling innefattar inte bara den ekonomiska tillväxten och utveckling av de faktorer som påverkar ekonomisk tillväxt, utan även många andra delar av samhället som man ofta inte ens tänker på att kunde vara beroende och påverkade av ekonomi. Dessa faktorer och variabler samt hur de påverkas kommer att presenteras senare i avhandlingen tillsammans med resten av variablerna och teorierna.

Denna avhandling kommer att granska sambandet mellan korruption och ekonomisk utveckling, med fokus på de länder som avviker från det allmänna resultatet. Detta kommer att ske genom att först genom en kvantitativ undersökning få fram de avvikande länderna, och sedan djupare analysera dessa länder gentemot teorier i den kvalitativa delen av avhandlingen.

⁵ Minder R. Rajoy government in Spain is threatened by verdicts in corruption case. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/05/25/world/europe/spain-rajoy-corruption.html>. Publicerad 15.10.2019.

⁶ TNS opinion & social, *Special Eurobarometer 470 - October 2017 "Corruption" Report* Europeiska Unionen, 2017

Avslutningsvis kommer resultaten att granskas och potentiella vidareundersökningsidéer lyftas fram. Syftet med denna avhandling är att få fram de länder som ofta lämnas utanför undersökningar på grund av att de inte följer normen, och undersöka vilka orsaker bidrar till att dessa länder har avvikande resultat. I och med att dessa länder ofta lämnas utanför finns det en risk att alternativa metoder och lösningar under åren förbisetts och i och med denna avhandling kanske det framkommer nya metoder och tillvägagångssätt för länder att utrota korruption och utvecklas ekonomiskt.

2. Teorier och hypoteser

Då det kommer till korruption och ekonomisk utveckling, är det ett oförnekbart faktum att de två fenomenen går hand i hand. Det finns otaliga bevis både på att korruption påverkar den ekonomiska utvecklingen och att den ekonomiska utvecklingen i sin tur påverkar korruption. För denna avhandling är det väsentliga korruptionens inverkan på den ekonomiska utvecklingen, även om den inte i alla fall har en synlig inverkan.

Ur ett teoretiskt perspektiv kan man utgå ifrån att korruption alltid har en negativ effekt på ett lands ekonomiska utveckling, då man tar i beaktande det mest allmänna utlåtandet om korruption som finns, att korruption är utnyttjande av en anförtrodd offentlig position för privat vinst. De flesta författare håller med om detta, och anser att på grund av att korruption alltid handlar om olaglig verksamhet, så har den en direkt negativ inverkan på ekonomisk utveckling. Rose-Ackerman lyfter fram att det handlar om alla former av korruption, så väl stor- som småskalig korruption⁷. Småskalig korruption kunde anses av både högre tjänstemän och allmänheten som ett ofarligt fenomen, men ofta skapar även småskalig korruption grunden och förutsättningarna för fortsatt korruption. Detta baserar sig i att korruption i grund och botten är olagligt och går mot de så kallade moraliska gränserna och linjedragningarna i ett land. Detta betyder att korruption underminerar demokratins betydelse och legitimitet i ett land.

I och med att korruption främst ses som ett brott mot den allmänt rådande, moraliskt rätta standarden, är utgångspunkten i de flesta fall att ett land är demokratiskt eller strävar efter att

⁷ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996:48(3)

bli demokratiskt. Demokrati ses som en utgångspunkt för att ett land ska kunna utvecklas ekonomiskt, och speciellt för att uppnå ekonomiskt tillväxt som sedan vidare leder till ekonomisk och social utveckling. Då en person med en politiskt anförtrödd roll i ett land då involverar sig i korrupt verksamhet, ser man det genast som att bryta mot de så kallade reglerna, och då klassas det som korruption. Utgångspunkten i demokratiska länder är att alla ska ha lika möjligheter och framförallt lika rättigheter och skyldigheter, men så fort det förekommer korruption rubbas denna balans och vissa personer mister sina rättigheter medan andra personer, i de flesta fall tjänstemännen med positioner som kan utnyttjas, försummar sina skyldigheter. Orsaken till att korruption och de vinster och tillgångar som fås genom korrupta handlingar inte bidrar till ett lands utveckling är att de oftast blir fel tilldelade. Rose-Ackerman hävdar att det finns fler orsaker till att inte investera pengar man fått genom korruption tillbaka i landet⁸. Medel som fåtts genom korruption är olagliga och därför vågar många inte riskera en skandal och investerar pengarna hellre utomlands, för att undvika att bli anklagad. Detta betyder att medel som egentligen borde användas för utveckling av landet och som inte minst i form av skatteintäkter kunde gynna landet där korruptionen skett, istället bara gynnar specifika mål, i vissa fall bara specifikt den korrupta tjänstemannens privata ändamål.

Tanzi och Davoodi lyfter fram korruptionen och dess inverkan på den ekonomiska utvecklingen genom politiska beslutsfattningar, politisk korruption och användandet av mutor. Den teori som Tanzi och Davoodi lyfter fram är hur företag genom mutning och andra former av korruption bidrar till att den ekonomiska utvecklingen och tillväxten i ett land minskar. I princip är idén att företag ofta betalar kommissioner åt olika beslutsfattare för att försäkra sig om att just deras förslag blir det vinnande förslaget, vilket betyder att beslutsfattarna börjar godkänna allt större projekt baserat på den personliga vinsten de kan göra på dessa projekt⁹. Detta stöds även av Krueger,¹⁰ som hävdar att då den personliga vinstens vikt börjar vara det avgörande för beslutsfattare, så kommer företagens största fokus ligga på att maximera sin kapacitet att betala mutor. Detta betyder inte bara att de företag som gör större vinst har större chans att få projekt, utan också att priset på att få projekt, produktionstillstånd och dylikt

⁸ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996:48(3)

⁹ Tanzi, V., Davoodi, H. Corruption, Public Investment, and Growth, *IMF Working Paper*, 1997

¹⁰ Krueger, A. The political economy of the rent-seeking society. *Law and economic development*. 2006:175-187

konstant kommer att öka för alla aktörer inom branschen. I samband med denna jakt på den största personliga vinsten, blir även företagens resurser fördelade fel, med en allt större del som går mot fortsatt korruption och till att gömma den olagliga verksamheten, istället för mot det som egentligen är ekonomiskt mest lönsamt.

Klitgaard definierar korruption som samma som monopol, plus omdöme, minus redovisningsansvar.¹¹ Kort sagt innebär detta alltså att någon har monopol på bestämmanderätt, möjligheten att fatta dessa beslut baserat på eget omdöme, och inget ansvar att redovisa och försvara dessa beslut för någon. Detta utlåtande är viktigt att lägga märke till då man talar om felfördelning av resurser och korruption. I relation till förra stycket där jakten på den personliga vinsten lyftes upp så betyder speciellt bristen på ansvarsskyldighet att många projekt påbörjas, eftersom personen som utfärdar lov för dessa projekt får en stor personlig vinst, men antingen avslutas de aldrig, eller så är de inte nödvändigtvis nyttiga projekt som staten egentligen skulle behöva för att kunna utvecklas. Detta leder till två problem; budgeten får ett underskott, och produktiviteten försämras. Human Development Index, som är det index som används för att räkna ut ekonomisk tillväxt, baserar sig på tre faktorer: medellivslängden, utbildningsnivån och levnadsstandarden i ett land. Ju högre resultat ett land har i varje kategori, desto längre utvecklat är det. I och med budgetunderskottet finns det mindre pengar som kan satsas på utbildning och hälsovård, vilka i sin tur drar ner utbildningsnivån och medellivslängden. Ett bra exempel på detta är Uganda (som ännu idag är ett utvecklingsland) där enligt Världsbankens undersökning 1991–1995 bara 13 % av finansieringen för skolor slutligen nådde skolorna. Största delen av finansieringen ”läckte ut” vid någon mellanhand, och finansieringen fokuserade även mycket på skolor med elever från rika familjer¹².

Sökandet efter personlig vinst leder också till att majoriteten av resurser och medel går till de industrier och sektorer där det finns mycket personlig vinst att tillgå genom mutor. Dessa sektorer är sällan de som bidrar till ekonomisk utveckling. En av de mest drabbade sektorerna i fråga om brist på resursfördelning är utbildning. Mauro hävdar att korrupta regeringar tenderar att spendera mindre resurser på utbildningen eftersom mutorna och investeringarna är

¹¹ Klitgaard, Robert. *Controlling corruption*. Univ of California Press, 1988

¹² *Tools and Practices 18: Public Expenditure Tracking Surveys*, The Worldbank
<http://siteresources.worldbank.org/INTEMPowerment/Resources/486312-1098123240580/tool18.pdf>

små och eftersom det är svårt att gömma den olagliga aktiviteten¹³. Detta dock förutsatt att ett lands utbildning främst är allmän. Då man tar i beaktande privata skolor finns det absolut rum för mutor och olagliga investeringar, men dessa skolor brukar oftast vara oberoende av länders regeringar och få sin finansiering från privata aktörer. På grund av utbildningens roll i fråga om ekonomisk utveckling och dess tendens att inte dra till sig tillräcklig finansiering i länder med en korrupt regering, är utbildningsnivån en väldigt bra indikator på den ekonomiska utvecklingen i ett land.

Rose-Ackerman stöder dessa utlåtanden och utvecklar dessa tankar vidare genom att hävda att speciellt i de fallen där ena aktören är ett internationellt företag, är det inte bara det landet där mutorna tas emot, utan också landet som företaget kommer från, som lider av den korrupta verksamheten¹⁴. Det är enkelt att förstå hur det negativt påverkar landet som tar emot mutorna; det finns ingen garanti på att företaget i fråga är det bästa och mest lönsamma alternativet, den underminerar demokratins, och den demokratiska och rättvisa processens roll, och det finns ingen garanti att företagets verksamhet gynnar det allmänna intresset. Det internationella företagets hemland lider av detta främst i form av felfördelning av skattebetalarnas pengar. Det internationella företaget får högst antagligen stöd från hemlandets regering, i form av skattefinansierade understöd, men istället för att skattebetalarna skulle få nytta av detta genom investeringar i det egna hemlandet, används pengarna som mutor i andra länder. Dessutom finns det en risk att det internationella företaget kringgår skattelagar i det egna landet (och kanske inte heller betalar skatt i något annat land eftersom de kan ha mutat de olika tjänstemännen) vilket direkt reflekteras i hemlandets ekonomiska utveckling och tillväxt.

Det är inte bara Rose-Ackerman som pekar på skatteintäkter som en viktig del av den ekonomiska utvecklingsprocessen. Bird och Martinez-Vazquez påpekar att eftersom utvecklingsländer måste göra stora ekonomiska satsningar på infrastruktur, hälsovård, utbildning m.fl. krävs det en hel del intäkter, som fram för allt fås genom att höja skatteprocenter¹⁵. Deras undersökning baserade sig på Nicholas Kaldors utlåtande från redan

¹³ Mauro P. Corruption and the composition of government expenditure. *Journal of Public Economics*. 1998;69(2):263-279.

¹⁴ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996;48(3)

¹⁵ Bird, R. et al. Tax effort in developing countries and high income countries. *Economic analysis and policy*. 2008;38(1):55-71

så tidigt som 1963, som hävdade att ett land som vill utvecklas ekonomiskt måste öka skatteprocenten från den 10–15% som den oftast ligger på i utvecklingsländer¹⁶. I samma anda anser Kaldor att alla länder har både den ekonomiska och administrativa kapaciteten att höja på skatteprocenten men att ansvar för att förverkliga detta ligger hos de politiska institutionerna. Således kan det alltså konstateras att höjningen av skatteprocenten hänger på de enskilda tjänstemännen och organisationerna och institutionerna de representerar, och därför hänger höjningen av skatteprocent direkt ihop med korruption, och påverkar även direkt den ekonomiska utvecklingen. Detta betyder alltså att om ett lands dåliga ekonomiska utveckling går att länka till en otillräcklig skatteprocent, betyder det att det högst antagligen finns någon form av korruption på någon politisk nivå.

I linje med oavslutade samt onödiga projekt är det värt att ta upp Alesina et. al som i sin undersökning nämner att man ofta kan se en ökning i påbörjade projekt och finansiering av sektorer för ekonomisk utveckling innan val¹⁷. Kandidater försöker påverka väljarna genom att bevisa till dem att de satsar på ekonomisk utveckling och så ledes alltså lockar till sig röster. Detta leder till att ekonomiska utvecklingen på kort sikt ökas, och väljarnas attityder mot diverse politiker ändrar. Denna form av manipulation kan vara väldigt gynnsamt, men i brist på korrekt uppföljning av projekt och vidare finansiering är effekterna av dessa projekt väldigt kortvariga. Här kan det märkas att dessa idéer och Alesinas et. als. undersökning går hand i hand med Heidenheimers tankar om korruption som verksamhet mot den allmänna åsikten. Det kandidaterna försöker i dessa fall ändra är den allmänna åsikten genom korruption, och i enlighet med Heidenheimer så kan det väl lyckas i och med att den allmänna åsikten kan vara kritisk och intresserad av politik då det är aktuellt, medan intresset sedan tvinnar ut med tiden¹⁸. Detta betyder alltså att väljarna är intresserade av politiska beslut som fattas innan val, men att i och med att valen är över och kandidaterna redan är fastslagna, finns det inte mera intresse för att verkligen följa upp kandidaternas löften och projekt.

Relaterande till Alesinas et als. tankar om ökat allmänt intresse för politik och framförallt politiska beslut i och med val är det också viktigt att lyfta fram Gardiners syn på den allmänna

¹⁶ Kaldor N, Will underdeveloped countries learn to tax? *Foreign Affairs*, 1963;41:410-419

¹⁷ Alesina A. Macroeconomic policy and elections in OECD democracies. *Economics & politics*. 1992;4(1):1-30.

¹⁸ Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002, p. 33

åsiktens dåliga stabilitet i fråga om åsikter av korruption¹⁹. De flesta index som undersöker korruption baserar sig på ett lands uppfattningar av korruption, och därför är måtten aldrig exakta mått på korruptionsnivån i ett land. Det är självklart omöjligt att få ett exakt mått på korruptionsnivån i och med att det handlar om olaglig verksamhet som måste gömmas och handlingar som måste begås bakom stängda dörrar, men som flera författare märker, finns det även problem med att mäta korruptionsnivån genom den allmänna uppfattningen av korruption i ett land. För att komma tillbaka runt till Gardiners tankar kring allmänna åsikten så nämns det att intresset för korruption och politiska beslutsfattningar är som störst i och med olika stora korruptionsskandaler som avslöjas och som allmänheten får reda på. Detta betyder att i flera länder kan det hända att korruptionsnivån räknas som alltför hög ifall det nyligen har avslöjats några större skandaler, och således kan det förklara en del av de avvikande resultaten som fås för en del länder. Detta betyder hursomhelst också att bara den så kallade storskaliga korruptionen läggs märke till, och att den småskaliga korruptionen potentiellt ännu kan leva fritt och ostört i och med att den inte ses som ett stort problem jämfört med de storskaliga korruptionsskandalerna.

Ekonomisk utveckling är dock inte bara beroende av inre faktorer och variabler som kan påverkas utgående från den lokala regeringen. En viktig aspekt av ekonomisk utveckling som lyfts fram av Mathews är vikten på entreprenörskap och innovationer. Mathews baserar allt egentligen på en av den ekonomiska utvecklingens faddrar, Schumpeter, och nämner att Schumpeter alltid vara en förespråkare för entreprenörskap och innovationer som en grund för ekonomisk utveckling²⁰. Tanzi och Davoodi påpekar också att det finns en ganska långt oskriven regel om att länder helst ska satsa på innovationer och nya idéer och utvecklingar²¹. Entreprenörskap och innovationer är dock ett problem i länder med korruption. I och med att framförallt innovationer oftast förekommer i små företag (start-ups i dagens läge) har de sällan möjligheter att tävla med stora etablerade företag i ett korrupt land. Dessa små företag saknar oftast kontakter till beslutsfattarna, och är kanske inte medvetna om vad som krävs för att ta

¹⁹ Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002, p. 33

²⁰ Mathews, J. An evolutionary theory of the economy as a whole: Reflections on Schumpeter's "lost" seventh chapter to *The Theory of Economic Development*, *Macquarie Graduate School of Management working Paper* 2003

²¹ Tanzi V, Davoodi H. Corruption, Public Investment and Growth, *IMF Working Paper*, 1997

sig in på marknaden. Dessutom har dessa företag oftast inte möjligheter till att betala mutor i och med att de inte är lika väl finansierade som de stora företagen, och ofta inte heller har överlops resurser att satsa på olaglig, korrupt verksamhet och döljandet av denna verksamhet. Därutöver finns det dessutom en risk att dessa små företag blir både ut- och överkörda av stora företag i fråga om projekt och olika tillstånd för verksamhet. Tjänstemän som fattar beslut baserat på maximeringen av den personliga vinsten, kommer att föredra företag som har möjlighet att betala de största mutorna. Detta betyder att små företag som eventuellt kommer fram med innovationer och kanske försöker sträva efter förändringar och utveckling inte kommer att prioriteras eftersom korrupta tjänstemän inte får lika stor vinst på att ge beslut som nyttjar dem.

Leff erbjuder en alternativ lösning på ovanstående problem. I sin artikel om industriella organisationer nämner Leff att det i många utvecklingsländer har bildats 'grupper av företag'. Gemensamt för dessas grupper är att det oftast är flera familjer som tillsammans grundat företag, som fungerar inom många lika branscher²². Dessa familjer är oftast bland de rikaste familjerna i samhället och har därför kapitalet som krävs för att kunna komma in på flera olika branschens marknader. Dessa familjer har även ofta kontakterna som krävs för att få fördelaktiga beslut även om regeringen är korrupt. Leff märkte att dessa grupper speciellt har uppkommit i utvecklingsländer där det funnits brist på resurser, kapital och möjligheter. Detta är inte ett svar på problemet med korruption i ett land, men kan hjälpa företag att undgå vissa hinder som skapas av korruptionen och således bidra till den ekonomiska utvecklingen i ett land. Leff påpekar även att man med denna metod kan skapa 'äkta' entreprenörskap, så som Schumpeter den definierar.

Brist på innovationer och entreprenörskap är framförallt ett problem i utvecklingsländer, och dessutom är det ett väldigt synligt problem. I och med att många utvecklingsländer har en dålig ekonomisk utveckling, är innovationer och nya idéer väldigt viktiga. Framförallt, i enlighet med Schumpeters tankar som Mathews (2002) framhäver, är det viktigt att få lokala företag och entreprenörer att sträva efter att etablera sig inom ett land och således öka produktionen i

²² Leff N. Industrial organization and entrepreneurship in developing countries: the economic groups, *Economic Development and Cultural Change* 1978;26:661-675

landet²³. Detta motverkas dock av korruptionen i helhet. Cartier-Bresson uttrycker i sin artikel att framförallt nya och svaga demokratier, samt dåligt utvecklade länder är väldigt mottagliga för korruption. De är det inte precis rakt ut, men kan föredra extra inkomster och mutor som speciellt olika stora företag är villiga att betala för att etablera sig i utvecklingsländer och få tillgång till billig arbetskraft och billiga resurser.²⁴ Detta betyder att de multinationella företagenallt ofta får förkörsrätt till de olika resurserna och de olika branscherna, vilket inte lämnar rum för innovationer. Detta betyder i sin tur att statens investeringar, lika som produktiviteten och vinsten från de olika resurserna, inte går till landet som behöver det för sin ekonomiska utveckling, utan snarare till redan utvecklade länder där de multinationella företagen härstammar ifrån, i enlighet med Rose-Ackermans tankar kring korruption²⁵. Detta kan igen direkt förknippas med att medellivslängden, utbildningsnivån och levnadsstandarden sjunker då själv landet inte får några intäkter från produktionen.

Klitgaards definition om att korruption är lika med monopol plus omdöme minus redovisningsansvar lyftes redan upp i samband med jakt på personlig vinst och effekter som den har på påbörjandet av projekt. Hursomhelst, så återspeglas definition även på flera andra plan av korruption och ekonomisk utveckling. Det som Klitgaard själv främst framhäver är sambandet mellan korruption och auktoritära stater och regeringar²⁶. Baserat i definitionen kan man lätt förstå varför. Definitionen baserar sig i att någon eller några har monopol på beslutsfattandet och bestämmanderätten i ett land. Detta är väldigt rådande i auktoritära stater där en person styr så gott som allt inom staten, och staten har kontroll över produktion, distribution och fördelning av resurser. Grundförutsättningen för en auktoritär stat är dessutom regeringens stöd för den auktoritära ledaren, vilket betyder att det sällan finns redovisningsansvar i och med att det inte finns något straff eller några negativa konsekvenser av korrupta och osunda beslut. Dessutom har inte regeringen auktoritet att bedöma några som

²³ Mathews, J. An evolutionary theory of the economy as a whole: Reflections on Schumpeter's "lost" seventh chapter to *The Theory of Economic Development*, *Macquarie Graduate School of Management working Paper* 2003

²⁴ Cartier-Bresson J. L'économie de l'information et l'analyse des réseaux de corruption, *Hermès, La Revue*. 1996;19(1):211-224

²⁵ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996;48(3)

²⁶ Klitgaard, Robert. *Controlling corruption*. Univ of California Press, 1988

helst av de beslut som en auktoritär ledare fattar, speciellt eftersom bedömning av en auktoritär ledares beslut dock nog har negativa konsekvenser.

Ett bra exempel på korruption och dess negativa effekt på ekonomisk utveckling är Sovjetunionens planekonomi. Klitgaard lyfter fram detta exempel och påpekar att det allmänt finns en större risk och grund för korruption i länder med planekonomi²⁷. Planekonomi baserar sig på att några högstställda ledare fattar beslut om produktion, distribution, fördelning och ransonering i ett land, vilket betyder att befolkningen inte har möjlighet att på något sätt påverka marknaden. I och med att de högst ställda ledarna fattar besluten angående hela landets ekonomi, betyder det att besluten och handlingarna sällan är i allmänhetens intresse. Det är omöjligt för dessa ledare att veta vad allmänheten behöver och kräver, och dessutom är det inte i deras intresse eftersom detta betyder att de eventuellt skulle förlora sin makthavande position. I planekonomier fattas dessutom besluten oftast för flera år åt gången, vilket betyder att det inte räknas för möjliga förändringar och oväntade brister. Gardiner stöder dessa utlåtandet med att hävda att på grund av planekonomin och auktoritära regimer finns det oftast en allmänt rådande brist på resurser samt tillgång till service i ett land, vilket betyder att korruption är oundvikligt för befolkningens överlevnad²⁸. Dessutom har många auktoritära stater väldigt strikta lagar och en aktiv militär närvaro, vilket leder till att korruption inte bara används för resurser utan även för att undgå straff. I detta fall finns det orsak för de militära tjänstemännen att missbruka sin offentliga post för privat vinst, eftersom de allmänt distribuerade resurserna inte är tillräckliga.

Också odemokratiskt valda regeringar bidrar till samma problem som auktoritära regimer och ledare. Då en regering och dess beslutsfattare inte väljs demokratiskt, finns det en stor sannolikhet att dessa inte representerar majoriteten av befolkningen och således inte det allmänna intresset. Detta betyder även att beslut som dessa regeringar fattar inte motsvarar det allmänna intresset, och kan således anses som korrupta beslut. Odemokratiskt valda regeringar och representanter har dessutom högst antagligen varit inblandade i korrupt verksamhet för att överhuvudtaget bli valda. Vare sig det är genom att köpa positioner och röster i ett land eller

²⁷ Klitgaard, Robert. *Controlling corruption*. Univ of California Press, 1988

²⁸ Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

att bli utnämnd för olika regeringspositioner på grund av familjerelationer, så är det sällan möjligt att uppnå detta utan att ha någon olaglig verksamhet bakom detta.

Denna teori och definition kan även vidare länkas till utvecklingsländernas problem med den ekonomiska utvecklingen och korruptionen. Ett flertal av länder som i dagens läge räknas till utvecklingsländer har en bakgrund av totalitär eller odemokratiskt vald regering. Som det redan nämntes lider utvecklingsländer av oförnuftiga marknadsbeslut som ofta fattas av regeringar med den personliga vinsten i tankarna. I länder där det finns en auktoritär ledare eller regering, kan företräde till marknader ges åt stora internationella företag eftersom dessa kan generera en stor vinst för den auktoritära regimen genom mutor. Detta betyder att både landet och dess befolkningen lider av besluten, och den ekonomiska utvecklingen stannar på plats. Den auktoritära regeringen får fortsatt finansiering för att förstärka sin auktoritära roll, medan befolkningen högst antagligen inte får en andel av mutorna och den personliga 'extra' vinsten.

Det är viktigt att även lyfta fram motargument mot de traditionella tankarna kring korruption. Leff har redan sen 60-talet varit den främsta källan och förespråkaren för de positiva effekterna av korruption, och han är inte ensam om dessa tankar. Flera olika författare har inflikat och visat sitt stöd för Leffs argument under åren, och bidragit till att det finns teorier som baserar sig på att korruption är ett positivt fenomen. Leffs argument baserar sig på 6 olika punkter, som enligt honom visar på situationer där korruptionen kan ha en positiv inverkan på den ekonomiska utvecklingen. Den första av dessa är ifall en regering har en likgiltig eller till och med motvillig attityd mot ekonomisk utveckling²⁹. Speciellt motvilligheten uppstår då regeringen ser ekonomisk utveckling som ett utmanande av deras makt, och vill således inte stöda ekonomisk utveckling på något plan. Detta är väldigt nära relaterat till Leffs andra situation för korruptionens positiva effekt; regeringens dåliga prioritering³⁰. Med detta menar Leff att regeringar inte alltid prioriterar ekonomisk utveckling i landet, utan hellre fokuserar på att hålla länder stabila genom t.ex. fokus på militära investeringar. I dessa fall ger korruptionen en chans för entreprenörer att anskaffa licenser, lov och utländsk valuta av tjänstemän mot mutor. I detta fall kan man argumentera att dessa tjänstemän handlar för det allmänna intresset och att det således främst är regeringen som är korrupt, och inte den enskilda tjänstemannen.

²⁹ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

³⁰ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

Den tredje punkten som Leff lyfter fram är att korruption kan minska osäkerhet och öka investeringar, eftersom företag genom att betala mutor kan få tillgång till annars otillgängliga data och information, och kan således ha en större chans att investera i ett land³¹.

Korruptionens positiva verkning i samband med innovationer lyfts även fram av Leff genom att hävda att betalandet av mutor kan för en del företag vara det enda sättet att få tillträde till vissa marknader³². I samma anda hävder Leff att betalningen av mutor för tillträde till marknader och för tillstånd och licenser ökar företagets effektivitet och konkurrenskraft³³. Eftersom företagen måste kunna finansiera betalningen av mutor, måste de hitta på allt effektivare sätt för produktion, samt öka produktion och konkurrenskraften för att få tillgång till licenser. Speciellt denna idé har dock bemött många motargument, inte minst av Rose-Ackerman. Rose-Ackerman hävdar att på grund av handlingarnas olaga roll och mutornas viktiga roll, går majoriteten av resurserna till att dölja dessa transaktioner och hitta nya sätt för att så att säga öka korruptionen, istället för till den egentliga produktionen och verksamheten³⁴. Dessutom påpekar hon att de intäkter som används för betalning av mutor direkt är bort från befolkningen eftersom dessa intäkter kunde vara beskattat vinst som kunde gynna befolkningen och den ekonomiska utvecklingen.

Som en sista punkt lyfter Leff fram korruptionens positiva inverkan på den ekonomiska utvecklingen genom att fungera som ett skyddsnät³⁵. Leff menar att med hjälp av korruption kan man motverka dåliga beslut som regeringen fattar. Detta betyder alltså att företagen skulle handla enligt sitt eget bästa för att trygga sin ställning och uppnå maximal vinst, oberoende av regeringens beslut. Ifall regeringen driver en ekonomisk politik som i slutändan skulle visa sig vara en total katastrof och bara ha negativa effekter på ett lands ekonomi, skulle den korrupta verksamheten som företagen skulle ha ägnat sig åt, rädda åtminstone en del av landets ekonomi och företagen.

³¹ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

³² Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

³³ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

³⁴ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996;48(3)

³⁵ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

Leff är som sagt inte ensam med sina idéer och teorier om att korruption kunde ha en positiv inverkan på länder och deras ekonomiska utveckling. Bland annat Hyden³⁶ har presenterat teorier om att korruptionen möjliggör effektivitet och produktivitet i länder där regeringen inte åtnjuter tillräckligt starka positioner för att effektivt kunna regera och fatta beslut, och regler och lagstiftning inte upprätthålls. I dessa fall har personer och företag möjligheter att genom korruption komma åt t.ex. olika rättigheter snabbare. Alternativt finns det även möjligheter att undgå kostsamma och dyra processer genom att muta tjänstemän. Dessutom nämner Hyden³⁷ att korruptionen kan ha en positiv inverkan i länder där det finns starka etablerade nätverk av familjer, släkt och bekanta.

Även Pedersen och Johansen³⁸ framhäver att främst småskalig korruption kan i vissa situationer ha en positiv inverkan. Ramen för detta scenario är dock att det är fråga om en tjänsteman som utan högre uppsyn fattar ett beslut att ta emot en muta, som dessutom främst går till att försnabba en process eller ge tillgång till någon tjänst eller vara som den mutande personen inte annars nödvändigtvis skulle ha tillgång till eller som den kunde vara tvungen att vänta på en längre tid. I grund och botten hävdas det att personen i varje fall i något skede skulle få tillgång till tjänsten eller varan, och i detta fall kan det anses att korruptionen haft en positiv inverkan eftersom processen försnabbas samt en potentiellt onödig börda för både den enstaka medborgaren samt det statliga eller privata systemet elimineras.

Dessa teorier om korruptionens positiva inverkningsar är viktiga att uppmärksamma och vara medveten om för att kunna behandla fenomenet korruption, även om teorierna är omstridda och de flesta författare som behandlar korruption och ekonomisk utveckling har presenterat många motargument. I och med att korruptionens positiva påverkan oftast framkommer under undantags tillfällen och situationer, kan det dock finnas ett samband mellan dessa och avvikande resultat i samband med ekonomisk utveckling och korruption. Därför är det viktigt

³⁶ Hyden, G citerat i Pedersen, K. Johannsen L. Corruption: Commonality, Causes & Consequences comparing 15 ex-communist countries, *Paper prepared for the 13th NISPAcee Annual Conference*, 2005

³⁷ Hyden, G citerat i Pedersen, K. Johannsen L. Corruption: Commonality, Causes & Consequences comparing 15 ex-communist countries, *Paper prepared for the 13th NISPAcee Annual Conference*, 2005

³⁸ Pedersen, K. Johannsen, L. Corruption: Commonality, Causes & Consequences comparing 15 ex-communist countries, *Paper prepared for the 13th NISPAcee Annual Conference*, 2005

att framförallt i samband med denna avhandling även ta dessa teorier på allvar och möjligen återvända till dem i samband med den kvalitativa undersökningen.

2.1 HYPOTESER

På basen av de presenterade teorierna är det möjligt att formulera några hypoteser och tankar kring korruptionen och dess samband samt påverkan på den ekonomiska utvecklingen. Det står klart att det finns ett samband mellan korruption och ekonomisk utveckling, och att det i de allra flesta fallen betyder att ju högre korruption, desto sämre ekonomisk utveckling. Flera teorier som lyftes fram förespråkar omöjligheten av en effektiv marknad och således ekonomisk utveckling i ett land där det finns korruption. Därför kommer hypotesen att grunda sig i att länder som har dålig ekonomisk utveckling lider av en hög nivå av korruption, antingen stor- eller småskalig sådan, men högst antagligen båda. Med denna hypotes kommer vi sedan vidare få fram länder som avviker från den normala trenden, länder där samband mellan korruption och ekonomisk utveckling inte ser så att säga normalt ut. Högst antagligen finns det i dessa länder något annat fenomen eller en annan orsak till att a) den ekonomiska utvecklingen gått framåt och åtminstone någotsånär lyckats trots hög korruptionsnivå, eller b) den ekonomiska utvecklingen är obefintlig och låg, men det går inte att skylla på korruption eftersom korruptionsnivån också är låg. Det är på basen av dessa två antaganden som själva hypotesen kommer att formuleras.

Som redan tidigare setts så finns det en viss benägenhet för korruption att uppkomma i auktoritära och totalitära stater, men på grund av dessa staters natur, rapporteras denna korruption aldrig utåt. Få internationella organisationer ges tillgång till officiella dokument, och på grund av korruption finns det ingen garanti på att information och data är giltig. Detta betyder att resultaten i totalt auktoritära och totalitära länder ofta avviker från den allmänna trenden, som t.ex. i frågan om Nord Korea. Som redan tidigare nämnts försöker totalitära staters regeringar hålla fast vid sina maktpositioner och försäkra sig om fortsatt kontroll, och fokuserar därför alla inkomster på upprätthållning av militären samt andra medel för att förstärka regeringens makt och kontroll, vilket leder till att den ekonomiska utvecklingen lider. Om de totalitära staterna dessutom nekar internationella företag inträde på lokala marknader, finns det väldigt få källor för intäkter i dessa länder. Allt detta kombinerat kan resultera i att vissa länder inte påstås ha korruption, men inte heller har framgång i frågan om ekonomisk utveckling.

De flesta utvecklingsländer som inte är totalitära tillåter ändå internationella organisationer och företag tillträde till länderna, vilket betyder att det finns en chans för åtminstone lite ekonomisk utveckling. De flesta länder som inte är totalitära har även ett internationellt tryck på sig att förbättra den ekonomiska situationen, och det är även ytterst viktigt ifall dessa länder i framtiden vill presentera sig själva som ansevärda alternativ på den internationella marknaden. På basen av dessa påståenden kan vi då alltså fastställa den första hypotesen: auktoritära och/eller totalitära stater faller oftast utanför den allmänna trenden i fråga om sambandet mellan korruption och ekonomisk utveckling. De länder som faller inom denna kategorin kommer dock såklart att granskas vidare för att få en mera fullständig befattning om vad exakt det är som bidragit till att de inte utvecklats.

Den mer invecklade sidan av den kvalitativa undersökningen är länder som har en hög korruptionsnivå, men ändå har klarat av att utvecklas ekonomiskt. Detta betyder att i grund och botten måste det finnas andra orsaker än bara korruption som påverkar ekonomisk utveckling och dess framgång i ett land. Det finns enkla, ensidiga förklaringar som att regeringens prioritering har legat på den ekonomiska utvecklingen, eller att internationella organisationer har strävat efter att bidra till utvecklingen. Detta betyder dock ändå att det förr eller senare torde ha skett en förändring mot en mindre korrupt byråkrati och mindre korrumperade tjänstemän. Ifall den rådande formen av all verksamhet är genom korruption, betyder de att det är väldigt svårt att få den ekonomiska utveckling vidare, eftersom en stor del av finansieringen skulle hamna i fel händer och aldrig slutligen användas till det ändamål som det är menat för. Detta betyder att det måste finnas fler, mer komplicerade underliggande orsaker till att länder klarar av att bli ekonomiskt utvecklade trots hög korruptionsnivå.

En av orsakerna kan vara den debatterade och argumenterade teorin om korruptionens positiva inverkan som lyfts fram främst av Leff. Det finns en möjlighet att den ekonomiska utvecklingen drivits framåt med hjälp av verksamhet som framkommit via korrupt verksamhet och att den korrupta verksamheten kan ha fört med sig ekonomisk vinst och utveckling som inte annars alltid vore fullt möjligt för landet. Detta skulle betyda att länder kunde få intäkter och ökad finansiering för sin ekonomiska utveckling genom att via korruption undanröja onödiga regleringar, onödig byråkrati samt påskynda både projekt och beslut. Enligt de flesta teorier är det inte möjligt att uppnå ekonomisk utveckling genom korruption, men det bör tas i beaktande

att dessa länder som avviker från normen kanske är mitt i övergången mot ett mera ekonomiskt utvecklat och mindre korrupt land, och att målet är att minska på korruptionen i framtiden. Denna slags korruption kan härstamma från och ha sin grund i t.ex. seder och kultur eller gamla styrelsesätt.

Den främsta hypotesen kommer alltså att vara att korruption leder till låg ekonomisk utveckling framförallt i demokratier. Detta betyder att ifall ett land har låg korruptionsnivå men trots det låg ekonomisk utveckling, så har landet högst antagligen ett förflutet som antingen en auktoritär eller totalitär stat, eller åtminstone drag av dessa typer av styrelseskick. Dessutom är den låga korruptionsnivån kanske vilseledande. Ifall ett land har en motsatt utveckling, alltså hög korruptionsnivå men trots det kraftig ekonomisk utveckling, härstammar korruptionen högst antagligen från antingen kulturen eller historien, och har potentiellt i tiderna varit en nödvändighet och haft en positiv inverkan.

3. Definitioner

För att kunna påbörja både denna undersökning måste ett flertal begrepp först definieras. Det förekommer flera olika former och finns flera olika tolkningar av såväl korruption som ekonomisk utveckling. Detta syftar inte på de olika måtten som dessa faktorer kan mätas i, utan snarare de olika former som dessa fenomen kan ta, och vad de egentligen är och innebär. En allmänt antagen konsensus är att speciellt korruption i dagens läge är väldigt svårt att definiera, och har under årtiondena utvecklats till att inkludera flera olika tolkningar av en rad författare.

3.1 KORRUPTION

Korruption kommer att vara den första variabeln som definieras. Korruption har funnits så gott som lika länge som det funnits människor, men tack vare internet har informationsflödet ökat och man har fått en bättre helhetsbild av de olika former som korruption kan förekomma i, vilket i sin tur har bidragit till att man bättre kunnat komma till en konsensus om vad som är korruption. Trots att korruption är ett globalt fenomen och majoriteten av människorna känner igen fenomenet, är det väldigt svårt att ge en fast definition på var gränserna för korruption går och hur den ska tolkas och ses. Problemet med att definiera korruption beror också på att det

är just ett globalt fenomen, och uppfattas olika beroende på land, kultur och omgivning³⁹. Tanzi⁴⁰ ger ett av de bästa exemplen på svårigheten att definiera korruption genom att uttrycka att korruption är som en elefant, det kan vara svårt för en person att beskriva hur en elefant ser ut, men alla känner igen den då de ser den. Professor James C. Scott tänkte också redan före Tanzi i samma banor då han ansåg att alla kan vara överens om att korruption betyder ett avvikande från en viss standard av beteende, men att det är näst intill omöjligt att komma överens om vad detta standard-beteende är⁴¹. Detta förstås utgående från att man vill uppfatta korruption och väljer att förstå fenomenet, vilket kommer att lyftas fram senare i denna avhandling.

Den mest simplificerade och omfattande definition av korruption är Joseph S. Nyes⁴² definition (som även Världsbanken använder sig av): korruption är handlingen då någon som innehar en offentlig position använder sig av sin position och sina resurser för privata ändamål, oftast ekonomisk vinst.' Denna definition är väldigt bred, och lyckas inte med att ta i beaktande alla olika faktorer och aktörer som kan agera korrupt. Transparency International⁴³ definierar korruption lite snävare och närmare, och tillägger att man även kan missbruka förtroendeposter och anförtrödd makt, samt att vinsten inte behöver vara ekonomisk. Dessa två definitioner ger en bra överblick över vad korruption i det stora hela är, men förklarar och definierar inte överhuvudtaget korruption på djupet.

På basis av dessa två definitioner uppfattas flera olika verksamheter som korrupta även om den inte nödvändigtvis är det. All verksamhet där en person använder sig av sin position för privat vinst kan inte räknas som korruption. Rose-Ackerman⁴⁴ lyfter strakt fram detta problem, och

³⁹ Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

⁴⁰ Tanzi, V. Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope, and Cures *IMF Working Paper*, 1998

⁴¹ Scott, James C. citerad av Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

⁴² Nye, J. S. Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. *The American Political Science Review*, 1967;67(2): 417-427

⁴³ Transparency International - What is Corruption <https://www.transparency.org/what-is-corruption#define>, Hämtad 5.4.2018

⁴⁴ Rose-Ackerman, S. *Corruption: a study in political economy* Academic Press, New York, 1978

nämner att t.ex. drickspengar som betalas åt servitörer skulle anses som korruption, i och med att servitören använder sin position för att göra ekonomisk vinst, om än liten sådan. Rose-Ackerman lyfter fram att det i detta fall ändå inte handlar om korruption i och med att varken huvudaktören (i detta fall ägaren av restaurangen) eller kunden går på förlust utan situationen gynnar alla. Framförallt är detta dessutom inte olagligt, vilket Rose-Ackerman fastställer som en gräns mellan hurdan verksamhet som klassas som korruption. I och med detta lyfter hon även fram att korruption även kan förekomma trots att metoderna inte i sig är olagliga. Som exempel på detta ges lobbyister och bidrag till t.ex. politiska kampanjer. Rose-Ackerman lyfter även fram 'godhet' som en utgångspunkt för att kunna förstå korruption och korrupt verksamhet. Exemplet som lyfts fram är att ingen skulle döma en jude för att försöka betala sig ut från ett koncentrationsläger, även om det anses som korruption⁴⁵. Detta betyder alltså att det finns ett moraliskt värde och en förståelse bakom vad som anses korruption och att både detta och t.ex. ett lands politiska situation måste tas i beaktande för att kunna döma verksamhet som korrupt.

Som fortsättning och lite fördjupning av detta kan man ta en titt på Philips definition och delning av korruption. Philips uppfattning delar korruptionen i två olika kategorier: individuell och institutionell korruption. Största skillnaden mellan dessa två former är att individuell korruption gynnar den enskilda korrupta aktören genom att ge den personlig ekonomisk vinst. Institutionell korruption å sin sida gynnar den enskilda korrupta aktören inom den politiska processen, genom att t.ex. garantera en politisk post åt en kandidat eller dylikt. Detta betyder att förlusterna i institutionell korruption i princip tillfaller ett lands demokratiska process, istället för en viss individ, grupp eller organisation. Således kan den institutionella korruptionen vara svårare att uppfatta och döma, men samtidigt är det den formen som kan orsaka mer skada på ett större plan och i det långa loppet ifall den institutionella korruptionen blir rotad som en ny norm för den politiska processen i ett land.

Ovan nämnda definitioner på korruption fungerar bra för att ge en allmän helhetsuppfattning, men för att kunna granska korruption närmare som en variabel i denna avhandling, måste fenomenet förklaras något djupare och exaktare. Detta är lättast genom att granska de olika formerna som korruption uppstår i. De olika formerna är oftast baserade på de olika aktörerna, både den som missbrukar sin post och den som betalar för missbrukandet, deras roller i

⁴⁵ Rose-Ackerman, S. *Corruption: A study in political economy*. Academic Press, New York, 1978

samhället, samt deras positioner och metoderna för ekonomisk eller dylik vinst. Speciellt rollerna som aktörerna spelar i samhället ändrar dock konstant i och med globalisering och allt mer internationell ekonomi, som betyder att aktörerna kan ha lite olika roller och inflytande beroende på land eller område⁴⁶.

Första definitionen som kommer att undersökas närmare är den så kallade rättsliga definitionen på korruption, alltså hur fenomenet kan definieras enligt lag. Det juridiska antaget är att korruption i grund och botten är olagligt. Detta betyder att alla handlingar, där en offentlig roll missbrukas för personlig vinst och handlingarna dessutom är olagliga eller strider mot de allmänna reglerna, räknas som korrupt verksamhet. Denna definition lyfter också fram vikten av att skilja på en persons offentliga och privata roll. Inom ramen för den juridiska definitionen på korruption är det bara olaglig verksamhet och handlingar som fattas medan man innehar den offentliga rollen som kan anses som korrupta⁴⁷. Om en person i privat roll involverar sig i olagliga handlingar kan dessa handlingar inte ses som korrupta eftersom denna person inte missbrukar sin offentliga position. Juridiskt är det alltså relativt enkelt att bedöma var gränsen för korrupt verksamhet går, men verkligheten är dock lite mer komplicerad. Gardiner lyfter fram problemet med att lagliga handlingar inte alltid är etiska och/eller moraliskt rätta⁴⁸. I dagens västerländska samhällen utgås det ofta från att lagliga handlingar oftast även är etiskt rätta handlingar, men speciellt då man blickar lite tillbaka i tiden eller på mindre utvecklade länder kan man se att detta inte stämmer. Som ett exempel lyfter Gardiner fram en nazi-soldat som mot en summa pengar låter en judisk familj fly. Soldaten har då handlat olagligt och skulle enligt den lagliga definitionen av korruption då ha ägnat sig åt korrupt verksamhet. De flesta ser denna handling ändå som etiskt rätt eftersom han räddat en familj, även om det stred mot den tidens lagar. Denna definitionen blir dessutom mer problematisk eftersom det omöjligt går att jämföra länder sinsemellan på basis av denna definition. Olika länder har olika lagar, och därför kan handlingar som i ett land är en del av kulturen, ses som korrupt verksamhet i ett annat land med annan kultur. Detta betyder alltså att för att kunna undersöka ett fenomen som

⁴⁶ Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

⁴⁷ Groop, C. *Accountability and Corruption: A Study into Political Institutions as Referees Between Principals and Agents*, Åbo Akademis Förlag, Åbo, 2013

⁴⁸ Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

korruption, måste fenomenet utvidgas, och man måste ta en bredare, mer flexibel och mer omfattande synvinkel på fenomenet.

Som en bredare synvinkel på definitionen av korruption lyfts fram handlingar som går mot det allmänna intresset. Detta betyder alltså att handlingar och verksamhet som inte ligger i linje med majoritetens bästa och gynnar majoriteten, anses vara korrupta. Detta kan befatta allt från ekonomiska förluster för befolkningen, till val av politiker som inte röstas giltigt fram och som inte för fram befolkningens åsikter. Denna definition löser problemet som uppstod med den juridiska definitionen att allt lagligt inte alltid är etiskt rätt, eftersom det som är i majoritetens bästa och som är accepterat av majoriteten, oftast anses som etiskt rätt. Groop lyfter fram att denna definition framförallt avser en person som förbiser och går runt det allmänna intresset, och prioriterar istället privat vinst⁴⁹. Detta innefattar såväl organisationer som privata personer. Så länge vinsten tillfaller en liten grupp på bekostnad av det allmänna intresset, klassas det som korruption enligt denna definition. Denna definition är hur som helst inte heller helt vattentät eller felfri. Det största problemet med denna definition, hur som helst, är att definiera och få fram vad det allmänna intresset egentligen är. Det allmänna intresset kan variera väldigt mycket beroende på synvinklar, och därför är denna definition svår att använda sig av i komparativa undersökningar. Det som en grupp anser vara i allmänhetens bästa och berättigat även om det är olagligt, kan av en annan grupp ses som att handla direkt emot det allmänna intresset och vara oberättigat och således, framförallt ifall handlingen är olaglig, ses som korrupt⁵⁰. Dessutom är allmänna intresset och handlingar emot det väldigt svårt att mäta i och med att det inte går klart och entydigt att definiera och fastställa.

För att vidare utvidga denna synvinkel och definition, kan man definiera korruption som handlingar mot den allmänna åsikten. Den allmänna åsikten ses som ett väldigt viktigt instrument inte bara i fråga om definition av korruption, man även i frågan om igenkännande, rapportering och bekämpande av korruption. Om handlingar bedöms som korrupta i enlighet med de allmänna åsikterna, är chansen att korrupt och olaglig verksamhet rapporteras mycket högre. Denna definition strider dock igen med den juridiska definitionen eftersom handlingar

⁴⁹ Groop, C. *Accountability and Corruption: A Study into Political Institutions as Referees Between Principals and Agents*, Åbo Akademis Förlag, Åbo, 2013

⁵⁰ Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

kan vara olagliga men ändå inte anses som korrupta av allmänheten. Enligt denna definition kan då en rad av olagliga handlingar förbises, och detta betyder även att chansen att en person i en offentlig position ägnar sig åt korrupt verksamhet är större. Största problemet som lyfts fram med denna definition är identifieringen av den allmänna åsikten, och framförallt allmänheten. Varje individ har sina egna åsikter om handlingar och fenomen, och då kan det vara svårt att fastställa vad exakt som blir den allmänna åsikten. Gardiner lyfter fram att det är väldigt svårt att mäta korruption på basis av den allmänna åsikten, i och med att människor ändrar åsikter och olika fenomen, skandaler och händelser kan öka respektive minska allmänhetens intresse och dömande av korrupt verksamhet⁵¹. I samband med denna definition har vi även Heidenheimers syn på definitionen, där han indelar allmänhetens syn på korruption i svart, grå och vit korruption. Svart korruption är handlingar som av majoriteten av allmänheten ses som korrupta, grå korruption är handlingar som anses av en del av allmänheten som korrupta, och vit korruption är handlingar som majoriteten inte anser som korrupta även om de enligt den juridiska definitionen är det⁵².

Den kanske mest omstridda definitionen av korruption är den marknadscentrerade definitionen. Groop lyfter fram även denna i sin doktorsavhandling och beskriver denna form av korruption som ett sätt att få tag på resurser för att maximera vinst⁵³. Denna definition rör sig väldigt nära Van Klaverens och Leffs⁵⁴ definitioner och tolkningar om korruption. Dessa definitioner presenteras ofta som mer neutrala och moraliskt obundna alternativ till de föregående definitionerna, men dessa definitioner är inte heller felfria. Philp hävdar dock att istället för att definiera korruption, ämnar dessa påståenden och tolkningar snarare förklara korruption⁵⁵, och därför anser flera författare att definitionerna ur ett marknads centrerat perspektiv inte är giltiga. Phil påpekar att även om de marknadscentrerade definitionerna försöker ge en alternativ synvinkel på korruption, utgår de från att det är offentliga tjänstemän som missbrukar sin

⁵¹ Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002 pp. 25-40

⁵² Heidenheimer, A. *Political Corruption: Readings in Comparative Analysis*, Transaction Publishers, New York, 1970

⁵³ Groop, C. *Accountability and Corruption: A Study into Political Institutions as Referees Between Principals and Agents*, Åbo Akademis Förlag, Åbo, 2013

⁵⁴ T.ex. Van Klaveren, J. The Concept of Corruption i Heidenheimer, A. *Political Corruption: Readings in Comparative Analysis*, Transaction Publishers, New York, 1970

⁵⁵ Philp, M. Conceptualizing political corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

position och således skadar det allmänna intresset. Detta betyder att beroende på situationen kan de marknadscentrerade definitionerna avspeglas i en eller flera av de klassiska definitionerna.

Det som bör noteras i alla de föregående definitionerna för korruption är att utgångspunkten alltid är att en aktör har en offentlig position, alltså inom kommunen, politiskt parti eller dylikt. Dessa definitioner förbiser totalt den korruption som sker på det privata planet, mellan privata aktörer som inte missbrukar en offentlig roll utan snarare sina anförtrödda roller inom företag. Privat-till-privat korruption som den även kallas, har inte studerats lika mycket och är inte lika synlig som politisk korruption. Privat korruption förbises ofta eftersom den politiska korruptionens effekter anses mycket större och även eftersom det är väldigt svårt att identifiera exempel på privat-till-privat korruption. Det anses även att den fria marknaden ofta är en tillräckligt stor mekanism för att styra och utrota privat-till-privat korruption. Därför blir denna form av korruption ofta förbisedd i undersökningar och anses inte som ett problem som måste bekämpas på samma sätt som politisk korruption⁵⁶. Denna form av korruption påverkar också ett lands ekonomiska utveckling, om än i mindre mån än korruption som begås av offentliga tjänstemän, och därför är det viktigt att ta upp och definiera även denna form av korruption. Man kan i många fall använda föregående definitioner som utgångspunkter för att definiera privat korruption, genom att istället för att ha en offentlig tjänsteman som missbrukar sin post, ha en person med en hög position inom ett företag missbruka sin position.

Problemet med att definiera privat-till-privat korruption är att det inte finns lika mycket material om denna form av korruption. Den mest omfattande definitionen på privat korruption är att det är 'vilseledning av organisationernas resurser för privat vinst eller vinst för organisationen'⁵⁷. Det anses att denna form av korruption inte uppstår lika lätt och ganska snabbt försvinner i och med att det i längden inte är lönsamt för företag på en privat marknad att tävla med varann med dessa olagliga medel.⁵⁸ Privat-till-privat korruption förekommer också på ett annat plan än politisk korruption, nämligen den privata marknaden, där reglerna

⁵⁶ Sööt, M-L. et al. Private-to-private corruption: Taking business managers' risk assessment seriously when choosing anti-corruption measures *2016 OECD Integrity Forum submission*, 2006

⁵⁷ Pinto, J. et al. Corrupt organizations or organizations of corrupt individuals? Two types of organization-level corruption *Academy of Management Review* 2008;33(3):685–709

⁵⁸ Argandoña, A. Private-to-private Corruption *Journal of Business Ethics* 2003;47:253–267

är annorlunda, mer tvetydiga och mer varierande än på det politiska planet. Argandoña lyfter fram dessa problem, och försöker samtidigt ge en allmän uppfattning och definition om vad privat-till-privat korruption är och hur den fungerar. Privat-till-privat korruption baserar sig i grund och botten i lojalitet till företaget, istället för lojalitet och ärlighet till t.ex. väljare eller medborgare.⁵⁹ Problemet med denna lojalitet är att mycket verksamhet som kan anses korrupt enligt definitionerna för politisk korruption, inte nödvändigtvis är det i frågan om privat korruption. Argandoña lyfter fram som ett exempel att en anställd kräver en förhandsbetalning för att ett företag ska köpa material av dennas företag⁶⁰. Denna förhandsbetalning kunde enligt vissa kriterier anses korrupt, men i och med att den anställda ändå är lojal mot sitt företag och sin arbetsgivare, anser inte Argandoña det som korrupt verksamhet. I detta fall finns dock risken för att den anställda ökar summan som krävs som förhandsbetalning, och tar således en del av pengarna själv. I detta andra fall kan verksamheten identifieras som korrupt eftersom den privata aktören, den anställda, får ekonomisk vinst genom att missbruk sin position. Transaktioner och verksamhet där man kräver förhandsbetalningar och dylikt är dock väldigt vanliga och oftast inte korrupta inom den privata marknaden, och således måste man försöka definiera privat korruption ur en annan synvinkel.

Argandoña nämner att den mest effektiva definitionen och tolkningen fås genom att se på privat-till-privat korruption ur en juridisk synvinkel⁶¹. På det juridiska planet stämmer inte privat-till-privat korruption överens med de moraliska uppfattningarna som ofta åberopas i samband med definition av korruption. Det finns dock lagar som hjälpmedel för att känna igen och bekämpa korrupt verksamhet på den privata marknaden. Flera länder har lagstiftning som skyddar konsumenter från att bli orättvist behandlade, vilket kan tolkas som att då en konsuments rättigheter blir kränkta eller förbisedda av ett företag, är det frågan om korruption. Även konkurrens är tryggt i flera länders lagstiftning, vilket i detta fall betyder att om ett företag medvetet och olagligt engagerar sig i verksamhet som skulle ge dem en olaglig position i fråga om konkurrens, så är det korruption. Det lyfts även fram företags skyldighet mot ägare

⁵⁹ Argandoña, A. Private-to-private Corruption *Journal of Business Ethics* 2003;47:253–267

⁶⁰ Argandoña, A. Private-to-private Corruption *Journal of Business Ethics* 2003;47:253–267

⁶¹ Argandoña, A. Private-to-private Corruption *Journal of Business Ethics* 2003;47:253–267

och andelsägare. I dessa fall kan ett företag inte engagera sig i korrupt verksamhet som skulle skada någon av ägarna.

På basen av detta kan det fastställas att definitionen på privat-till-privat korruption är mycket mer tvetydig än politisk korruption, även om majoriteten av befolkningen lätt skulle känna igen var gränsen går. Det lättaste sättet att definiera privat-till-privat korruption är ur en juridisk synvinkel, vilket dock gör det problematiskt att göra framförallt internationella och omfattande undersökningar på denna form av korruption i och med att lagstiftningen kan skilja sig väldigt mycket beroende på land.

3.2 EKONOMISK UTVECKLING

Den beroende variabeln i den kvantitativa delen av denna undersökning kommer vara ekonomisk utveckling. Ekonomisk utveckling som koncept är väldigt enkelt att förstå, det innebär i grund och botten att ett lands ekonomiska situation och ekonomiska kraft utvecklas. Det är dock viktigt att skilja på ekonomisk tillväxt och ekonomisk utveckling. Ekonomisk tillväxt innebär främst tillväxten av produktion och varor producerade per person i ett land. Det allmänt mest använda måttet på detta är BNP, brutto-national produkt. BNP är ett väldigt användbart mått eftersom det direkt ger den information man vill ha och det är väldigt lätt jämförbart mått. För att uppnå ekonomisk tillväxt, måste det dock först finnas ekonomisk utveckling i ett land.

Till jämförelse med ekonomisk tillväxt, handlar inte ekonomisk utveckling bara om den positiva ökningen av produktion och BNP, utan snarare om vägen till detta. Med ekonomisk utveckling menas i princip grundjobbet som krävs för att ett lands ekonomiska tillväxt ska öka. Ekonomisk tillväxt innebär de metoder och handlingar som länder tar för att förflytta sig mot alltmer lönsammare produktionsmetoder och investeringar, och hur de uppnår detta. Ekonomisk utveckling, jämfört med ekonomisk tillväxt, är ett mycket komplexare uttryck, och innefattar fler faktorer. Den viktigaste skillnaden mellan de två uttrycken i vårt fall, är att ekonomisk tillväxt är något som alla länder strävar efter, framförallt på kort sikt, medan ekonomisk utveckling är ett mera långsiktigt mål, eftersom det påverkar den ekonomiska tillväxten på ett mer stabilt sätt. Ekonomisk utveckling innefattar också frågor om vad landet kommer att fokusera produktionen på, och hur de kommer att gå tillväga för att klara av att bli

ett konkurrenskraftigt alternativ för just den produktion de valt. Detta betyder alltså att ekonomisk utveckling inte bara tar i beaktande ett lands investeringar och 'förmögenhet', utan även ser på sociala faktorer såsom människokapital, utvecklingsnivå, välfärd, läskunnighet, och andra indikatorer som fungerar som bevis på att ett land håller på att utvecklas i en positiv riktning.

Orsaken till att ekonomisk tillväxt och ekonomisk utveckling nämns skilt i samband med definitioner är för att även om sambandet mellan två fenomenen allt som oftast ses som kausalt, anser en del teoretiker att det i ett land kan förekomma ekonomisk tillväxt utan ekonomisk utveckling. Dessa situationer uppstår främst då fattiga länder blir utnyttjade för deras naturresurser, utan att det görs några betydande investeringar i landet och dess infrastruktur. På samma sätt kan det även förekomma ekonomisk utveckling utan någon större ekonomisk tillväxt, t.ex. då internationella investeringar används för att förbättra förhållandena för investeringar i ett land, men arbetskraften, investeringarna och resurserna ändå flyr utomlands.

Ekonomisk tillväxt lyfts som sagt upp som någonting som så gott som alla länder strävar efter i dagens läge, och det är lätt att förstå varför. Om den ekonomiska tillväxten är positiv och dessutom hög, betyder det att landet kan investera på att bygga upp landets infrastruktur och även hjälpa till andra länder och bli ett attraktivt investeringsmål för företag. Ranis et. al lyfter fram att flera länder i dagens läge dock har börjat prioritera ekonomisk- och mänsklig utveckling framom ekonomisk tillväxt. Orsaken till detta är att den ekonomiska utvecklingen och -tillväxten som sagt går hand i hand, och påverkar varandra precis lika mycket⁶². Ekonomisk tillväxt ger möjligheter för mänsklig utveckling, medan mänsklig utveckling sedan vidare bidrar till ökad livslängd, minskad spädbarnsdödlighet, och i allmänhet förbättrad arbetskraft. Dessutom ger ökad human kapital och förbättrad arbetskraft möjligheten för ett land att skifta sin produktion från mera fysiskt krävande arbeten med relativt liten ekonomisk vinst, mot branscher där det krävs en högre utbildning. Samtidigt som länder genom denna skiftning effektiviserar sin produktion och profilerar sig som ett ansevärt investeringsmål för

⁶² Ranis, G. et al. Economic Growth and Human Development, *World Development*, 2000;28(2):197-219

företag, har landet även möjligheter att attrahera nytt kunnande och allt mer högutbildad befolkning som igen å sin sida bidrar till vidare utveckling.

På grund av de ovannämnda faktorerna kommer det under variabeln ekonomisk utveckling i denna avhandling att lyftas fram ekonomisk tillväxt som en del av ekonomisk utveckling och inte som en skild variabel. Under variabeln ekonomisk utveckling kommer även läskunnighet, spädbarnsdödlighet, samt olika andra ekonomiska indikatorer lyftas fram.

4. Metod och tillvägagångssätt

Själva undersökningen kommer att bestå av två delar: först en kvantitativ del där alla världens länder och korruptionens inverkan på deras ekonomiska utveckling kommer att jämföras, och sedan en kvalitativ undersökning som närmare undersöker de avvikande länderna fall för fall, och försöker förklara vilka faktorer som bidrar till att dessa länder skiljer sig från den allmänna utvecklingen. Båda stegen är väldigt viktiga eftersom det endast är baserat på dessa som vi kan få ut de underliggande orsakerna för avvikande resultat.

Utgående från den kvantitativa delen så kommer korruptionens samband och inverkan på flera olika mått på ekonomisk utveckling jämföras. Som redan fastställts, så kan den ekonomiska utvecklingen uppfattas genom många olika mått och den kan förekomma i många olika former i olika länder, och därför är det viktigt att få så många olika mått på ekonomisk utveckling som möjligt med. För den kvantitativa delen kommer det att göras flera regressionsanalyser eftersom det för alla länder måste kontrolleras korruptionens inverkan på de olika måtten på ekonomisk utveckling, alltså betyder detta att alla de olika måtten på ekonomisk utveckling behandlas skilt. Dessutom kommer dessa att kompletteras av flera olika SPSS-tabeller. Den kvantitativa undersökningen kommer för varje mått på ekonomisk utveckling ge några länder som ligger utanför den allmänna trenden, och det är dessa som kommer att bli fokusen för den kvalitativa delen av undersökningen. Det bör dock märkas att bara de länder som i majoriteten av fall ligger utanför den allmänna trenden tas med. Detta betyder att ifall ett land t.ex. har hög korruptionsnivå och låg spädbarnsdödlighet men låg nivå på läskunnigheten och andra ekonomiska faktorer, tas den inte i beaktande i den kvalitativa delen av undersökningen eftersom den låga spädbarnsdödligheten högst antagligen går att förklaras med andra orsaker

än avvikande samband mellan korruption och ekonomisk utveckling. De avvikande länderna kommer att fastställas genom Cook's Distance, som i sin korthet mäter de avvikande värdena för en jämförelse, alltså i detta fall jämförelsen för en ekonomisk variabel och korruption.

Den kvalitativa delen kommer å sin sida delas i två olika grupper/delar; de länder som är ekonomiskt utvecklade men ändå lider av hög korruptionsnivå, och de länder som inte är ekonomiskt utvecklade men inte heller lider av en hög nivå på korruption. Detta betyder att undersökningens kvalitativa del måste undersöka både vilka faktorer bidrar till att ett land kan utvecklas trots korruption, och vilka faktorer förutom korruption hindrar den ekonomiska tillväxten och utvecklingen i ett land. De två delarna kommer eventuellt att skilja sig markant eftersom det är väldigt olika fenomen som måste undersökas. Speciellt länder som lyckats med ekonomisk utveckling trots korruption är av stort intresse eftersom det eventuellt finns mycket man kan lära sig från dessa länder. Högst troligen har de använt sig av ett annorlunda utvecklingssätt än de flesta i den västerländska kulturen och marknaden är vana vid, och kan således erbjuda en ny alternativ väg för länder som ännu tampas med sin ekonomiska utveckling och korruption. I denna delen av undersökningen måste dock fokuset ligga på de faktorer som påverkar ett lands ekonomiska utveckling och vilka metoder länderna har använt sig av för att så att säga gå runt korruptionen.

Länder som har en låg nivå på korruption men ändå inte är ekonomiskt utvecklade kommer att i vissa fall vara tämligen enkla att förklara. I och med att ekonomisk utveckling inte enbart är beroende av korruption utan av ett flertal andra faktorer, kommer många av resultaten högst antagligen förklaras av dessa faktorer. Den ekonomiska utvecklingen är så mångfacetterad att det inte går att enbart attribuera korruption för förhindrande av den ekonomiska utvecklingen i ett land, och således kommer väldigt vanliga orsaker för dålig ekonomisk utveckling att högst antagligen bevisa sig vara orsakerna till dålig utveckling i många länder. Dock är det viktigt att även lyfta fram orsaker till att dessa länder inte har korruption. Som redan tidigare nämnts så drabbas framförallt ostabila länder med bristande rättssäkerhet och oklara 'spelregler' av korruption, vilket skulle betyda att outvecklade länder borde åtminstone ha någon typ av korruption, orsakade antingen av dåligt styrelseskick eller brist på resurser inom landet.

5. Variablerna

En del av variablerna som kommer att användas för denna avhandling har redan till en del lyfts fram, i och med att de har använts för att beskriva både teorier och definitioner. Det problematiska med variablerna i undersökningen är bristen på ett fastställt mått på ekonomisk utveckling, vilket i detta fall betyder att måtten på den ekonomiska utvecklingen måste både bestämmas och avgränsas. Det väsentliga med variablerna är att de bara kommer att spela en större roll i den kvantitativa delen av undersökningen, där de kommer att fungera som basen för att få fram länder för den kvalitativa delen. I och med att andra delen är kvalitativ kommer variablernas betydelse att i den delen ändra, och granskas ur ett annorlunda perspektiv, vilket betyder att de inte kommer jämföras såsom i den första, kvantitativa delen.

I detta skede står det ganska klart att den oberoende variabeln i den kvantitativa delen är korruption, eftersom det är korruptionens inverkan på den ekonomiska utvecklingen som undersöks. Som redan tidigare nämnts kan korruption vara svårt att mäta och definiera, speciellt eftersom den förekommer i ett flertal olika former, och därför finns det bara ett fåtal olika mått på korruption. Denna undersökningen kommer att använda sig av Corruption Perception Index, härnäst CPI, som är ett index som fastställs årligen av organisationen Transparency International. Transparency International fastställer årligen den offentliga korruptionen i majoriteten av världens länder med att ge alla de olika länderna poäng. Högsta poäng som ett land kan få är 100, vilket betyder att ett land inte har någon offentlig korruption överhuvudtaget, och konsekvent betyder detta att ju lägre poäng, desto högre korruptionsnivå har ett land. För tillfället har två tredjedelar av världens länder under 50 poäng, vilket alltså betyder att en majoritet av världens länder har en oroväckande hög nivå på korruption.

Även om indexet fastställs av en respekterad organisation, är detta mått på korruption dock inte helt vattentätt och felfritt. Det största problemet med CPI är att den mäter uppfattningen av korruption. Indexet tar alltså bara i hänsyn uppfattningen av korruption, och litar på uppfattningen som ges av befolkningen, officiella tjänstemän osv. I och med att korruption handlar om olaglig verksamhet så är det omöjligt att få totalt vattentät information, och därför anses CPI som ett tillräckligt omfattande och giltigt mått, men det bör alltid tas i beaktande att det finns lite utrymme för både tolkning och tvekan. Som redan tidigare nämnts i samband med definitionerna, så kan inte "uppfattning" alltid ses som giltigt och konstant gällande, och utan

att mera gå djupare in på ämnet, måste man komma ihåg att uppfattning av korruption beror väldigt mycket på hur man definierar korruption. Problemen med detta mått har i dagens läge även börjat uppmärksammas internationellt, och ett flertal författare och forskare har åberopat behovet av nya mått, dock utan att komma fram till några desto mer konkreta förslag.

Det finns även andra mått på korruption som även ett flertal av undersökningar använder sig av och som alla har sina egna förespråkare. Förutom CPI, är det främst PRS Groups International Country Risk Guide (hädanefter ICRG)⁶³ som används för att mäta och jämföra korruption. ICRG skiljer sig från CPI genom att ta i beaktande fler faktorer och variabler än bara uppfattningen på korruption, och ger även djupare och vidare information om ländernas politiska och ekonomiska klimat. Informationen om ICRG är dock väldigt begränsat eftersom det är en resurs som bara går att få ifall man är villig att betala runt \$6000 för informationen. Denna summa väcker en del frågor om rapportens giltighet och syfte, och är en av orsakerna till att ICRG används mycket mer sällan i undersökningar om korruption. Existensen av ICRG påminner lite om en annan form av data som även tidigare fungerade som bas för flera viktiga undersökningar, inte minst Mauros undersökning år 1995⁶⁴. Dessa data utgavs av Business Internationell företaget och hade olika mått på länders riskfaktorer, ekonomiska klimat och dylikt. Även denna information var man tvungen att betala ett högt pris för, men enligt Mauro var detta bara ett bevis på informationens legitimitet och relevans, eftersom det fanns flera institutioner, banker och företag som var villiga att betala priset⁶⁵.

I denna undersökning är det som sagt CPI som kommer att användas, främst för att det är den enda tillgänglig informationen som inte ligger bakom en monetär spärr, men även eftersom det är den mest omfattande rapporten på korruption. CPI inkluderar i sin nyaste version information för 180 länder, som dessutom kan kompletteras med information från föregående år. Detta resulterar i information för totalt 182 länder och territorier, vilket gör denna undersökning mer heltäckande och utförlig än något av de andra indexen. Business Internationals index finns inte mera att tillgå men även då det ännu gick att tillgå så innefattade den data för bara ca. 60 länder, vilket i dagens läge inte räcker till för att kunna förklara några

⁶³ *The International Country Risk Guide (ICRG)* PRS Groups
<https://epub.prsgroup.com/products/icrg/international-country-risk-guide-icrg>

⁶⁴ Mauro, P. Corruption and growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 1995;110(3):681-712

⁶⁵ Mauro, P. Corruption and growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 1995;110(3):681-712

av de fenomen som ämnas undersökas. ICRG innefattar likaså bara 140 länder, vilket betyder att alla världens länder inte är inkluderade. Således ger den inte en fullt giltig syn på sambandet mellan korruption och ekonomisk utveckling, och framförallt saknas högst antagligen de länder som är undantag. Detta betyder att dessa data bara skulle ge en konstant kurva och ingen variation, vilket betyder att det vore omöjligt att undersöka länder med undantagsförhållanden och avvikande utveckling.

På grund av att det finns så få mått på korruption, är valet av den oberoende variabeln relativt enkelt. Valet av de beroende variablerna är däremot mycket svårare. Som redan tidigare definierats så består ekonomisk utveckling av en myriad av olika faktorer, helt beroende på land, kultur, marknad och ekonomiskt tillvägagångssätt, och kan mätas på många olika sätt. En del av måtten på ekonomisk utveckling som valts till denna undersökning är också problematiska eftersom de kan påverkas av flera olika faktorer än bara korruption. Därför är det viktigt att försöka innefatta flera olika mått, som mäter den ekonomiska utvecklingen på många olika plan och således har en större chans att snappa upp olika former och grader av korruption. Det är även på grund av detta som bara de länder som i de flesta av jämförelserna faller utanför trenden tas med. Endast i detta fall fås ett urval av länder där korruption finns i alla olika former och kan anses vara rådande.

Det första sambandet som kommer undersökas är sambandet mellan korruption och indexet Ease of doing business. Detta index utges av Världsbanken årligen, och är ett genomsnitt på hur enkelt det är för ett lokalt företag att starta verksamhet i ett land⁶⁶. Indexet baserar sig på en undersökningsform, Distance to frontier, som Världsbanken utvecklat för att kunna jämföra olika länder och vad som krävs för ett företag att etablera sig i olika länder. Distance to frontier tar i beaktande faktorer såsom tillgång till elektricitet, skattebetalning, ansökningar om bygglov o.s.v., och granskar både tid, kostnad och processer för slutförandet av de alla olika delarna som krävs för att starta ett företag. Denna variabel är en viktig indikator på den ekonomiska utveckling och framförallt är det en variabel där korruptionen är synlig. De flesta korrupta länderna lider generellt av onödig byråkrati, som blir väldigt synlig speciellt då man ser på hur snabba olika processer för att starta företag är i olika länder, och hur många olika "mellanhänder" som krävs. Ju fler mellanhänder, desto större chans för korruption. Även långa,

⁶⁶ *Ease of Doing Business Scores* The Worldbank Doing Business Project
<https://www.doingbusiness.org/en/data/doing-business-score>

mödosamma processer bidrar ofta till korruption eftersom tjänstemän kan erbjuda en påskyndad process ifall det nya företaget är färdigt att betala en viss summa. Det kunde vara av intresse att se skilt på alla dessa variabler, men i och med att ekonomisk utveckling består av mer än bara möjligheten att starta företag, kommer bara Ease of doing business indexet, som är ett snittmått av alla faktorer, tas med.

Den andra beroende variabeln som kommer jämföras för alla länder är Global Competitiveness Index⁶⁷. Detta index är ett mått som utges av World Economic Forum, och som kort sagt berättar om ett lands produktivitet. Indexet jämför olika länder genom att se på länders institutioner, infrastruktur, policyn m.m., och genererar ett index på produktiviteten som uppnås i ett land utgående från detta. Denna produktivitet relaterar sedan rakt till den ekonomiska tillväxten i ett land. Detta index är viktigt att ta med i undersökningen eftersom indexet fungerar som en indikator för olika länders konkurrenskraft. Konkurrenskraft som mått på ekonomisk utveckling är också väldigt mottaglig för korruption eftersom de mest attraktiva länderna för företag kommer vara de länder som har högst konkurrenskraft, de länder där företag kan maximera sin vinst så snabbt som möjligt. Detta betyder att företag oftast inte väljer länder som har ostabila institutioner, otillräcklig infrastruktur och en svag rättssäkerhet eftersom dessa oftast orsakas av korruption, och inte på något sätt underlättar ett företags verksamhet. Som även redan tidigare nämnts, bidrar korruption inte heller till produktivitet i ett land eller ett företag, eftersom både människoresurserna och de ekonomiska resurserna inte används för att uppnå maximal ekonomisk vinst och produktivitet, utan istället omdirigeras för att upprätthålla och dölja den korrupta verksamheten.

Brutto national produkt, BNP, kommer att lyftas fram som ett mått på ett lands ekonomiska utveckling och framförallt tillväxt. Även här används Världsbankens data och information eftersom det är den mest pålitliga och lättast tillgängliga informationen⁶⁸. BNP är det mått som närmast som presenterar den ekonomiska tillväxten i ett land, och ger ett lands ekonomi ett monetärt värde. Därför används måttet även ofta för att presentera olika länders ekonomiska

⁶⁷ *Global Competitiveness Index 2017-2018: Introduction* World Economic Forum
<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/introduction/>

⁶⁸ *GDP per capita, PPP (current international \$)* The Worldbank
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>

förmåga. BNP är ett viktigt mått eftersom detta är den variabeln som oftast fluktuerar och den som man ser största förändringarna i på kort sikt. BNP korrelerar även direkt med företagets förmåga att faktiskt sälja produkter och göra vinst, vilket således även reflekterar möjlig korruption. Ifall ett lands BNP är lågt finns det en risk att trots att företagen kunde prestera relativt väl, så går vinsterna, produktiviteten och resurserna åt annat håll, och kan slutligen inte rapporteras och räknas inte in i landets totala BNP. Detta mått är dock igen beroende av flera olika faktorer och kan därför inte nödvändigtvis anses vara ett totalt giltigt mått på den ekonomiska utvecklingen. BNP berättar mycket om företagets ekonomiska tillväxt men det finns ingen garanti på att denna vinst går tillbaka åt befolkningen vilket leder till att den egentliga ekonomiska utvecklingen i varje fall kan vara otillräcklig för att ett land ska anses konkurrenskraftigt. BNP ger också en bra överblick på den så kallade storskaliga korruptionen, i och med att det är lätt att lägga märke till företagets olaga verksamhet då det handlar om större transaktioner och eftersom en stor del av t.ex. besluten är offentliga.

Det som dock är viktigt att ta i beaktande i samband med BNP är att måttet som i denna undersökningens kommer användas är BNP per capita, vilket skiljer sig en del från nominala BNP. BNP per capita fördelar BNP med folkmängden, alltså hur mycket BNP som genereras i förhållande till mängden invånare i ett land. Orsaken till att BNP lyfts fram i per capita formen är att det ger en bättre bild den ekonomiska utvecklingen och fördelningen i landet. Nominala, vanliga BNP:n ger ett värde som gör det lätt att fastställa vilket land som är så att säga rikast, men detta mått berättar inte nödvändigtvis ifall själva befolkningen i landet är rikt, och ifall befolkningen inte är rikt kan man inte alltid se det som att landet skulle vara ekonomiskt utvecklat. Faktumet att måttet är i per capita, betyder också att man måste vidare specificera och utjämna värdena. Nominella BNP ges alltid i dollar och kräver sällan några större justeringar, om man bara vill se på ett lands ekonomiska situation och ekonomins storlek. Detta ändrar däremot genast om man börjar jämföra måtten per capita. Per capita betyder att man ser på hur stor andel var och en i landet får utav BNP, men lika stora andelar har olika stort värde i olika länder. Lättare sagt, samma mängd pengar har olika värde och olika köpkraft i olika länder på grund av skillnader i levnadskostnader, prisnivåer och inflation. Detta betyder att ifall man vill jämföra de olika länderna, måste dessa skillnader tas i beaktande, och således måste denna undersökning använda sig av BNP per capita justerat enligt PPP, Purchasing power parity, eller på svenska, köpkraftsparitet. Detta mått kontrollerar för skillnader i prisnivå, och ger BNP per capita som blivit justerad för prisnivån. Detta betyder att man får ett mått som går

att jämföras internationellt, och ger ett resultat som objektivt berättar hur stor andel av BNP befolkningen har och hur mycket de kan köpa för denna andel, oberoende av land och prisnivå.

Eftersom BNP inte berättar om befolkningens befogenheter och ekonomiska situation, och således inte nödvändigtvis betonar den småskaliga, vardagliga korruptionen som finns i länder, tas även Household consumption, lättare sagt hushållskonsumtion, upp som ett mått på de enskilda individernas ekonomiska tillgång, och således den egentliga befolkningens ekonomiska tillgångar⁶⁹. Hushållskonsumtion värdet ger en genomsnittlig insikt över hur mycket ett hushåll i olika länder årligen spenderar på diverse varor. Även detta index utges av Världsbanken. Problemet med detta index är att betalningar som görs för licenser och lov även är medräknade, vilket betyder att en del av t.ex. mutor och extra betalningar blir i skymundan, och inte kan separeras. Detta betyder att en del av korruptionen går obemärkt och gör det svårare att identifiera vilka av länderna baserat på hushållskonsumtion är de facto korrupta. Hushållskonsumtionen är ändå en viktig variabel att ha med eftersom det är den enda variabeln som berättar enstaka medborgares tillgångar och det enda mått som inte kan förvrängas lika lätt av faktorer som t.ex. ett lands storlek.

De föregående variablerna har fokuserat främst på den egentliga ekonomiska situationen och de ekonomiska indikatorerna för ett lands ekonomiska utvecklingen, men det finns även ett flertal mått som mäter befolkningens och de mera sociala sektorernas prestationsförmåga och tillstånd. Några av dessa variabler kommer att lyftas fram för att få en mera heltäckande bild på länders situation eftersom det finns mer än bara rent ekonomiska faktorer som påverkar och berättar om ett lands ekonomiska utveckling. Ett ekonomiskt utvecklat land ses inte ofta som ett utvecklingsland, vilket betyder att det finns någon grad av social välfärd som antingen staten eller privata aktörer tar hand om. Detta sker främst i form av utbildning och hälsovård eftersom de är några av grundförutsättningarna för att ett land ska ha en ökad ekonomisk utveckling.

Human Development Index, HDI, som utges av UNDP, är ett index som direkt fastställer ett lands befolknings utvecklingsgrad. Indexet baserar sig på den förväntade livslängden, utbildningsnivån, och bruttonationalinkomst, och räknar ut ett medelvärde på dessa, som sedan

⁶⁹ *Households and NPISHs Final consumption expenditure*, The Worldbank
<https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD>

anses som ett medelvärde på befolkningens utveckling i ett land⁷⁰. Detta index är relevant eftersom korrupta regeringar tenderar spendera mindre både ekonomiskt och resursmässigt på framförallt utbildning, eftersom det inte finns mycket mutor och plats för stora investeringar som kan generera stor personlig vinst för tjänstemän. Också hälsovård lider av dessa samma problem, och korrelerar direkt med den förväntade livslängden, eftersom ifall det finns tillgång till hälsovård ökar livslängden markant. Bruttonationalinkomsten som en del av HDI är även en bra indikator på själva befolkningens inkomst, och ger ett bra mått på t.ex. inkomst storleken i ett land. Indexet kan också anses berätta hurdana möjligheter invånare i ett land har att t.ex. investera en del av sin förmögenhet. HDI berättar mera även om själva befolkningens situation, och fokuserar på de faktorer som påverkar humankapital och den enskilda individens produktivitet och potential, vilket också i det långa loppet avspeglas kraftigt i landet ekonomiska utveckling och tillväxt.

HDI är dock inte helt felfritt och för med sig en rad av problem som bör lyftas fram. Det största problemet med HDI är att UNDP förlitar sig på nationell data som tas fram av bland annat diverse organisationer och grenar under regeringen. I många fall betyder detta att UNDP får den mest relevanta och pålitliga informationen, men det finns också exempel där precis det motsatta sker. Ett exempel på detta är Syrien. UNDP visar Syriens HDI som väldigt långt långsamt växande enda sedan 1990, med bara en liten negativ förändring runt år 2013⁷¹. Den Arabiska våren hade dock börjat i Syrien två år tidigare, vilket ledde till ett ännu i dagens läge pågående inbördeskrig, och har lett till att många skolor, sjukhus och allmänt infrastrukturen i landet lidit rejält. En liten, nästan minimal förändring i HDI pekar på ett stort problem med hela indexet, eftersom i verkligheten har befolkningen och deras utveckling lidit ordentligt. Det problem som främst lyfts fram är att Syrien har flera områden som de inte har haft kontroll över sen 2011, och att de således inte kan utge information angående hela landet, utan bara de områden som ännu är under den aktuella regeringens kontroll. De som kontrollerar resten av områdena har däremot inte resurser till att utföra undersökningar om befolkningens utveckling etc. som krävs för HDI, och har sällan dessutom möjlighet att vidarebefordra denna information till enheter som UNDP, vilket leder till att HDI resultaten för en del länder blir ofullständiga.

⁷⁰ *Human Development Index* United Nations Development Programme <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

⁷¹ *Syrian Arab Republic – Human Development report*, United Nations Development Programme, 2018 <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/SYR>

Ett annat problemexempel är Venezuela. Som sagt så förlitar sig UNDP på information som fås av regeringen, i den mån de klarar av att samla ihop och utge information. Enligt UNDP:s Human Development Report har Venezuela haft en positiv HDI utveckling sen 1990, och har knappt sett en negativ förändring sedan HDI börjades registreras⁷². Enligt dessa rapporter och resultat kunde man anta att Venezuela haft en stabil och konstant växande ekonomi, men sanningen är långt från detta. På grund av att HDI baserar sig på regeringens information, betyder det i Venezuelas fall att resultaten är väldigt vilseledande. Regeringen i Venezuela har under de senaste åren tagit en allt mer totalitär riktning, och situationen har långsamt utvecklats mot en humanitär kris, men eftersom regeringen i princip utger den information de vill, speglar HDI inte den negativa utvecklingen och krisen som pågår i landet. Venezuelas regering strävar även efter att ge vilseledande information för att understöda sin propaganda i landet och försöka understryka regeringens makt, vilket är ett relativt vanligt fenomen i totalitära länder. Det bästa beviset på Venezuelas vilseledande HDI resultat är att landet har det högsta HDI värdet utav alla de sydamerikanska länderna, trots att befolkningen i ökad mängd emigrerar till resten av de sydamerikanska länderna i hopp om arbetsmöjligheter och ökad säkerhet och levnadsstandard⁷³.

Som ett mera konkret mått på ländernas utbildningsnivå och således ekonomiska utveckling används läskunnighet som en variabel. Denna data utges av flera olika organisationer, men här kommer att användas data som framställs av UNESCO, tillgänglig via Unicefs databas⁷⁴. Läskunnighet som en variabel variera lite från de andra beroende variablerna, främst för att informationen inte samlas in varje år och således består Unicefs data på läskunnighet av resultat flera olika år. Läskunnigheten är oftast ett bra exempel på ett lands utbildningsnivå och visar mera konkret nivån på utbildningen än utbildningsnivån som är medräknad i HDI. Medan utbildningsnivån i HDI presenterar en bild på den allmänna tillgången till kvalitetsundervisning och rätt undervisning, ger den inte en bild på den så att säga allmänna nivån på utbildningen, speciellt i fattigare länder. Läskunnighet är något som redan tillgång till grundskola garanterar,

⁷² Venezuela – *Human Development report*, United Nations Development Programme, 2018
<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/VEN>

⁷³ Redacción El Comercio, Migraciones: número de venezolanos en el Perú se eleva a 330 mil, *El Comercio Peru*, 2018 <https://elcomercio.pe/peru/migraciones-numero-venezolanos-peru-eleva-330-mil-noticia-526089-noticia/>

⁷⁴ Literacy Unicef Data <https://data.unicef.org/topic/education/literacy/>

vilket betyder att så länge det finns någon form av grundskola tillgänglig för alla, borde läskunnigheten vara relativt hög. Sanningen är dock lite annan och i många länder är läskunnigheten farligt låg, vilket pekar på brist i finansiering av utbildning. Läskunnighet är dock beroende av så många olika faktorer att korruptionen bara förklarar en liten del av dålig läskunnighet, och därför finns det en chans att sambandet mellan korruption och läskunnighet framförallt inte är relevant. Läskunnigheten kan dock vara en intressant variabel att se närmare på i den kvantitativa delen, då man kan jämföra de utvalda ländernas läskunnighet och korruptionsnivå med varann.

Att mäta läskunnigheten för dock med sig en hel del problem, framförallt i fråga om data. Läskunnigheten mätts långt i från varje år, och resultaten för de olika länderna kan alltså variera med över 10 år. 10 år är en lång tidsperiod och under en så lång period sker det stora utvecklingar globalt, för att inte tala om nationellt. Oftast sker det en positiv utveckling, speciellt i de länder som har lägre läskunnighet, vilket betyder att för en del länder visas det sämsta värdet. I en del av de mer utvecklade länderna dock, framförallt de som redan ligger i topp, syns det ibland små negativa förändringar, vilket betyder att data således visar de bästa resultatet och inte den egentliga läskunnigheten i landet. Förutom dessa problem, är tillgängliga data om läskunnighet varierande. Många organisationers data tar bara i beaktande lägre utvecklade länder, och förbiser länder som har 100% eller näst intill 100% läskunnighet. Detta betyder att dessa länder inte kan jämföras i många undersökningar. Dessutom varierar data beroende på organisation. Den mest pålitliga och använda källan för vuxnas läskunnighet är UNESCO, och den data som de ihop ställer⁷⁵. Majoriteten av de olika organisationerna som publicerar data på läskunnighet, som t.ex. i CIA World Factbook⁷⁶, använder sig av UNESCOs data. Problemet med dessa data är att på grund av avrundning får man ibland avvikande siffror mellan de olika organisationerna, och dessutom baserar sig en stor del av UNESCOs data på själv-bedömning⁷⁷ eller allmän nationell uppskattning, vilket betyder att man inte nödvändigtvis får ett faktiskt resultat över befolkningen.

⁷⁵ *Literacy* Unesco Institute of Statistics, <http://uis.unesco.org/en/topic/literacy>

⁷⁶ *Literacy - The World Factbook*. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/370..html>. Publicerad 2019

⁷⁷ *Literacy* Unesco Institute of Statistics, <http://uis.unesco.org/en/topic/literacy>

Den sista beroende variabeln som kommer undersökas är spädbarnsdödlighet, som är det främsta enskilda måttet på nivån på hälsovården i ett land. Det är igen främst Världsbanken som utger data över dessa faktorer så än en kommer Världsbankens information att användas⁷⁸. Spädbarnsdödlighet är igen en variabel som är beroende av många olika faktorer, men så gott som alla dessa faktorer är sådana som går att eliminera med hjälp av satsning på både hälsovård och utveckling. Då ett land investerar tillräcklig i hälsovården får barn och mödrar den vård de behöver både under graviditeten och efter den, det finns rena, sterila förhållanden för födsel och vård, och vaccin som stärker de nyfödda barnens chanser att klara sig länder med vidsträckta sjukdomar och epidemier. Genom att satsa på utbildningen finns det sedan även kompetent personal som tar hand om personer, och kunskap som bidrar till att man förstår sig på sjukdomar, olycksfall och den vård som både nyfödda och deras mödrar behöver. Det är också klart att ju mindre spädbarnsdödlighet, desto mer arbetskraft, humankapital och resurser som sedan vidare kan användas för att utveckla ett lands ekonomi. Som redan nämnts är det även utbildningen och hälsovården som lider mest ifall ett lands regering är korrupt, eftersom det inte finns mycket rum för olaga verksamhet och inte så att säga 'stora pengar'⁷⁹, vilket betyder att spädbarnsdödlighet är ett av de måtten där korruptionens inverkan tydligt syns.

Ovannämnda variabler kommer vara de variabler som jämförs och analyseras i den kvantitativa delen, för att få fram de länder som har avvikande resultat. På grund av att de olika faktorerna jämförs med korruption, kommer länderna högst antagligen konstant att vara samma, eftersom det är dessa länders antingen ovanligt höga eller låga nivå på korruption som orsakar avvikandet från den allmänna trenden. Hursomhelst, kommer det att i den kvalitativa delen närmare granska de faktorer som kan anses ha en påverkan på antingen en lyckad ekonomisk utveckling trots hög nivå på korruption, eller faktorer förutom korruptionen som har orsakat en hindrad, långsam ekonomisk utveckling. Sådana faktorer är bland annat både politisk och generell kultur samt seder i de olika länderna, politisk och historisk bakgrund, främst i form av ifall länderna är forna kolonier, geografiskt läge, media och pressfrihet, samt regeringsform, men även andra möjliga faktorer kommer att granskas för eftersom det kan finnas fler förklaringar till att de olika länderna har avvikande resultat.

⁷⁸ *Mortality rate, infant (per 1,000 live births)*. The Worldbank.
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?end=2016&start=2015>. Publicerad 2017.

⁷⁹ Mauro P. Corruption and the composition of government expenditure. *Journal of Public Economics*. 1998;69(2):263-279

6. Kvantitativa undersökningen

Undersökningen som tas upp i denna del av avhandlingen kommer att vara den kvantitativa delen av undersökningen, alltså den del som kommer att ge de länder som sedan kommer att granskas närmare. Denna del av undersökningen kommer att bestå av SPSS-undersökningar där sambandet mellan korruption och olika variabler för ekonomisk utveckling granskas för så gott som alla världens länder och autonoma territorier. Det finns ett fåtal länder och territorier som inte tas upp i undersökningen eftersom det inte finns tillräcklig information om dem, och speciellt ifall Corruption Perception indexet saknas går dessa länder inte att jämföras eftersom CPI är det enda måttet på korruption och den enda oberoende variabeln som används för jämförelserna. I detta skede är det även bra att komma ihåg att CPI skalan har värden från 1 till 100, där 1 är det lägsta värdet och alltså betyder att ett land har den högsta möjliga nivån på korruption, och 100 betyder att landet är hundra procent "rent", alltså finns det ingen korruption som går att upptäcka.

Det finns flera kriterier för vilka länder och territorier som valts med i den kvantitativa undersökningen. Först och främst har ändamålet varit att ta med så många länder och territorier som möjligt för att kunna få ett så omfattande resultat som möjligt och för att verkligen få en bra blick på även de länder och territorier som ofta inte tas med i undersökningar. Totalt finns det i undersökningen med 181 länder och territorier, vilket betyder att inte alla länder som t.ex. Förenta Nationerna erkänner som självständiga är med. Detta främst på grund av att det inte finns data angående korruptionsnivån att tillgå i dessa länder. Att fastställa mängden länder i världen är i allmänhet relativt krävande eftersom det finns många omstridda territorier och eftersom det finns olika kriterier för att bestämma vilka länder och territorier som är självständiga. Världsbanken, som allmänt har statistik på majoriteten av länder och territorier i världen, räknar med information för 218 länder och territorier⁸⁰. Det som ändå ofta anses som ett mer precist mått på självständiga länder och territorier är medlemskap i Förenta Nationerna, vilket redan drar ner på siffran från 218 till 193 (plus 2). Dessa två extra länder, Vatikanstaten och Palestina, är observatörer i Förenta nationerna, alltså inte fullt ut medlemmar, men räknas

⁸⁰ The World Bank – World Bank Countries and Lending Groups
<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>
 Hämtad 4.5.2018

ändå som självständiga territorier vilket betyder att det alltså skulle finnas 195 länder i världen⁸¹.

Denna undersökning och de länder som lyfts fram stämmer dock inte helt överens med Förenta Nationernas lista på länder och medlemmar, i och med att t.ex. Kosovo är med i denna undersökning. Detta eftersom även om Kosovo inte ännu har blivit erkänt av ett flertal länder, så har landet en egen ekonomi, president, regering, och totalt självstyre⁸², och är alltså inte beroende av något annat land eller någon annan regering. Taiwan är ett likadant exempel. Territoriet anses inte av Förenta Nationerna som ett självständigt land eller territorium, främst på grund av att det inte har erkänts som ett sådant av mer än en handfull andra länder, även om det uppfyller alla kriterier. Kina hotar att bryta diplomatiska relationer med länder som erkänner Taiwans självständighet, och få länder har i dagens läge råd att riskera relationerna med Kina. Taiwan är den största ekonomin som inte räknas med i de 195 medlemsländer som Förenta Nationerna består av. Territoriet Puerto Rico räknas inte heller som ett land i någon av de många olika organisationerna, främst för att det inte under några omständigheter är ett självständigt land. Territoriet hör till USA och lyder under dess president, även om resten av områdets styrelse, legislatur och beslutsfattande rätt faller till territoriet själv⁸³.

Alla de tre ovannämnda territorierna har tagits med i denna undersökning trots att de inte nödvändigtvis är självständiga områden eller länder. Detta eftersom all de tre ovannämnda områden har ekonomisk aktivitet som de har självbestämmande rätt över, och lagar, regeringar samt beslutande rätt över verksamheten i dessa länder, och egna juridiska och lagstiftande organ. Detta betyder alltså att dessa länder själv kan bedöma vad som anses som korruption och olaglig verksamheten i länderna, samt bestraffa för dessa handlingar. Dessa territorier kan även fatta självständiga ekonomiska beslut vilket betyder att de i denna undersökning anses som relevanta och intressanta. Ett territorium som inte nämnts men som också faller i denna kategori med territorier är Hong Kong. Området är autonomt men inte självständigt, vilket betyder att området inte är en medlem i Förenta Nationerna, utan faller istället under Kinas medlemskap. Det är dock viktigt att få Hong Kong med i denna undersökning eftersom området

⁸¹ United Nations – Member States <https://www.un.org/en/member-states/> Hämtad 4.5.2018

⁸² Encyclopaedia Britannica - Kosovo <https://www.britannica.com/place/Kosovo/Self-declared-independence> Hämtad 4.5.2018

⁸³ *Puerto Rico - The World Factbook*. Central Intelligence Agency, Washington D.C <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rq.html>. Publicerad 2019

har ett ekonomiskt och politiskt system skilt från resten av Kina, och således fattar själv de ekonomiska och juridiska besluten som påverkar resultaten i denna undersökning. Hong Kong är dessutom ett väldigt intressant och viktigt område att ta med eftersom området har en kraftigt växande ekonomi och spelar en viktig roll i den internationella ekonomin, och dessutom har bra värden i fråga om Human Development Index och spädbarnsdödlighet⁸⁴.

De länder som däremot har lämnats bort från denna undersökning men ändå är medlemmar i Förenta Nationerna, har lämnats bort främst eftersom det helt enkelt bara inte finns tillräcklig information att tillgå för dessa länder. Båda territorierna med observatörsstatus i Förenta nationerna har lämnats utanför undersökning, Vatikanstaten eftersom staten inte har någon anseelig ekonomisk aktivitet⁸⁵, och Palestina eftersom det inte finns information att tillgå. I Palestinas fall är det främst en brist på lagar som har hindrat internationella organisationer från att samla in information och få utförliga data⁸⁶, och därför finns det inte jämförbara data som kunde användas för denna undersökning. Resten av staterna och territorierna som saknas från denna undersökning är främst små östater, i detta fall Antigua och Barbuda, Fiji, Kiribati, Marshallöarna, Mikronesien, Nauru, Palau, Saint Kitts och Nevis, Samoa, Tonga och Tuvalu. Dessutom saknas det ett flertal små, europeiska stater, nämligen Andorra, Liechtenstein, Monaco och San Marino, samt den Centralamerikanska staten Belize. Dessa är alla erkända stater men det finns ingen information gällande deras korruptionsnivå att tillgå och därför kan de inte tas med i denna undersökning. Det ironiska med bristen på information framförallt för Belize är att på grund av att det anses finnas en hög nivå av korruption i landet, vägrar landets regering ge organisationer som Transparency International tillgång till den information de skulle behöva för att fastställa nivån på Belizes korruption⁸⁷. Ett bevis på regeringens motsträvighet är bland annat ratificeringen av Förenta Nationernas Antikorrupsionskonvention som de skrev under först i december 2016 efter påtryck av främst Belizes lärarförening⁸⁸, och

⁸⁴ *Hong Kong - The World Factbook*. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/hk.html>. Publicerad 2019.

⁸⁵ *Holy See - The World Factbook*. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/vt.html>. Publicerad 2019.

⁸⁶ Chêne, M., Overview of corruption and anti-corruption in Palestine, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, Publicerad 19.1.2012

⁸⁷ BMG Staff, Belize missing from Corruption Perception Index again, *Breaking Belize News*; Publicerad 2.2.2016

⁸⁸ Belize Signs the United Nations Convention against Corruption, *San Pedro Sun*, Publicerad 9.12.2016

var således det sista landet i Central Amerika till att ratificera konventionen och binda sig till bekämpningen av korruption⁸⁹.

Betraktande Förenta Nationernas Antikorrupsionskonvention är det bara ett av de tidigare nämnda fyra europeiska staterna som har ratificerat eller accepterat konventionen. Liechtenstein har ratificerat konventionen och bundit sig till att aktivt sträva efter att minska korruptionen i landet, även om flera anser att detta kan vara svårt på grund av att statsöverhuvudet har beslutsfattande rätt om väldigt många politiska delar och inte är demokratiskt vald. Resten av de små staterna som det inte finns data över korruption på, har inte heller ratificerat Antikorrupsionskonventionen, vilket indirekt kan peka på att länderna lider av en relativt hög korruptionsnivå, som t.ex. i Belizes fall. Däremot har majoriteten av de små östaterna som nämndes, accepterat eller ratificerat Antikorrupsionskonventionen vilket pekar på att dessa länder är villiga att arbeta mot korruption och eventuellt även är villiga att offentliggöra information gällande korruptionen i länderna. De enda östaterna som inte har deltagit i Antikorrupsionskonventionen är Saint Kitts och Nevis och Tonga. Båda av dessa anses ha en relativt hög nivå på korruption, framförallt av USA:s utrikesdepartement, och åtminstone i Saint Kitts och Nevis fall, är information gällande korrupta handlingar och verksamhet väldigt svårt att få eftersom de har väldigt strikta sekretesslagar. I Saint Kitts och Nevis är det bland annat möjligt att genom investeringar i landet erhålla medborgarskap, och eftersom all personlig och finansiell information är väldigt sekretessbelagd och olaglig att utge, leder det till att en hel del aktivitet som kan vara olaglig eller korrupt, blir omärkt eller skyddad från internationella organisationer⁹⁰.

För att återgå till den egentliga kvantitativa undersökningen, så kommer då alla de länder som det finns CPI för jämföras i form av olika indikatorer på ekonomisk utveckling. De olika ekonomiska variablernas information finns inte fullständigt för alla länder, och i vissa fall har informationen kompletterats med resultat från tidigare år för att få så omfattande resultat som möjligt. Corruption Perception Indexet utges varje år, men beroende på informationens

⁸⁹ *United Nations Treaty CHAPTER XVIII PENAL MATTERS; Status*, United Nations Treaty collection https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtsg_no=XVIII-14&chapter=18 Hämtad 4.5.2018

⁹⁰ Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, *International Narcotics Control Strategy Report Volume II Money Laundering and Financial Crimes*, United States Department of State, Publicerad 2017

tillgänglighet varierar länderna som är med. De tidigare nämnda länderna som har lämnats utanför undersökningen är länder som inte på de senaste 5 åren har fått något resultat i CPI, alltså har Transparency International inte haft tillgång till dessa länders information angående korruption. I alla andra fall används den senast tillgängliga informationen för korruption, vilket utgavs i februari 2018 och är resultat för året 2017. Enda undantaget är Puerto Rico där gamla data måste användas i och med att territoriet inte har tagits med i Transparency Internationals undersökningar sen 2014.

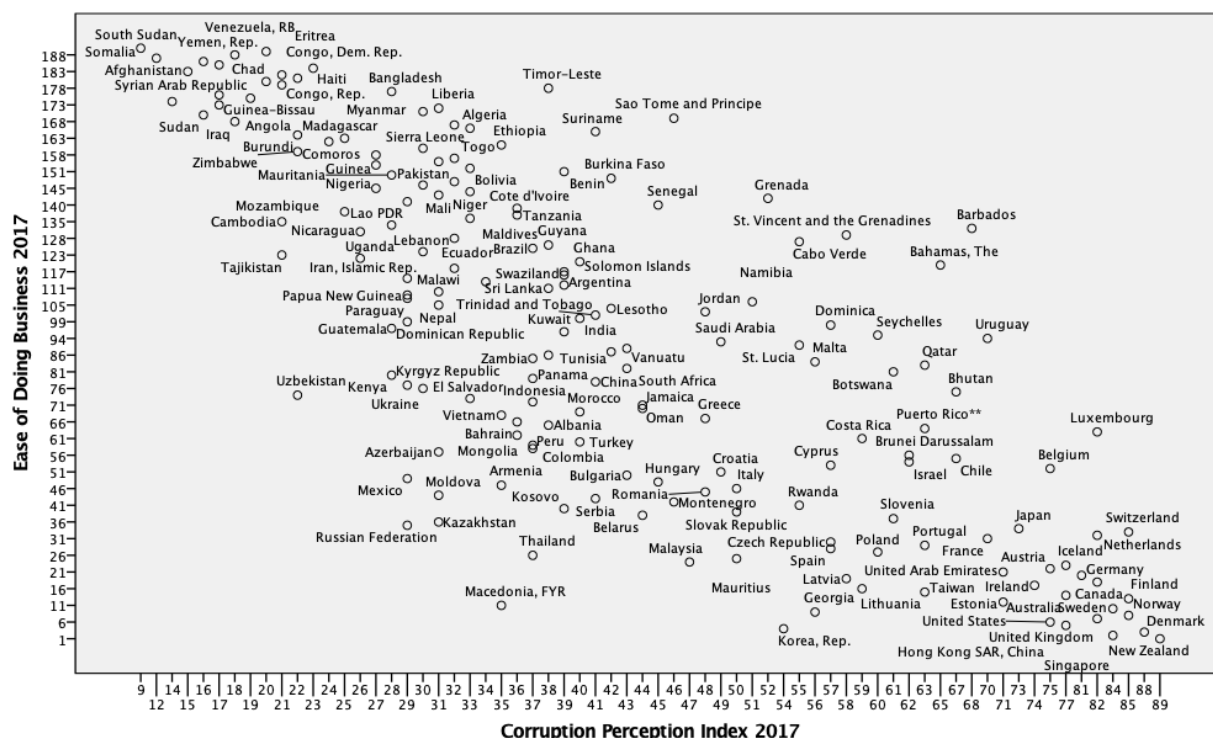
Som utgångspunkt för jämförelsen av de olika variablerna används vanlig regressionsanalys, eftersom denna berättar förklaringsgraden för de olika variablerna, och kompletteras av en figur som ger en snabb utblick över hur de olika variablerna fördelar sig i jämförelsen. Regressionsanalysen ger även en mängd andra värden som t.ex. koefficient och signifikans, som i vanliga fall kunde vara intressanta att ta upp. Dock i och med att denna avhandling inte direkt fokuserar på att förklara sambandet mellan korruption och ekonomisk utveckling utan snarare bara vill få reda på de avvikande resultaten, är de inte så relevanta att ta upp. På grund av att denna avhandling fokuserar på avvikande resultat, måste även dessa fastställas. För detta används Cook's Distance som kort sagt mäter avvikandet av jämförelsen. Det kunde antas att det lättaste sättet för att få fram avvikande resultat skulle vara att se på outliers som man med SPSS får fram, men eftersom denna uträkning bara visar de avvikande värdena för en variabel, ger den inte mycket användbar information. Cook's Distance däremot mäter vilka av länderna som avviker i förhållande till både den beroende och oberoende variabeln, alltså så att säga efter jämförelsen. Detta ger resultat som går att använda i denna avhandling eftersom det framgår vilka länder som har ett avvikande värde för ekonomisk utveckling förhållande till korruption. Cook's Distance kommer att presenteras som figurer som lätt ger en översikt över de avvikande länderna, men även Cook's Distance värdena kommer att presenteras eftersom det är dessa som fastställer de avvikande länderna. Det finns flera olika teorier för hur man räknar ut Cook's Distance gränsvärdena, eller cut off values. R. Dennis Cook som skapade detta mått hävdade att alla värden som är över 1 skulle vara avvikande, men i denna undersökning skapar detta ett problem eftersom inget av värdena är så högt. Däremot kommer gränsvärdet i denna avhandling bestämmas genom formeln $\frac{4}{n}$ som av många presenterats som ett bättre sätt att räkna ut gränsvärdet. N är mängden värden som finns tillgängliga i de olika jämförelserna och kommer alltså att variera beroende på den beroende variabeln.

6.1 KORRUPTION OCH EASE OF DOING BUSINESS

Den första variabeln vars samband med korruption kommer att undersökas är Ease of doing business. Variabeln presenterades redan tidigare och är alltså ett mått på hur lätt det är att börja ett företag och driva företagsverksamhet i ett land. Ease of doing business klassificerar länderna på en skala från 1 till 190, där 1 betyder att det är lätt att driva företagsverksamhet och att de byråkratiska processerna för att starta ett företag är så få som bara möjligt, billiga och okomplicerade, och 190 då igen betyder att det är ytterst svårt att grunda ett företag och driva företagsverksamhet. Ease of doing business indexet ger varje land ett eget värde, alltså rangordnar dem enligt de resultat som länderna får, vilket betyder att inget land har samma värde som ett annat. Statistiken som används är från år 2017, och under dessa år var det Nya Zeeland som innehade högsta platsen, alltså var det land där det var enklast att grunda företag, medan Somalia låg sist på listan och var alltså det land med mest hinder för att grunda företag och verksamhet. Ease of doing business värdet saknas för tre länder för åren 2017; Kuba, Nord Korea samt Turkmenistan, men detta påverkar inte undersökningen markant.

Undersökningen kommer att göras genom en simpel regressionsanalys i SPSS, som ger information om hur ifall korruptionsnivån har en effekt på Ease of doing business. I regressionsanalysen framkommer det att R Square värdet som alltså berättar förklaringsgraden av den oberoende variabeln, är .549. Detta betyder att över 50% av resultaten förklaras av den oberoende variabeln, och således kan det antas att korruption påverkar Ease of doing business, men detta var ingen nyhet. Dessutom tas det i detta skede fram en figur (Figur 1) som lätt visar de länder som faller utanför den så kallade allmänna trenden. Figur 1 är en relativt utspridd graf, speciellt i fråga om de länder som ligger mitt på båda skalorna, det vill säga länder som har en del korruption och som har en del hinder för att grunda företag. Det kan snabbt sammanfattas att de länder som har en låg korruptionsnivå, i de flesta fall även har få byråkratiska hinder och steg för att runda företag, medan de länder som har en hög nivå på korruption även har mycket byråkrati involverat i företags grundande.

Figur 1. CPI och Ease of doing business

De länder som främst avviker från mängden är Makedonien, Kazakstan, Ryssland och Uzbekistan, som länder där det finns en hög nivå på korruption, men ändå få hinder och byråkratiska steg för att grunda företag. Ease of doing business indexet ger varje land ett eget värde, och i detta fall är Makedonien det 11e lättaste landet att grunda ett företag i. Kazakstan å sin sida har fått värdet 36, Ryssland värdet 35, och Uzbekistan värdet 74, trots en hög nivå på korruption. 36 och 35 låter inte som väldigt höga resultat men i och med att värdena går enda till 190, kan dessa lätt anses vara över medeltalet och alltså peka på att det är lätt att grunda företag, medan dessa länders nivå på korruption ligger högt över medeltalet, alla har CPI värde på under 40, vilket betyder att ett land är seriöst korrupt. Uzbekistans värde 74 är en del högre än de andra nämnda ländernas, men bidrar ändå till ett avvikande resultat jämfört med andra länder som har samma korruptionsnivå. Alla länder som har ungefär samma korruptionsnivå, har ett Ease of doing business värde på långt över 100, Tadzjikistan med det bästa värdet 123 och Centralafrikanska republiken med det sämsta värdet 184. Detta betyder alltså att Uzbekistan klart har ett politiskt och ekonomiskt klimat som gynnar företagare och grundande av företag trots hög korruption.

Länder som har en låg nivå på korruption men där det trots allt är relativt svårt att grunda ett företag är flera. Spridningen i denna riktning är större, och därför är det svårt att med säkerhet fast ställa vilka länder som markant skiljer sig eller avviker från den allmänna trenden. Man kan dock snabbt fastställa att framförallt små ö stater avviker från den allmänna trenden, i och med att Barbados, Bahamas, Saint Vincent och Grenadinerna, Kap Verde, Grenada, São Tomé och Príncipe och Östtimor alla ligger längst ut inom denna figur. Barbados som är det minst korrupta landet med ett värde på 68, har ett Ease of doing business värde på 132, medan Östtimor, landet med högsta nivån på korruption med ett värde på 38, har ett Ease of doing business värde på 178. Resten av de tidigare nämnda ö staterna ligger alla mellan dessa värden, både med syfte på korruptionsnivå och Ease of doing business värde. Det finns dessutom både ett sydamerikanskt och ett europeiskt land som står ut ur mängden, Uruguay och Luxemburg. Luxemburg är av dessa två länder det landet med klart minst korruption, värdet är till och med så högt som 82. Ease of doing business värdet är dock 63, vilket betyder att det är högre än för t.ex. Ryssland. Uruguay har CPI värde på 70, vilket också anses som att landet har relativt lite korruption, medan Ease of doing business värdet är 94, vilket redan är högre än till och med Uzbekistans värde, och pekar på en nästan oroväckande situation för företagare i landet och framförallt orsakar problem för den ekonomiska utvecklingen.

Det viktigare resultatet att ta fram är Cook's Distance, och i jämförelsen mellan CPI och Ease of doing business framkommer det väldigt lika resultat som i Figur 1. Figur 2 presenterar resultatet av Cook's Distance som en graf, eftersom detta är det lättaste sättet att få en snabb blick över de avvikande länderna. De avvikande länderna är de som syns högst upp i figuren och ju högre upp desto mer avvikande är värdet, oberoende av riktningen på avvikelsern. I och med Cook's distance kan det nu fastställas att det mest avvikande sambandet innehas av Barbados, följt av Luxemburg och Ryssland. För variabeln Ease of doing business finns det värden för 178 länder, vilket betyder att formeln blir $\frac{4}{178}$ som resulterar i gränsvärdet .0224.

Detta skulle betyda att bara fem länder, Barbados, Luxemburg, Ryssland, Makedonien och Bahamas, har ett avvikande värde. De resterande länderna som i Figur 2 framstår som avvikande har dock alla ett värde som ligger väldigt nära .0224 vilket leder till att de eventuellt trots gränsvärdet kan anses som något avvikande.

Figur 2. Cook's Distance, CPI och Ease of doing business

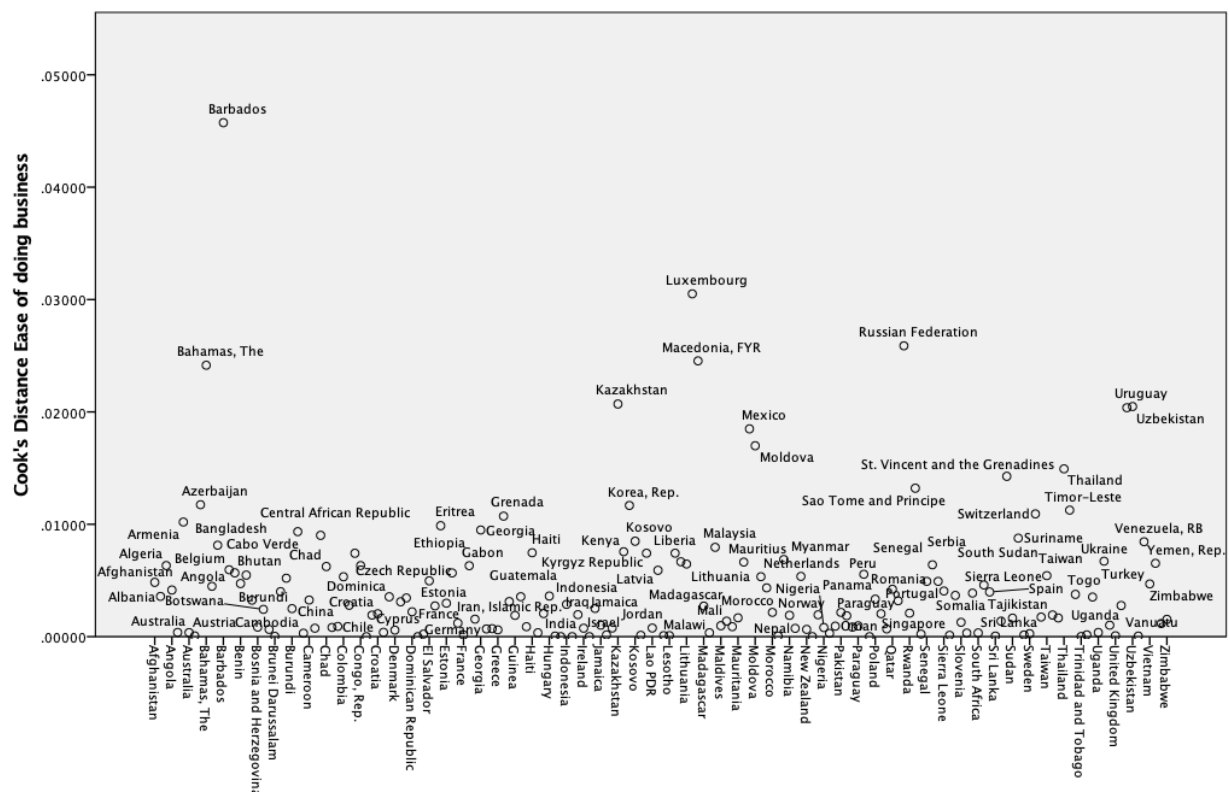

Table 1

Baserat på denna första undersökning går det alltså att fastställa de första avvikande länderna, men bara för att länder avviker från den allmänna trenden då man undersöker sambandet mellan denna ena ekonomiska variabel och korruption, betyder det inte att de kommer att skilja sig från den allmänna trenden i det långa loppet. Det finns flera förklaringar än bara korruption till att det är svårt att grunda ett företag i ett land, vilket kan bidra till att de avviker från trenden i just denna jämförelse. Således går det inte ännu i detta skede att fastställa några konkreta länder som skulle tas med i den kvalitativa delen.

6.2 KORRUPTION OCH GLOBAL COMPETITIVENESS INDEX

Nästa variabel vars samband med korruption undersöks är Global Competitiveness index, GCI. GCI mäter ett lands produktivitet och således även dess konkurrenskraft på det globala planet. GCI variabeln, som redan presenterades, ger värden från 1 till 7 åt alla länder som granskas. Dessa värden baserar sig på 12 pelare, som alla omfattar olika socio-ekonomiska faktorer som kan påverka ett lands konkurrenskraft, såsom t.ex. ekonomisk satsning på och klimat för innovation, arbetskraftens utbildningsnivå samt exportmöjligheter och förbehållningar. Data som samlas in är väldigt detaljerad och befattar som sagt väldigt många delar av de faktorer

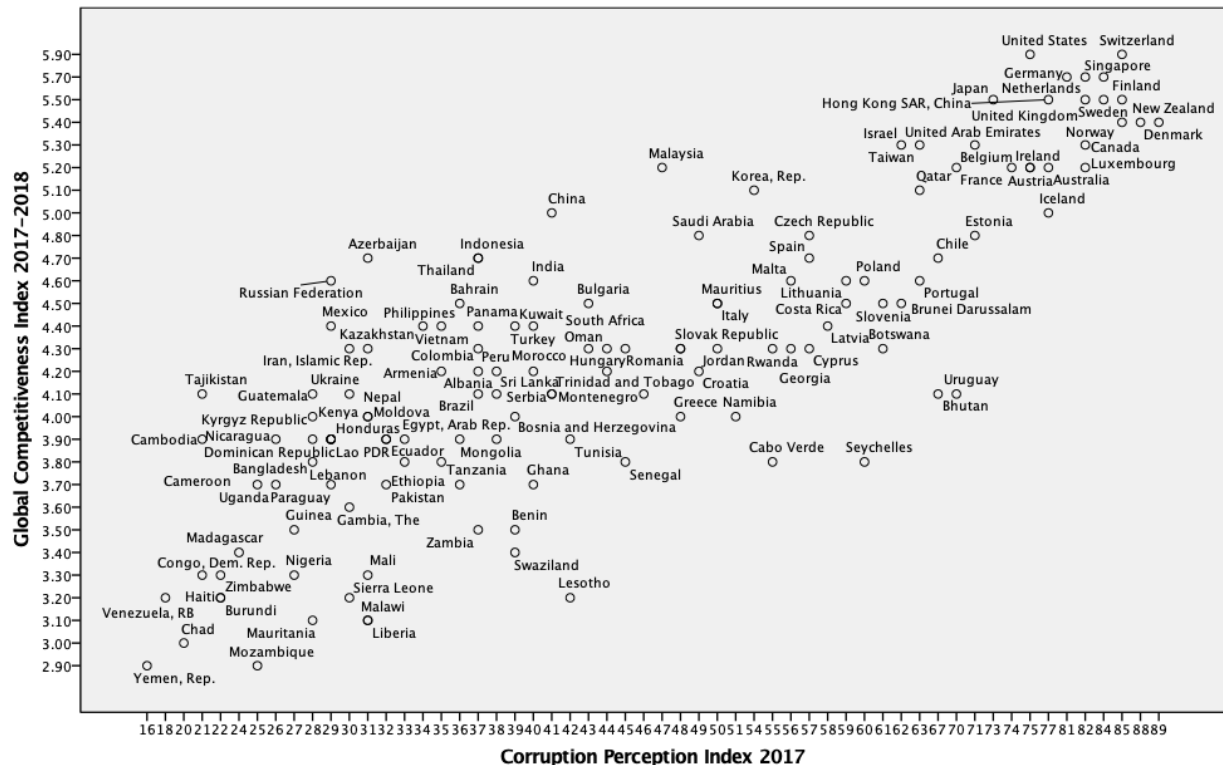
som bidrar till ekonomisk utveckling, och kan således anses vara ett väldigt nyttigt och användbart index⁹¹. Data som används för GCI i denna undersökning är från år 2017, främst för att kunna mäta de ekonomiska faktorerna i ett land från samma år. Ekonomisk utveckling sker konstant och därför blir denna undersökning ogiltig och mer osäker ifall data från olika år används. Det högsta värdet detta år, 5.9, innehades av Schweiz och USA, alltså hade Schweiz och USA den största och effektivaste produktionen bland alla de länder som observeras och även den största konkurrenskraften. Det lägsta resultatet år 2017 var 2.9, och innehades av såväl Jemen som Moçambique. GCI indexet är dock inte fullständigt och finna bara att tillgå för 137 länder, vilket betyder att ett 40-tal länder faller bort från undersökningen, och därför måste extra uppmärksamhet läggas på de länder som inte finns med räknade. GCI värdet fattas speciellt för alla de små ö staterna som i sambandet mellan korruption och Ease of doing business hade ett avvikande resultat, och därför måste det övervägas noggrant ifall det går att lita på resultaten från GCI eller ifall dessa små ö stater kan tas med den kvalitativa undersökningen som avvikande fall.

Precis som i den föregående jämförelsen utgår även denna jämförelse från en normal regressionsanalys och en graf som ger den grundläggande överblicken av jämförelsen. Analysen ger R Square värdet .691, vilket betyder att 69% av resultaten förklaras av denna variabel. Detta betyder å sin tur att även om GCI värdet saknades för ett flertal länder, är det ett väldigt viktigt mått på ekonomiska utveckling och ett mått som måste lyftas upp eftersom det lätt påverkas av korruption. Figuren som visar sambandet mellan korruption och GCI (Figur 3) har liknande resultat som Figur 1. Det finns en hel del spridning speciellt i mitten av figuren, och det är även där majoriteten av de avvikande länderna kan uppfattas, alltså är det länder som har en oproportionellt låg nivå på korruption trots landets ekonomiska situation, eller länder som har en oproportionellt hög produktivitet trots hög nivå på korruption. Spridningen är dock större bland länder med hög korruptionsnivå men ändå ett högt GCI värde. De länder som har relativt hög produktion och konkurrenskraft trots korruption är främst Tadzjikistan, Azerbajdzjan, Ryssland, Malaysia och Kina. Dessa länders värden på GCI skalan varierar mycket, men det intressanta är att jämföra dessa länder med länder som har samma nivå av korruption. Tadzjikistan har ett CPI värde på bara 21, men GCI värdet 4.1 vilket pekar på en

⁹¹ Chapter 3: Benchmarking Competitiveness in the Fourth Industrial Revolution: Introducing the Global Competitiveness Index 4.0, *Global Competitiveness Report 2018*, World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/> Publicerad 2018.

måttlig produktion. Utav de länder som har ungefär samma korruptionsnivå är det bara Kambodja som kommer på nästan samma nivå som Tadjikistan med värdet 3.9, medan resten av dessa länder har ett GCI värde på under 3.4. Azerbajdzjan och Ryssland ligga nära varandra i denna jämförelse både i form av CPI och GCI resultaten, Azerbajdzjan med CPI 31 och GCI värde 4.7 och Ryssland med CPI 29 och GCI värde 4.6.

Figur 3. CPI och Global Competitiveness index

Kina och Malaysia däremot ligger i något av varsin egen kategori. Kinas CPI värde 41 kan anses vara ett ganska standardvärde, vilket alltså ändå betyder att landet har väldigt hög korruption eftersom det inte är över halvvägs på skalan. GCI indexet är däremot 5.0, alltså klart högre än halvvägs på skalan och även över medeltalet. Således kan man alltså anta att Kina har hög produktivitet och konkurrenskraft, vilket dock inte borde vara en överraskning för någon, speciellt eftersom Kina är känt för sin billiga arbetskraft och produktion. Malaysia kommer inte heller över mittpunkten vad gäller korruption och har ett CPI värde på 47, alltså är de väldigt nära mitten men anses ändå vara ett korrupt land. GCI värdet är däremot 5.2 vilket redan kan anses som väldigt högt med tanke på att det högsta värdet som ett land år 2017 hade är 5.9. Malaysia har samma GCI värde som en stor del av de europeiska staterna, bland annat Frankrike och Österrike, och ligger som 5e bland de asiatiska länderna.

De länder som skiljer sig åt det så att säga andra hållet, alltså länder som har lägre produktion än andra länder med samma korruptionsnivå, är ganska klara. Det finns fem länder som klart står ut från mängden och alltså tydligt avviker från den allmänna trenden; Bhutan, Kap Verde, Lesotho, Seychellerna och Uruguay. Utav dessa är det Uruguay som har det högsta värdet både för CPI och för GCI, medan Lesotho har det lägsta värdet för båda variablerna. GCI värdena för dessa avvikande länder är igen relativt utspridda, och skiljer sig nästan med ett helt 'poäng'; Uruguay har GCI värdet 4.1, vilket anses som lite bättre än halvvägs, medan Lesotho har GCI värde på 3.2, och alltså ligger lite under halvvägs. Det som framförallt är oroväckande är Lesothos låga produktion och konkurrenskraft jämfört med andra länder som har samma CPI. Även om Lesothos korruptionsnivå är hög och landet anses vara seriöst korrupt, är landets CPI 42 relativt nära mittpunkten, alltså 50. Faktumet att GCI värdet dock bara är 3.2 pekar på att det finns stora problem och hinder för den ekonomiska utvecklingen, som då högst antagligen orsakas av något annat än korruption. Kap Verde och Seychellerna har båda samma GCI värde, 3.8, även om korruptionsnivåerna lite skiljer sig. Båda länderna kommer över mittpunkten på CPI skalan, Kap Verde med CPI 55, och Seychellerna med CPI 60. GCI värdet blir dock förvånansvärt lågt för båda länderna, och speglar på en otillräcklig ekonomisk utveckling och satsning på produktion. Dessutom har ännu Uruguay och Bhutan båda avvikande värden och står ut som länder med låg nivå på korruption men ändå ett relativt dåligt GCI värde. Dessa två länder ligger väldigt nära varann både i fråga om korruptionsnivå och produktivitet. CPI för Bhutan är 67, vilket redan anses som ett bra värde och som att landet har en relativt låg korruptionsnivå, medan CPI för Uruguay är 70, vilket såklart betyder att korruptionsnivån är ännu lägre. GCI värdet för båda dessa länder är dock 4.1, vilket inte anses som alltför bra.

Figur 4 ger igen en mer noggrann bild på de avvikande värdena i form av Cook's Distance. Resultaten i denna figur är i linje med de ovan presenterade resultaten, dock lyfts det inte fram riktigt lika många avvikande länder. Detta är förståeligt eftersom vissa av de ovan presenterade länderna inte avvek så markant, och således syns de inte heller som lika rejält avvikande i fråga om Cook's Distance. Baserat på Cook's Distance går det att fastställa att de länder som främst avviker är Uruguay, USA, Bhutan och Azerbajdzjan, men även Ryssland, Moçambique och Seychellerna avviker något. Det kanske främst intressanta resultatet för Cook's Distance är USA, eftersom detta land inte i Figur 3 såg ut att markant avvika från den allmänna trenden. USA har hög produktion och relativt låg nivå på korruption och lägger sig i Figur 3 i ett kluster

med resten av de utvecklade länderna, och framstår inte som alltför avvikande. Cook's Distance värdet för USA är ändå näst högst vilket pekar på att landet har ett avvikande samband mellan korruption och GCI. För Global Competitiveness indexet finns det värden för bara 137 länder, vilket ger gränsvärdet .0292. Jämförelsen av gränsvärdet med alla länders Cook's Distance värde ger samma resultat som Figur 4, de avvikande länderna är Uruguay, USA, Bhutan, Ryssland, Azerbajdzjan, Moçambique och Seychellerna.

Figur 4. Cook's Distance, CPI och Global Competitiveness index

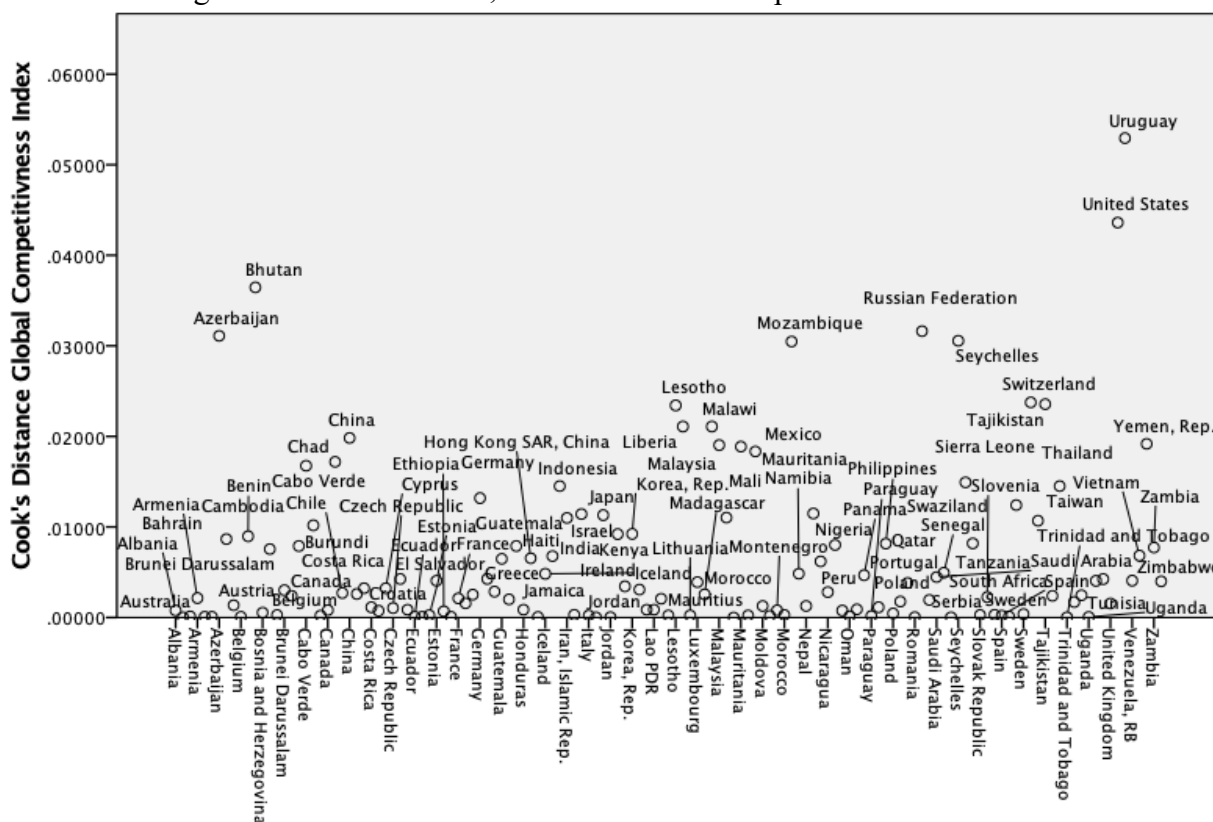

Table 1

Den väsentliga informationen i denna undersökning är dock att jämföra de avvikande länderna från dessa två, första kvantitativa undersökningarna, för att få fram de länder som ska närmare granskas i den kvalitativa delen. Många av de länder som var avvikande i den första undersökningen har inte ett GCI värde vilket betyder att de inte i detta skede kan nödvändigtvis tas med. De länder som vi dock fick ett GCI värde för, och som hade ett avvikande resultat i båda undersökningarna hittills, är Ryssland, som ett land som har hög korruption men ändå är relativt utvecklat, och Uruguay som ett land med en relativt låg korruptionsnivå men som ändå inte har utvecklats ekonomiskt så effektivt och långt som andra länder med motsvarande korruptionsnivåer.

6.3 KORRUPTION OCH BRUTTONATIONALPRODUKT, BNP

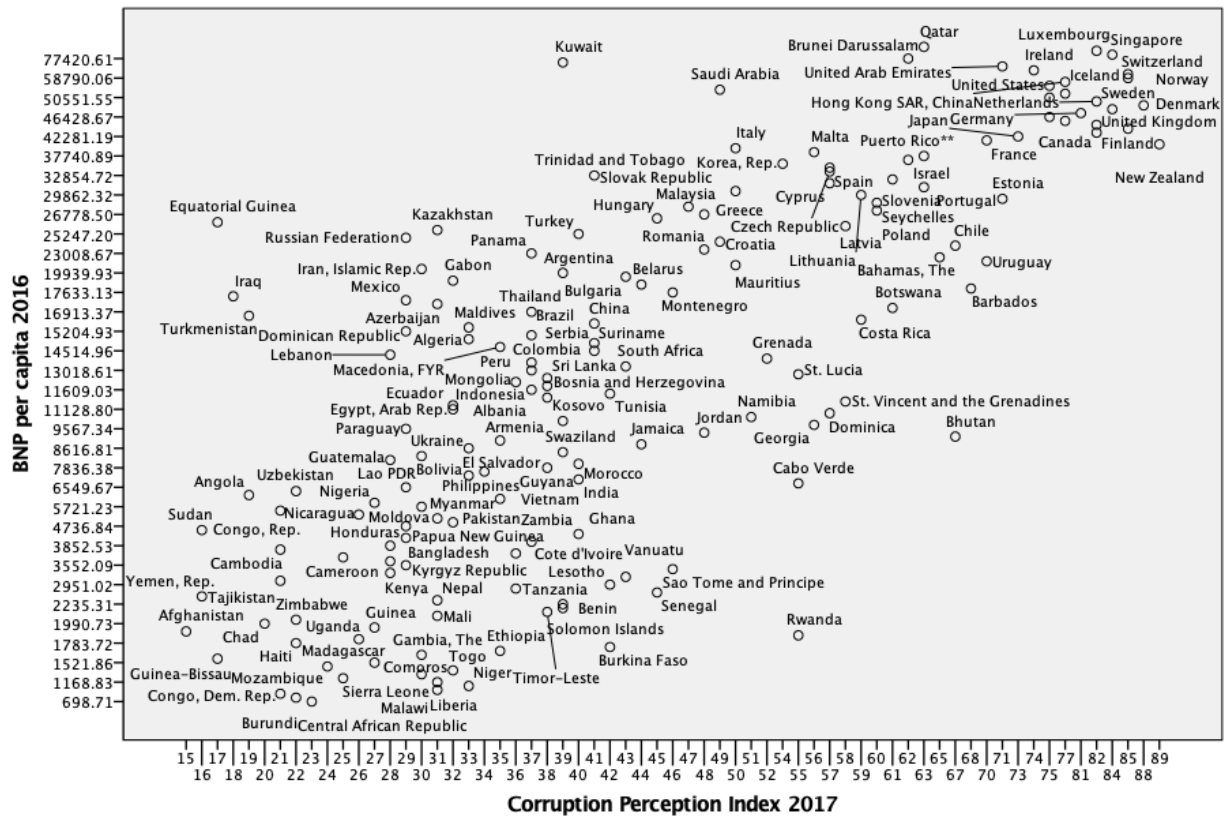
Det mest konkreta måttet på framförallt ett lands ekonomiska tillväxt är BNP per capita, som är den tredje beroende variabeln vars samband med korruption kommer undersökas. Även för denna variabel används informationen som är tillgänglig via Världsbanken⁹². Trots att de flesta länders BNP rapporteras årligen, är Världsbankens mest aktuella och kompletta information från 2015, vilket betyder att undersökningen kommer att använda sig av data från några år tillbaka. Världsbanken innehar dock inte information för alla de länder som hittills tagits med i undersökningen och alltså de länder som har ett CPI värde, vilket betyder att sambandet och resultatet inte kommer vara totalt fullständigt. De länder som saknar en PPP justerad BNP per capita enligt Världsbanken är Bahrain, Kuba, Djibouti, Eritrea, Libyen, Nordkorea, Oman, Somalia, Sydsudan, Syrien samt Venezuela. Främsta orsaken till att det inte finns tillgänglig information angående dessa länders BNP är högst antagligen för att liksom många andra värden och data, förlitar sig internationella organisationer på de olika ländernas regeringar för att förse information. Många av de ovannämnda länderna är för tillfället mer eller mindre totalitära stater, vilket betyder att det finns en stor risk för att regeringen vägrar ge ut information som BNP. De länder som inte är under en totalitär regim, lider däremot av inbördeskrig och konflikter, vilket i många fall försvårar regeringens arbete och gör det omöjligt för dem att få fram data som BNP.

BNP per capita kommer i denna undersökning anges i amerikanska dollar. Värdena för BNP per capita varierar häftigt mellan de olika länderna, och går från några hundra dollar per capita enda till över \$100 000 per capita. Det lägsta värdet \$698,71 innehas av Centralafrikanska republiken, som alltså så ledes kan anses som det fattigaste landet i världen. Burundi, Demokratiska republiken Kongo och Liberia ligger dock inte långt ifrån med BNP per capita värden på lite under eller knappt över \$800. Det högsta värdet på \$127 480,48 innehas däremot av Qatar, men Qatar är inte ensam om att ha ett BNP värde på över \$100 000. Luxemburg har BNP per capita på över \$100 000, och även Singapore kommer nära med knappt under \$90 000. Skillnaden mellan de olika länderna är alltså enorm, och visar på en väldigt varierande nivå av ekonomisk utveckling.

⁹² *GDP per capita, PPP (current international \$)* The Worldbank
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>

Regressionsanalysen för dessa variabler ger R Square värdet .533, vilket betyder att även för denna variabel förklaras mer än 50% av resultaten av korruption. Alla länders BNP per capita finns jämförda i Figur 5. Liksom de tidigare figurerna har även denna figur en stor spridning framförallt i mitten, och det är även där största delen av variationerna finns. Flera länder står ut ur mängden, men till skillnad från de tidigare figurerna är både de länder med hög korruptionsnivå och hög ekonomisk utveckling och länder med låg korruptionsnivå och låg ekonomisk utveckling relativt tydligt avvikande. De två länder som tydligast avviker som länder med låg korruptionsnivå men dålig ekonomisk utveckling är Bhutan och Rwanda. Rwandas CPI värde är 55, medan Rwandas BNP per capita bara är \$1 912,90, vilket är ungefär samma som Afghanistans BNP per capita. Till skillnad från Rwanda har Afghanistan ett CPI värde på endast 15, och är således ett av de mest korrupta länderna i denna undersökning. Rwandas låga ekonomisk utveckling kan antas vara en direkt konsekvens av både inbördeskriget och folkmordet, men det intressanta är att Rwandas korruptionsnivå är över medeltalet, och det kan finnas orsak att närmare granska landets framgång i att 'utrota' korruption. Det andra landet som är tydligt avvikande, Bhutan, har en jämförelsevis mycket bättre ekonomisk utveckling, även om den är avvikande och mycket lägre än andra länder som ligger på samma nivå i fråga om korruption. Bhutans BNP per capita är \$8 900,76, som kan anses relativt lågt, men Bhutans höga CPI värde 67 gör att landet avviker tydligt.

Figur 5. CPI och BNP

De länder som i Figur 3 avviker åt det andra hållet, alltså som har hög korruptionsnivå men trots det hög ekonomisk utveckling, är fler och variationen mellan dessa länder både i fråga om CPI och BNP per capita är väldigt stort. Det lägsta BNP per capita värdet som innehas av dessa länder är \$16 875,99 och tillfaller Turkmenistan. BNP per capita värdet är lite under medeltalet, men ändå relativt högt, speciellt med tanke på att Turkmenistans CPI värde bara är 19. Irak ligger inte långt ifrån med ett BNP per capita på \$17 348,94. Däremot har Irak till och med sämre CPI värde än Turkmenistan, 18, vilket pekar på allvarlig korruption och ett mycket avvikande resultat. Ett högt BNP per capita kan inte anses som negativt, men kopplat med allvarlig korruption, pekar det på en hel del problem i dessa länder. Även Libyen ligger på samma nivå som dessa länder med ett exceptionellt högt BNP i förhållande till korruptionsnivå. Ekvatorialguineas CPI värde 17 är däremot sämre än de tidigare nämnda ländernas, men återspeglas inte i BNP per capita som är \$26 058,08, och ligger över medeltalet och är samma som för många i-länder.

I jämförelsen mellan CPI och BNP per capita finns det ett rådande mönster då det kommer till den arabiska halvön. Utav de länder från arabiska halvön som är med i denna undersökning, är det endast Jemen, Bahrain och Oman som förblir långt under \$50 000 med BNP per capita.

Bahrains och Omans värden är dock över \$40 000, och är alltså således avsevärt högre än Jemens. Jemens BNP per capita förblir under \$10 000 vilket gör att landet avviker från mönstret på den Arabiska halvön, men inte från den allmänna trenden. Resten av länderna har alla ett relativt högt BNP per capita, oberoende av korruptionsnivån. Kuwait är det land från arabiska halvön som avviker tydligast. Det som skiljer Kuwait från resten av de avvikande länderna är att landet BNP per capita är bland de högsta i världen, och kommer med \$74 264 på 5e plats bland de länder som är med i vår undersökning. Trots hög BNP per capita avviker landet dock från den allmänna trenden på grund av hög korruption. Kuwaits CPI värde 39 ligger under medeltalet, och landets anses således lida av allvarlig korruption. Även Saudiarabien står lite ut i denna jämförelse. Saudiarabien har inte lika högt BNP per capita som många av de andra länderna på den Arabiska halvön, men i jämförelse med andra länder med samma CPI värde är BNP värdet högt. Landet kan anses lida av allvarlig korruption eftersom CPI värdet är under 50, men utav länderna på den arabiska halvön är Saudiarabien ändå ett av de länderna med minst korruption, endast Qatar och Förenade Arabemiraten har högre CPI. Det som kan påverka Saudiarabiens lägre BNP per capita jämfört med de andra länderna från den Arabiska halvön som lyfts upp är befolkningsmängden. Saudiarabien har den största befolkningen bland länderna på den Arabiska halvön, och således blir per capita BNP lägre för landet även om nominala BNP skulle vara på samma nivå.

Cook's Distance för dessa variabler är väldigt intressant. I Figur 6 framgår det att de enda länder som egentligen avsevärt skulle avvika från trenden är Qatar, Luxemburg och Singapore.

Figur 6. Cook's Distance, CPI och BNP per capita

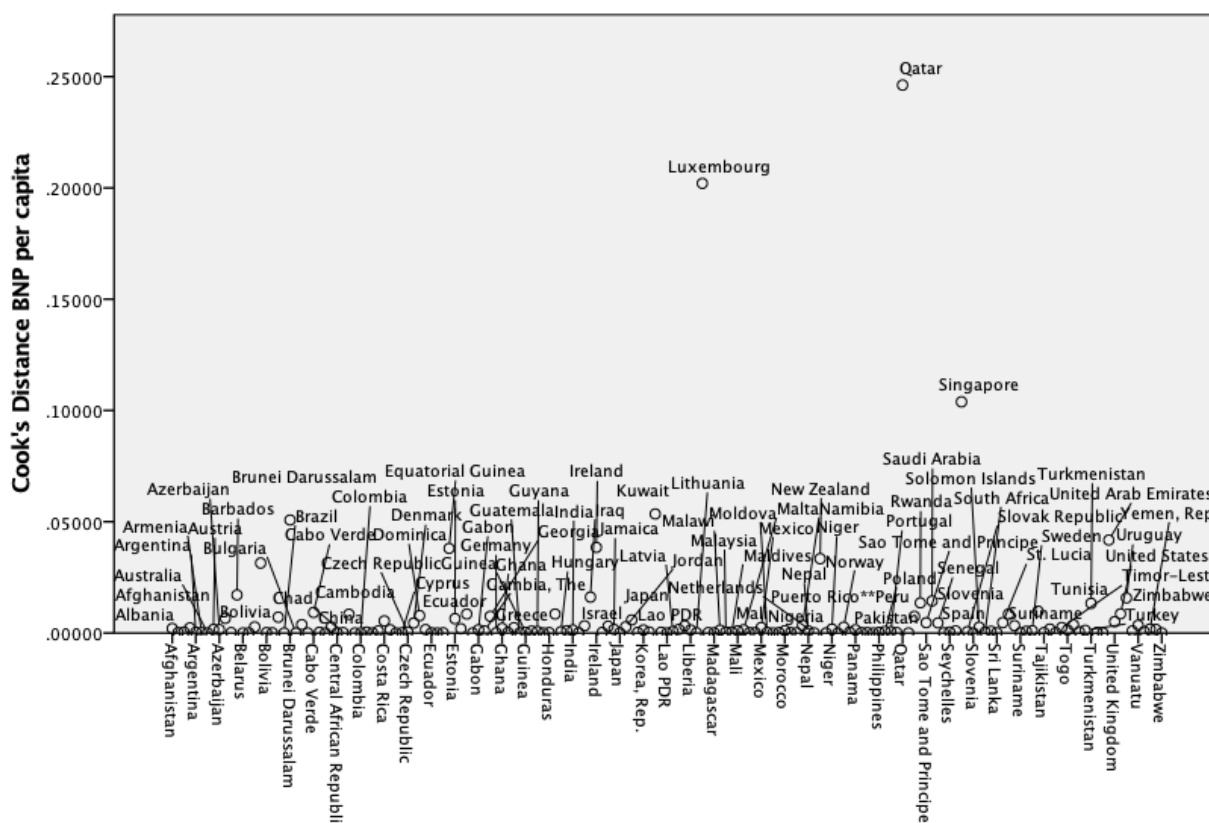

Table 1

På grund av att så få länder framstår som avvikande i grafen, finns det skäl att ta en titt på de egentliga Cook's Distance värdena. Dessa värden går att få fram med hjälp av SPSS och är de värden som Cook's Distance figuren baserar sig på. Värdena finns presenterade i tabell 1 nedan. Det högsta värdet .246 innehas naturligtvis av Qatar men på grund av att Qatar har ett så högt BNP och avviker så drastiskt betyder det att många av de länder som avviker inte syns i figuren. Om man tittar på de 15 länder som har höst Cook's värde märker man att de alla har ett värde på över .013, vilket kan anses som något avvikande. För BNP per capita fanns det 169 värden som betyder att ekvationen är $\frac{4}{169}$. Resultatet blir .023. Detta betyder att de 10 länder med det högsta resultatet kunde anses avvikande enligt Cook's Distance, och detta kan även stämma i och med att skillnaden mellan det 10e landet Bhutan, och det 11e landet Barbados är relativ stor.

Tabell 1

QATAR	.24622
LUXEMBURG	.20204
SINGAPORE	.10389
KUWAIT	.05348
BRUNEI	.05075
FÖRENADE ARABEMIRATEN	.04174
IRLAND	.03848
EKVATORIAL GUINEA	.03800
NYA ZEELAND	.03339
BHUTAN	.03143
BARBADOS	.01709
IRAK	.01613
URUGUAY	.01575
SAUDI ARABIEN	.01438
RWANDA	.01353

Således kan man med viss säkerhet fastställa att de 10 översta länderna i Tabell 1 är de länder som avviker från den allmänna trenden i jämförelse av korruption och BNP.

6.4 KORRUPTION OCH HUMAN DEVELOPMENT INDEX, HDI

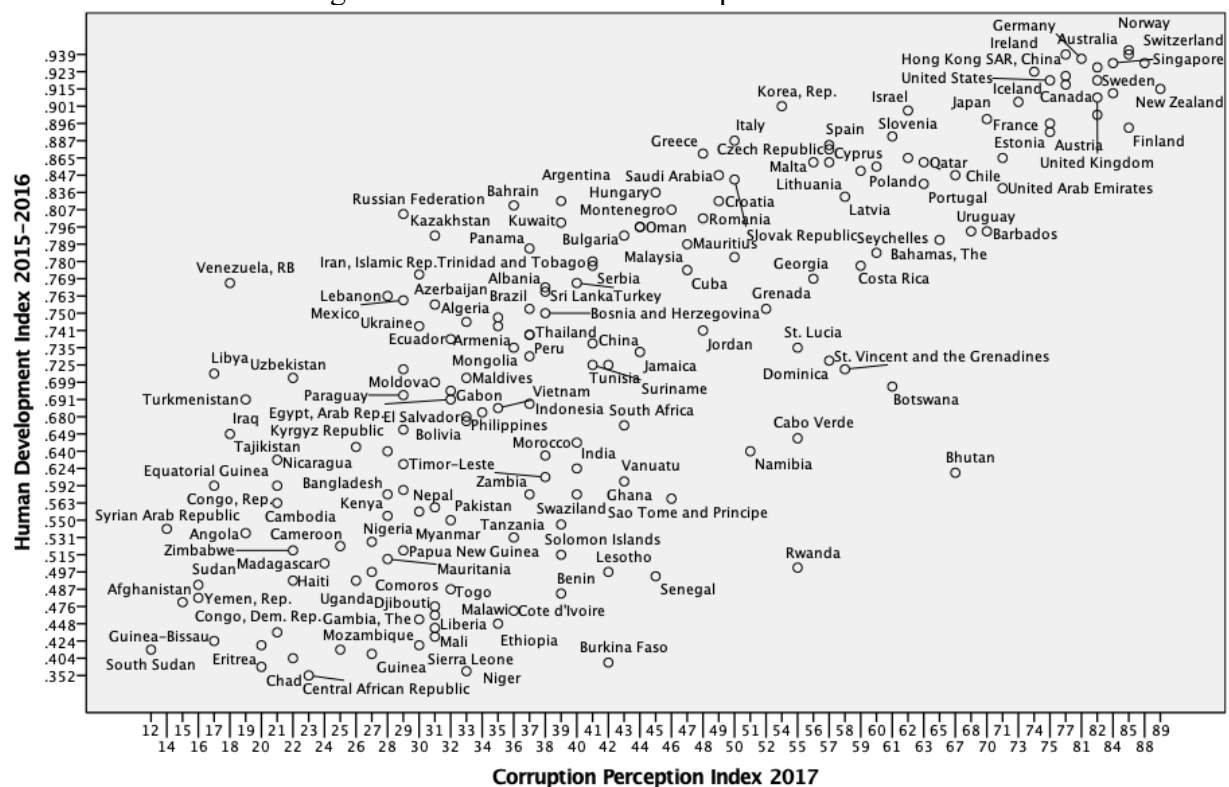
Den fjärde beroende variabeln skiftar ekonomiska utvecklingens fokus lite mer bort från de rent ekonomiska variablerna och måtten och mer mot andra faktorer som kan anses vara indikatorer på ekonomisk utveckling, nämligen befolkningen och humankapitalet. HDI presenterades, liksom de andra variablerna, redan tidigare och kommer nu att undersökas närmare. HDI är en av de mer omfattande variablerna, och har värden för 176 av våra 181 länder och territorier, de länder/territorier som saknas är Kosovo, Nordkorea, Puerto Rico, Somalia och Taiwan. HDI resultaten som används är tagna från Human Development Report⁹³ som utgavs 2016 och består alltså av resultaten för år 2015. Detta index är inte i linje med de andra variablerna som använda eftersom dessa data kan anses som föråldrad, men det är de nyaste data som går att tillgå och därför måste HDI-variabeln basera sig på den. Värdena för HDI varierar mellan 0 och 1, alltså får varje land ett decimaltal, vilket i denna undersökning har avrundats till 3 decimaler. Det lägsta värdet .352 innehålls av den Centralafrikanska republiken, medan det högsta värdet .949 tillfaller Norge. Majoriteten av de utvecklade och demokratiska länderna har ett värde mellan .800 och 1, medan de sämre utvecklade länderna

⁹³ *Human Development Report 2016*. United Nations Development Programme, New York City, 2016

befinner sig väldigt utspritt och har väldigt varierande värden som sträcker sig från .800 neråt hela vägen till .352.

Resultaten för jämförelsen mellan CPI och HDI är i linje med de tidigare resultaten. Regressionsanalysen R Square värde är .549, alltså samma som för Ease of doing business, och på samma sätt betyder det att även i denna jämförelse kan över 50% av resultaten förklaras av korruption. Resultaten presenteras i Figur 7. Även här är sambandet klart, och de största samlingarna av länder finns i båda yttersta ändorna. Spridningen är som störst i mitten av figuren, precis som i de andra figurerna, vilket pekar på att de länder som har en måttlig nivå på korruptionen och har ett måttligt HDI värde är de länder som avviker mest från den allmänna trenden. De länder som avviker som länder med hög nivå på korruptionen men ändå har ett relativt högt HDI värde är Ryssland, Venezuela, Libyen och Syrien. HDI värdena för dessa länder varierar mellan Syriens .536, och Rysslands .804. Dessa fyra länder är alla undantag på grund av att de har ett relativt högt HDI värde och alltså ekonomisk utveckling, trots att alla länderna lider av hög korruption. Spridningen mellan dessa länders HDI är intressant för framförallt Syrien, Libyen och Venezuela har alla väldigt liknande CPI värde (14, 17 respektive 18) och fastän Ryssland har en lite lägre nivå på sin korruption än dessa tre länder, ligger även de under 30. Här måste det dock kommas ihåg att det redan i samband med presentationen av variablerna lyftes fram Syriens och Venezuelas problematiska situationer, och faktumet att HDI värdena för dessa länder med största sannolikhet inte återspeglar den egentliga situationen i länderna, och kan därför inte nödvändigtvis anses som giltigt. Detta spelar dock inte en större roll för fortsättningen av denna undersökningen eftersom de bara har avvikit från trenden i jämförelsen mellan korruption och HDI, men inte i jämförelsen för de hittills granskade andra variablerna på ekonomisk utveckling. Ryssland däremot avviker igen från den allmänna trenden även i denna jämförelse, och kommer alltså högst antagligen bli ett av de länderna som kommer granskas närmare i den kvalitativa delen av undersökningen.

Figur 7. CPI och Human Development index

De länder som i Figur 4 avviker åt 'andra hållet', det vill säga länder som har lågt HDI värde trots en relativt låg nivå på korruption, är flera. De tre länder som tydligt avviker från mängden är Bhutan, Burkina Faso och Rwanda, men även länder som Botswana, Kap Verde, Dominica, Namibia, São Tomé och Príncipe, Senegal, Saint Lucia samt Saint Vincent och Grenadinerna kan anses ha ett något avvikande resultat i denna jämförelse. Problemet med majoriteten av de ovannämnda länderna (förutom Bhutan, Burkina Faso och Rwanda) är att den allmänna trenden är väldigt svår att fastställa på grund av spridningen i Figur 7, och således är det svårt att fastställa vilka av länderna som avviker betydligt och kan anses vara undantagsfall baserat på denna första figur.

Utav de avvikande länderna som lyfts fram, är Bhutan det högst utvecklade landet med HDI .607, och också landet med minst korruption med ett CPI värde på 67. Detta kan anses som relativt acceptabla värden, men då man börjar granska Figur 4 närmare, kan man inse att Bhutans låga HDI värde är ett tecken på problem. Rwanda har lika som Bhutan ett avvikande resultat i jämförelsen av HDI och korruption. Det intressanta med Rwanda är att HDI som är jämförelsevis väldigt lågt (.498) och alltså under "mittpunkten" högst antagligen återspeglar folkmordet som begicks på 90-talet och konsekvenserna av det. Korruptionsnivån däremot

pekar på att landet inte har hindrats av korruption eftersom CPI värdet är 55, alltså över medeltalet och bättre än för 2/3 av världens länder. Detta betyder att Rwanda möjligen hade haft en chans för ökad, lyckad ekonomisk utveckling hade inte folkmordet tagit plats. Burkina Faso är det helt klart sämst presterande landet utav de länderna som ansågs avvikande. Både CPI och HDI värdena för Burkina Faso är låga, och pekar på att landet ligger efter både i fråga om korruptionsnivå och befolkningsutveckling. Trots detta sticker Burkina Faso ut som ett undantag. Detta på grund av att trots att HDI värdet inte är det sämsta, är det väldigt mycket lägre än för andra länder med samma korruptionsnivå. Det finns en hel rad av länder som har samma korruptionsnivå som Burkina Faso eftersom CPI värdet är relativt lågt och alltså pekar på en låg korruptionsnivå, medan få av dessa länder har ett HDI värde under .700.

För att få en klarare uppfattning om de avvikande länderna presenteras Cook's Distance i Figur 8. I figuren framkommer det till en del samma resultat som redan presenterades ovan, men även några länder som inte i Figur 7 kunde uppfattas som avvikande. Dessa är Niger och Central Afrikanska republiken. Dessa länder placerade sig i Figur 7 ganska långt ner och så att säga försvann i mängden eftersom spridningen i denna enda av figuren var så stor. Däremot framstår inte Syrien och Ryssland som lika starkt avvikande länder i Figur 8. Ifall man använder sig av samma formell som innan, $\frac{4}{n}$, för att fastställa de avvikande länderna, får man samma resultat

som i Figur 8. HDI värdet finns tillgängligt för 176 länder, och $\frac{4}{176}$ resulterar i .022. Det sista landet som kommer över detta värde är Libyen med .02555. Detta betyder att t.ex. Ryssland inte egentligen kan anses som avvikande eftersom landet har Cook's Distance värde på .01553.

Figur 8. Cook's Distance, CPI och HDI

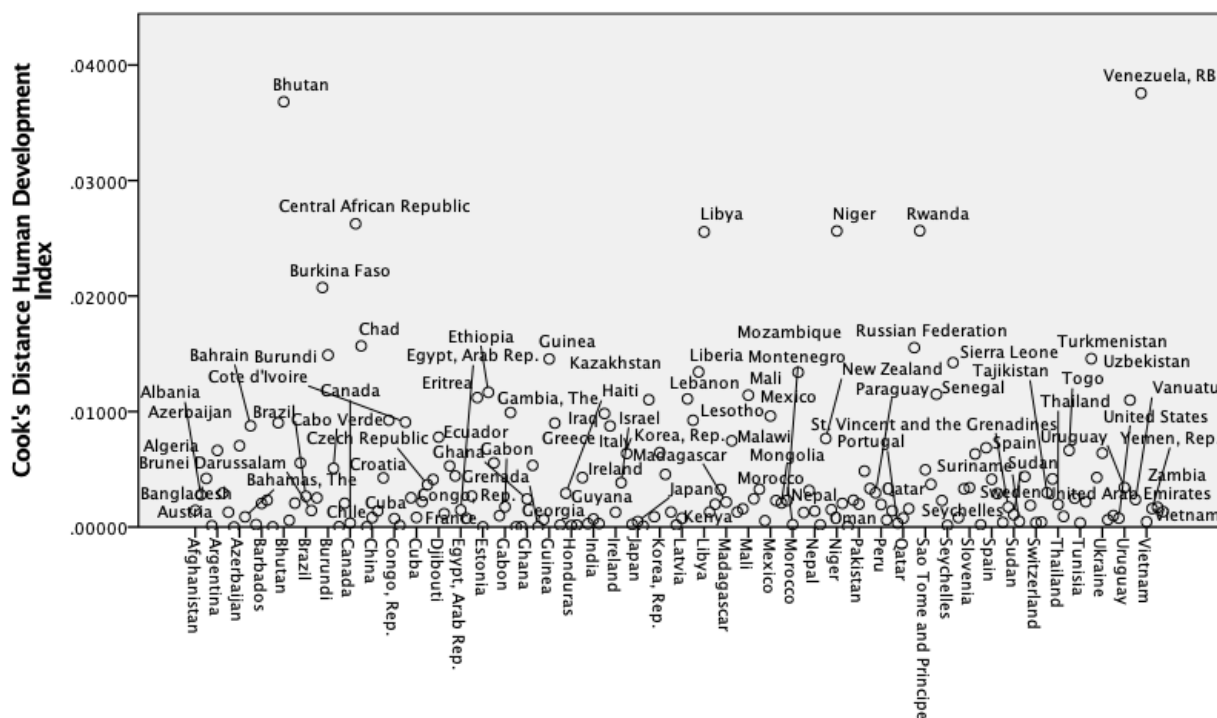

Table 1

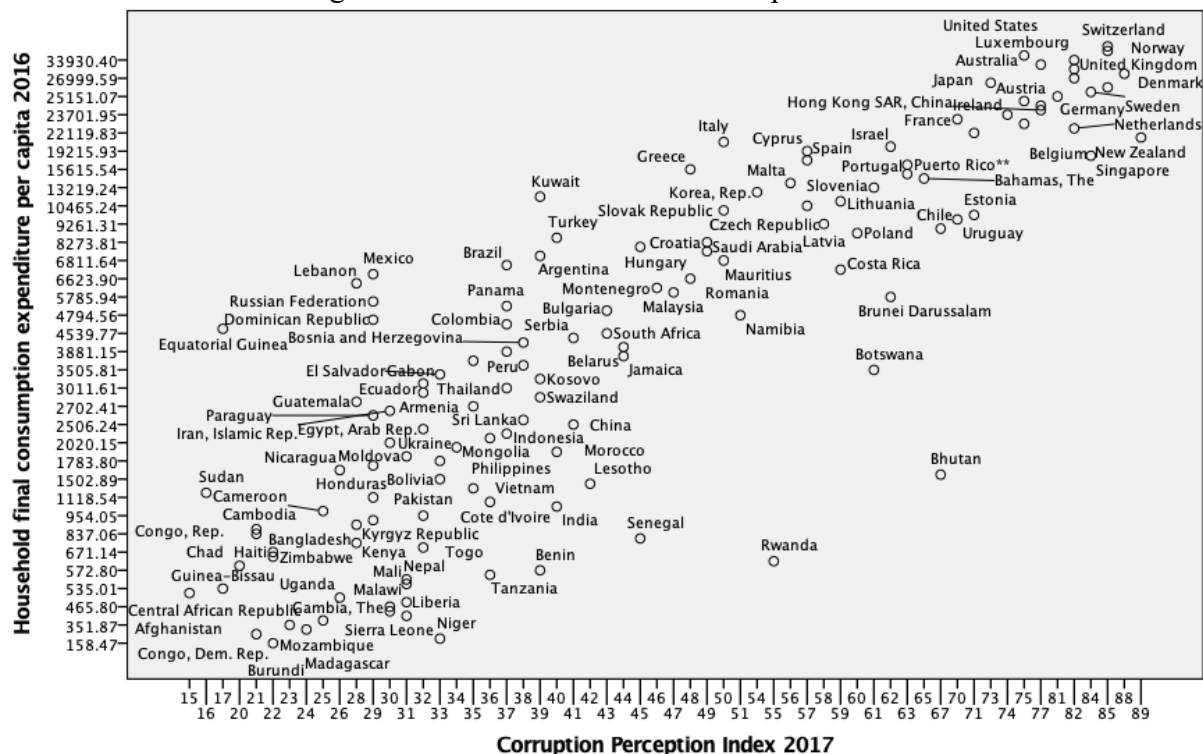
6.5 KORRUPTION OCH HOUSEHOLD CONSUMPTION

Nästa variabel vars samband med korruption undersöks är Final Household Consumption per capita, alltså hur mycket hushåll per capita spenderar på varor och tjänster. Detta index ger en överblick på den allmänna prisnivån i alla de olika länderna, och även en liten inblick i lönenivåerna eftersom ju högre prisnivå desto högre lön i de flesta fall. Final Household Consumption per capita, hädanefter Household Consumption, utges av Världsbanken och listar alltså hushållens konsumtion per capita i dollar. År 2016 resultaten finns för 131 vilket betyder att denna undersökning kommer att alltså sakna data för 50 länder. Majoriteten av dessa länder har inte varit avvikande länder i de tidigare undersökningarna, och skapar alltså inte således ett problem för resten av undersökningen. Det land som skapar något av ett problem är Kap Verde eftersom landet nästan garanterat kan anses vara ett av de länder som avviker markant i jämförelsen mellan korruption och de olika beroende variablerna, men saknar värde för Household Consumption.

Regressionsanalysen för dennas variabel visar igen på att förklaringsgraden för detta samband är högt. R Square värdet är .756, det högsta för alla jämförelser som lyfts fram i denna

avhandling. Detta betyder att utav alla variabler på ekonomisk utveckling är hushållskonsumtionen den som mest påverkas av korruption. Figur 9 visar fördelningen av länder i jämförelsen av hushållskonsumtion och korruptionsnivå. Till skillnad från de tidigare figurerna är spridningen för denna graf inte lika häftig, och majoriteten av länderna följer trenden. De avvikande länderna står tydligt ut och skiljer sig tydligt från den allmänna trenden och linjen. Majoriteten av i-länderna är alla relativt tätt samlade i det övre högra hörnet, alltså har de låg korruptionsnivå och hög hushållskonsumtion. Landet med den högsta hushållskonsumtionen år 2016, och således landet med de rikaste invånarna var Schweiz, där hushållskonsumtionen var \$41 583,48 per capita. Schweiz var det enda landet där hushållskonsumtionen var över \$40 000, men i och med att data inte är från detta år finns det en chans att Norge, som år 2016 var landet med den näst högsta hushållskonsumtionen just under \$40 000, har ökat sin ekonomiska tillväxt och kommit över \$40 000. De länder som inte anses i-länder är lite mer utspridda och har varierande nivåer både hushållskonsumtion och korruptionsnivå. Spridningen är större ju längre ner på skalan man rör sig och förutom i-länderna finns det inga täta koncentrationer av länder, vilket pekar på lite mer varierande resultat och diversitet mellan korruption och ekonomisk utveckling. Landet med den lägsta hushållskonsumtionen, Burundi, ligger däremot väldigt långt ifrån dessa siffror, med en hushållskonsumtion på bara \$158,47 per capita. Detta är mer än \$100 än det näst liggande landet Niger, även om Nigers hushållskonsumtion på \$274,14 inte heller är högt. Det som framförallt står ut dock är skillnaden mellan de mest utvecklade länderna och de minst utvecklade länderna. Hushållskonsumtion ger en väldigt konkret bild på hur stor skillnaden är mellan den faktiska ekonomiska utvecklingen och tillväxten i olika länder, och visar bäst själva befolkningens situation i länder.

Figur 9. CPI och Household consumption

I Figur 9 framkommer det även att de länder som ansågs avvikande i jämförelsen av både CPI och HDI även är avvikande i denna jämförelse. Detta gäller speciellt länder med relativt låg korruptionsnivå men ändå relativt låg nivå på den ekonomiska utvecklingen, i detta fall framförallt Bhutan och Rwanda. I den förra jämförelsen var även Burkina Faso ett av de avvikande länderna men eftersom landet inte har ett Household Consumption värde finns det inte med i denna jämförelse. Utöver Bhutan och Rwanda, avviker även Botswana och Senegal märkvärdigt från den allmänna trenden i jämförelse av korruption och hushållskonsumtion, åtminstone då man ser på Figur 9. Alla de ovannämnda fyra länderna har en jämförelsevis låg korruptionsnivå, med Senegal som det enda landet med ett CPI värde under 50, medan nivån på den ekonomiska utvecklingen, och i detta fall framförallt hushållskonsumtionen, är förhållandevis lågt. Utav dessa länder har Rwanda den lägsta hushållskonsumtionen med bara \$607,53 per capita, men Senegal ligger inte långt före med en hushållskonsumtion på bara \$814,66 per capita, alltså bara en dryga \$200 mer per capita per år.

Bhutan har redan i tidigare figurer framträtt som ett undantag och fortsätter att göra det även i Figur 5. Landet är det mest synligt avvikande landet i hela figur 5, och är även landet som har

det mest 'onormala' resultatet. Som redan tidigare fastställts har Bhutan en jämförelsevis låg korruptionsnivå, men som det har visat sig i majoriteten av dessa undersökningar, återspeglar inte den ekonomiska utvecklingen detta. Landet har haft ett relativt lågt värde för alla de olika beroende variablerna, och placerar sig även i detta fall mycket lägre än andra länder med samma korruptionsnivå. Detta pekar på att landets levnadskostnader och prisindex är låga, vilket sedan å sin sida återspeglar en svag ekonomi. Det som alltså kommer att bli fokuset med Bhutan är vad som hindrat den ekonomiska utvecklingen och hur har landet klarat av att hindra uppkomsten av korruption i relation till andra länder med liknande bakgrund.

Utav de fyra avvikande länderna är Botswana det klart mest utvecklade landet, även om landet ligger långt ifrån medelvärdet för hushållskonsumtion. Botswana har det näst högsta CPI värdet av de fyra avvikande länderna i Figur 5, och har lägsta korruptionsnivån utav alla länder i subsahariska Afrika⁹⁴, vilket kunde tyda på ett relativt utvecklat och framgångsrikt land, men sanning är att landet blir väldigt långt efter andra länder med motsvarande korruptionsnivå. Botswanas hushållskonsumtion per capita når bara upp till \$3505,81 vilket tydligt är långt ifrån värdena som de andra länderna med samma korruptionsnivå har. Det kunde vara intressant att undersöka vad som orsakat Botswanas låga korruptionsnivå, men samtidigt måste det tas i beaktande att Botswana bara varit ett tydligt avvikande land i en jämförelse, och då kan det snabbt antas att landets dåliga prestation i fråga om hushållskonsumtion inte korrelerar med korruptionen i landet.

De länder som däremot har en relativt hög hushållskonsumtion i relation till korruptionsnivå är få, och står inte, förutom Ekvatorialguinea, tydligt ut som avvikande länder. Ekvatorialguinea sticker väldigt tydligt ut som ett avvikande land, även om landets hushållskonsumtion ligger långt under medelvärdet. Ekvatorialguineas CPI värde 17 är det 7:e sämsta i hela världen, vilket betyder att landet lider av väldigt allvarlig korruption, vilket dock inte avspeglas i hushållskonsumtionen som är \$4566,06, och således inte bland de sämsta i världen. Den låga korruptionsnivån i Ekvatorialguinea pekar på stora problem i landet, inte minst då man jämför Ekvatorialguinea med andra länder som har samma CPI värden. Majoriteten av dessa länder lider av krig och/eller är under en totalitärregim och har inte ett hushållskonsumtion värde, högst antagligen för att det inte finns tillgängliga data för att fastställa ett värde för dessa länder.

⁹⁴ Banoba, P., A Redefining Moment For Africa, *Transparency International*
https://www.transparency.org/news/feature/a_redefining_moment_for_africa Publicerad 21.2.2018

Även Sudan kan anses vara ett land som avviker med hög korruption men jämförelsevis hög ekonomisk utveckling i Figur 9. Eftersom spridningen mot detta håll, längs med x-axeln är något bredare, finns det förutom Ekvatorialguinea inga länder som avviker från den allmänna trenden tydligt och kraftigt. Sudan kan dock anses avvika något från den allmänna trenden i och med att landet, liksom Ekvatorialguinea, har ett av de lägsta CPI värdena i hela världen, men ändå inte har den sämsta hushållskonsumtionen. Landets hushållskonsumtion på \$1137,35 är högre än många andra länders, även om dessa änder har avsevärt lägre korruptionsnivå.

Cook's Distance för denna jämförelse berättar en ganska annan historia än Figur 9. Cook's Distance för hushållskonsumtion och CPI presenteras i Figur 10, och enligt den är de avvikande länderna Schweiz, Norge, USA och Bhutan. Bhutan är det enda landet som förekommer i båda Figurerna. Förutom Bhutan är alla de andra länderna i Figur 9 grupperade ihop i ett hörn, vilket kan vara orsaken till att de inte framstår som avvikande. För att dock få ett mer omfattande resultat och framför allt tillräckligt med resultat för att få fram länder att lyfta upp i den kvalitativa delen, är det igen bäst att förlita sig på Cook's Distance formeln. Household Consumption värdet fanns tillgängligt bara för 132 länder, alltså blir formeln $\frac{4}{132}$ och resultatet blir .0303. Detta värde är relativt lågt och framkommer även då man ser på de olika ländernas Cook's Distance värden för denna jämförelse, De ända drastiskt större värden är de länder som redan i Figuren framträder som avvikande, samt Luxemburg. Luxemburg ligger på så att säga 5e plats, och skillnaden till det 6e liggande landet Australien är relativt stort, värdena går från .7179 till .4467. Alla värden efter Australien följer en någorlunda sansad trend, trots att dessa värden ligger långt över .3030. Således blir måste gränsen för de avvikande länderna dras vid Luxemburg.

Figur 10. Cook's Distance, CPI och Household Consumption

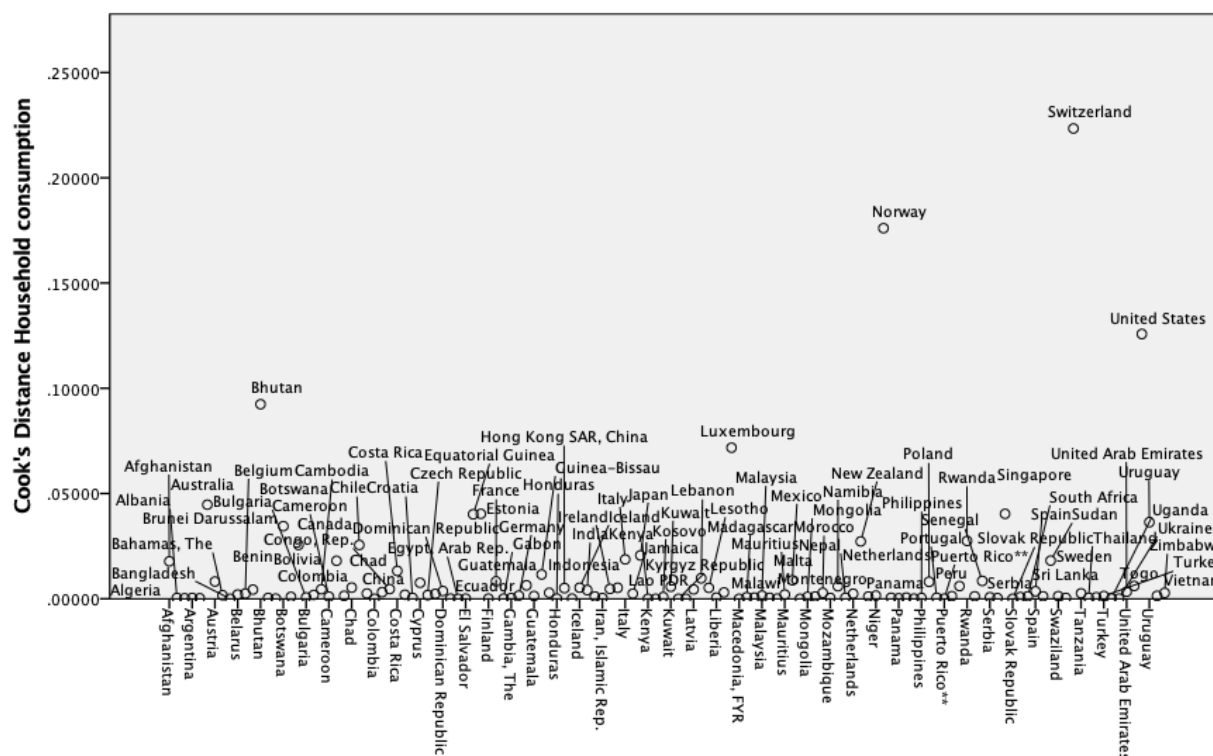

Table 1

De länder som hittills främst avvikit från den allmänna trenden är många, och har varierat en del beroende på den beroende variabeln, men ett fåtal länder står redan nu ut som avvikande. Eftersom det redan har gjorts jämförelser för 5 utav de 7 beroende variablerna, Ease of doing business, Global Competitiveness index, BNP, Human Development Index och Household consumption per capita, kan det fastställas en del länder som kommer att lyftas fram och granskas närmare i den kvalitativa undersökningen. Upp till denna punkt är det framförallt Bhutan som haft avvikande resultat i så gott som alla undersökningarna, och därför är det ganska klart att detta land har ett avvikande samband mellan korruption och ekonomisk utveckling. Det enda landet som avvikit åt det så att säga andra hållet mer än en gång, och har bevisligen hög korruption och bra ekonomisk utveckling är Ryssland, som dock bara avvikit för 2 jämförelser hittills.

6.6 KORRUPTION OCH LÄSKUNNIGHET

Den nästa sista jämförelsen som görs som en del av den kvantitativa delen är CPI och läskunnighet. Läskunnighet används allmänt som ett mått på en befolknings utbildningsnivå och relaterar genast till ett land befolkningsmöjlighet och tillgång till utbildning. Som redan

tidigare nämndes består Unicefs data för läskunnighet från flera olika år eftersom dessa data inte samlas in årligen, men i och med att data för denna variabel är från en och samma källa, kan man anta att värdena är pålitliga. Värdena anges som procent av befolkningen över 15 år, och här tas inte skillnader i kön i beaktande utan de gemensamma resultaten för båda könen används. Det intressanta och även något som måste tas i beaktande i fråga om läskunnighet, är att data saknas för majoriteten av industri- och långt utvecklade länder, samt även för en del ö stater och mindre utvecklade länder. Oberoende vilken källa man använder för informationen, finns inte de mest utvecklade länderna med, eftersom Unesco/Förenta Nationerna inte inkluderar dessa länder i sina rapporter. Detta betyder att även om resultaten blir pålitliga och giltiga, är de inte fullständiga eftersom många, speciellt av de länder med högsta läskunnigheten i världen, saknas. År 2015 utfördes en undersökning av litterärt klimat för de länder som inte har tagits med i de övriga rapporterna, men eftersom denna undersökning, som gjordes av John W. Miller och Michael C. McKenna för Central Connecticut State University, bara undersöker 60 länder kan inte dessa data användas för att undersöka läskunnighet på en global nivå⁹⁵. Dessutom tog deras undersökning inte i beaktande läskunnighet, utan snarare litterära klimatet och förutsättningarna för läskunnighet i olika länder.

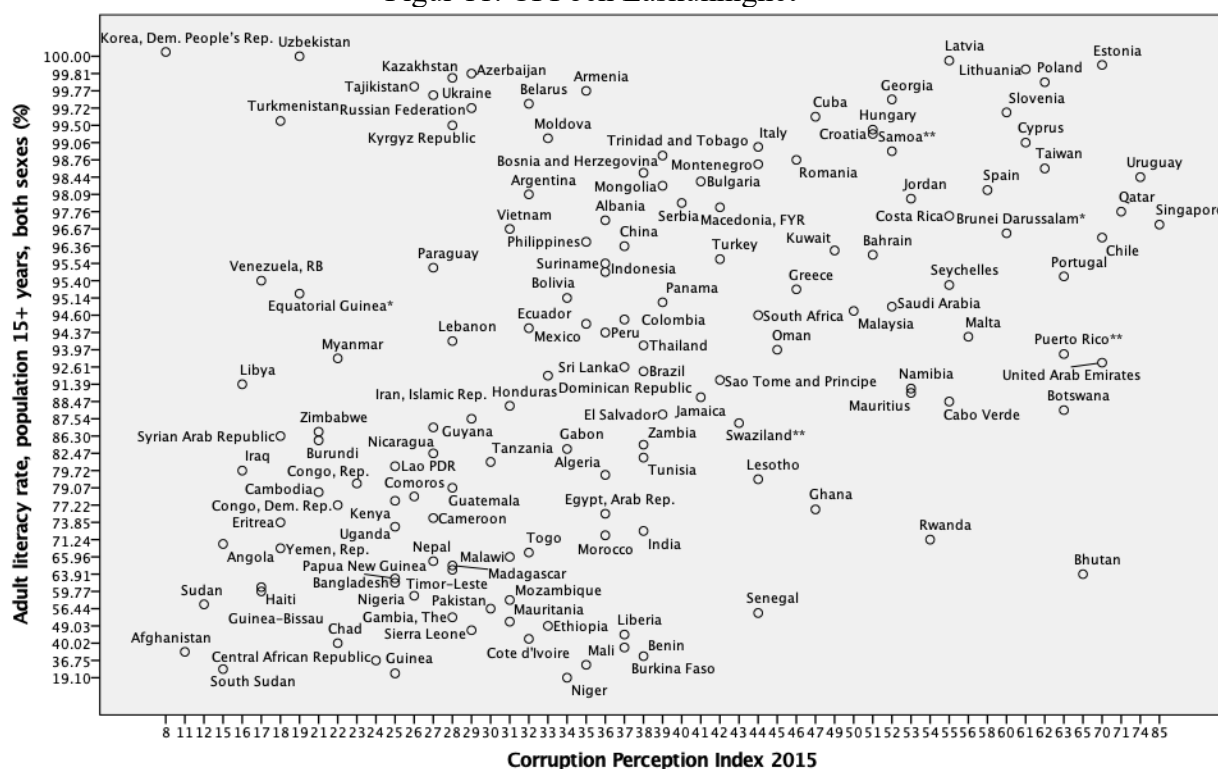
Trots att läskunnighets värden saknas för en stor del länder, är det sist och slutligen bara frågan om ett 30 tal länder, vilket betyder att resultatet för läskunnigheten blir mer omfattande än t.ex. resultatet för hushållskonsumtion eller GCI. Majoriteten av de länder som inte har ett värde för läskunnigheten är dessutom länder som inte avviker från den allmänna trenden i en enda av de tidigare jämförelserna, och således kan det fastställas att resultatet från denna jämförelse också blir relativt giltig. Resultaten presenteras i Figur 11. Läskunnighet är den svåraste variabeln att tolka och det är väldigt svårt att visa länder som tydligt avviker från den allmänna trenden. Spridningen är väldigt stor åt alla håll, vilket hävdar på att läskunnigheten inte direkt, eller åtminstone enbart är länkat och beroende av korruptionsnivån i ett land. Detta understöds även av jämförelsen och informationen som fås via SPSS, eftersom R Square som berättar förklaringsgraden, bara är .128. Detta betyder att skillnaderna och de avvikande och varierande resultaten i läskunnighet inte kan förklaras av korruption, åtminstone fullständigt. Korruptionen kan såklart bidra till att läskunnigheten i ett land lider, t.ex. i form av brist på

⁹⁵ Miller J., McKenna M. *World's Most Literate Nations*, Central Connecticut State University, <https://www.ccsu.edu/wmln/> Publicerad 2015

finansiering av utbildning och infrastruktur, men ett direkt samband mellan de två variablerna existerar inte.

Det finns ändå vissa intressanta resultat som kan tas upp och nämnas, trots att de inte orsakas av korruptionen. Det finns en rad med länder som avviker från den så att säga allmänna trenden, och majoritet av dessa är länder som redan tidigare lyfts upp som avvikande åtminstone i samband med någon av de beroende variablerna. På grund av den häftiga spridningen går det inte att fastställa en de facto trenden för majoriteten av länderna, men en del länder placerar sig ändå rätt ensamma i olika hörn av Figur 11.

Figur 11. CPI och Läskunnighet

Det mest påfallande utav dessa länder är landet som varit avvikande i så gott som alla jämförelser hittills, Bhutan. Bhutan framstår som ett avvikande land med låg korruptionsnivå och låg läskunnighet, och har alltså ett väldigt högt CPI värde i jämförelse med läskunnighets procenten. Bhutan har varit ett avvikande land i majoriteten av jämförelserna eftersom landet har en jämförelsevis låg korruptionsnivå, men inte visar några tecken på att vara ekonomiskt utvecklat, och detta bidrar även till att landet i denna jämförelse får det mest tydligt avvikande

resultatet utav alla de länderna som är med. I majoriteten av de andra jämförelserna, och framförallt i jämförelserna där andra än rent ekonomiska mått på ekonomisk utveckling tagits upp, har Bhutan legat relativt nära andra länder med liknande resultat, som t.ex. Rwanda och Botswana. I denna jämförelse ligger Bhutan dock relativt långt från resten av länderna som det grupperat sig med tidigare, och blir därför väldigt klart avvikande.

Även länder som tidigare avvikit åt “andra hållet” det vill säga länder som har hög korruptionsnivå men trots det är ekonomiskt utvecklade finns med som avvikande i denna jämförelse. Länder som Ekvatorialguinea, Turkmenistan och Tadjikistan avviker som länder med väldigt hög korruptionsnivå men jämförelsevis hög procent på läskunnighet. De mest intressanta länderna är dock inte dessa, utan snarare länder som Venezuela och Nordkorea. Läskunnighet är en av de få variablerna för ekonomisk utveckling som existerar för Nordkorea, och landet har den högst läskunnigheten bland de länder som undersöktes. Läskunnighetsprocenten hävdas vara så gott som 100 procent i Nordkorea men eftersom resultaten baserar sig på information och data som samlats in av regeringen, finns det absolut ingen garanti på att detta är den egentliga situationen i landet. Samma gäller för Venezuela. Venezuelas läskunnighet är inte 100 procent som Nordkoreas, men ändå relativt högt för ett totalitärt land. Läskunnigheten rapporterades vara runt 95 procent, men denna siffra är från år 2011, alltså 7 år sen, vilket betyder att procenten mycket väl kan ha ändrat. Dock är denna information också ytterst ifrågasättbar i och med att det är den totalitära regeringens undersökningar som denna information baserar sig på, och i och med att situationen i Venezuela bara blivit värre med åren kan man anta att dessa resultat inte korrelerar med verkligheten.

Eftersom spridningen i Figur 11 är så stor, är det väldigt viktigt att ta fram Cook's Distance för denna jämförelse. Figur 12 presenterar dessa resultat, och trots att denna variabel inte kunde förklaras av korruption, är det intressant att se att det landet som främst avviker är återigen Bhutan. Genom att se på Cook's Distance värdena kan man även fastställa att dessa länder är de som främst avviker, eftersom värdena efter dessa inte har en så stor variation. Gränsvärdet för denna jämförelse är .0274 i och med att det finns värden för 146 länder. Detta betyder att de avvikande länderna blir Bhutan, Sydsudan, Afghanistan, Niger, Guinea och Burkina Faso, eftersom dessa alla har Cook's Distance värde över .0274. Majoriteten av dessa framstod dock inte som tydligt avvikande i Figur 12. I och med att Bhutan igen var ett avvikande land, kan man med en relativ säkerhet säga att Bhutan är ett land som på många sätt har en väldigt

avvikande ekonomisk utveckling, och att det är ett av länderna som kommer att granskas närmare i den kvalitativa delen.

Figur 12. Cook's Distance, CPI och Läskunnighet

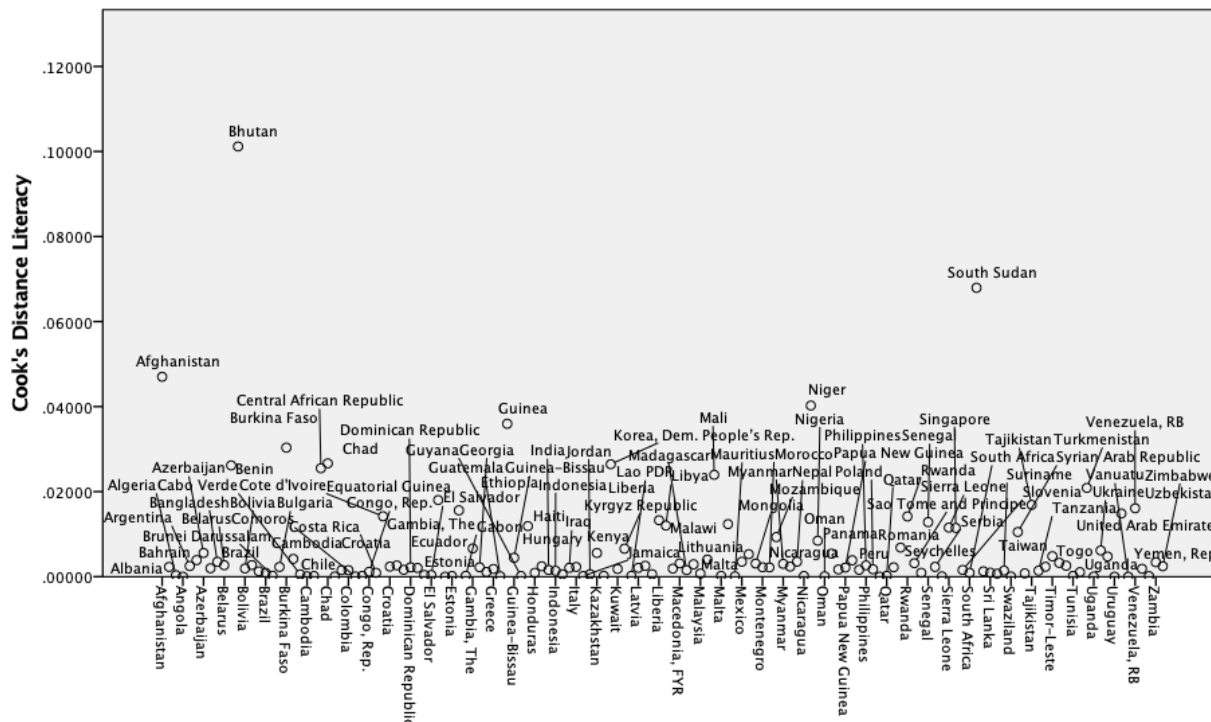

Table 1

Läskunnigheten är som sagt inte en variabel som förklaras av korruption och således kan denna information inte tas med som en basis för den ekonomiska utvecklingen, men kan ändå tas med som en intressant del i den kvalitativa delen, speciellt för de länder som blir de länder som tas upp i den kvantitativa delen. Även om korruption inte påverkar direkt läskunnigheten, kan den göra det indirekt via flera olika kanaler, och således kan det löna sig att ta en närmare titt på dessa resultat i ett senare skede av denna undersökning.

6.7 KORRUPTION OCH SPÄDBARNSDÖDLIGHET

Den sista beroende variabeln som lyfts fram och undersöks på en kvantitativ nivå är spädbarnsdödlighet. Liksom de övriga variablerna, presenterades även spädbarnsdödlighet tidigare, och kommer nu alltså att tas en närmare titt på. Data för spädbarnsdödlighet är för år 2016 eftersom det var den nyaste tillgängliga data vid undersökningstillfället, och är hämtad

från Världsbankens sida⁹⁶. Information om spädbarnsdödlighet finns tillgänglig för alla länder, förutom Kosovo, och territorierna Hong Kong, Puerto Rico och Taiwan. Detta betyder ändå att data är väldigt omfattande och att resultatet relativt bra återspeglar den egentliga situationen i världen. Spädbarnsdödligheten ges som mängden barn som dör före de fyller ett år, per 1000 levande födselar per år. De lägsta spädbarnsdödligheterna hittas i Europa; Island, Slovenien och Finland har en spädbarnsdödlighet på under 2, alltså dör det mindre än 2 spädbarn per 1000 levande barn som föds. I kontrast till detta har länderna med den högsta spädbarnsdödligheten en spädbarnsdödlighet på över 80, alltså dör det mer än 80 barn per 1000 levande födselar. Procentuellt betyder detta att Island, Slovenien och Finland har en spädbarnsdödlighet på under 0,2 procent medan det i länderna med den högsta spädbarnsdödligheten dör 8 procent av alla levande födda barn. Dessa länder med den högsta spädbarnsdödligheten ligger alla i Afrika, och är Centralafrikanska republiken, Sierra Leone och Somalia. Centralafrikanska republiken är landet med den högsta spädbarnsdödligheten, vilket anses vara ett bevis på landets dåliga ekonomiska och humanistiska utveckling och situation, som bland annat har lyfts fram av Human Development Index där landet är det sämst utvecklade landet⁹⁷, och även i fråga om BNP är landet bland de sämsta i världen⁹⁸.

Problemet med spädbarnsdödlighet, liksom läskunnighet, är att variabeln får ett R square värde på endast .375, vilket pekar på att korruptionsnivån inte kan anses förklara skillnader i spädbarnsdödlighet, och att korruptionen således inte direkt inverkar på spädbarnsdödligheten. Precis som med läskunnighet kan korruptionsnivån dock ha en indirekt inverkan genom att t.ex. påverka investeringen i och prioriteringen av hälsovård i nationella budgeter, och fördelning av resurser osv. Spädbarnsdödligheten skiljer sig dock från läskunnighet som variabel eftersom till skillnad från läskunnighet baserar sig spädbarnsdödlighet på data som samlas in av en internationell organisation och således kan anses pålitlig och standardiserad för alla världens länder. Det förekommer inte skillnader i metoder av insamling av data, och inte

⁹⁶ *Mortality rate, infant (per 1,000 live births)*. The Worldbank.
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?end=2016&start=2015>. Publicerad 2017.

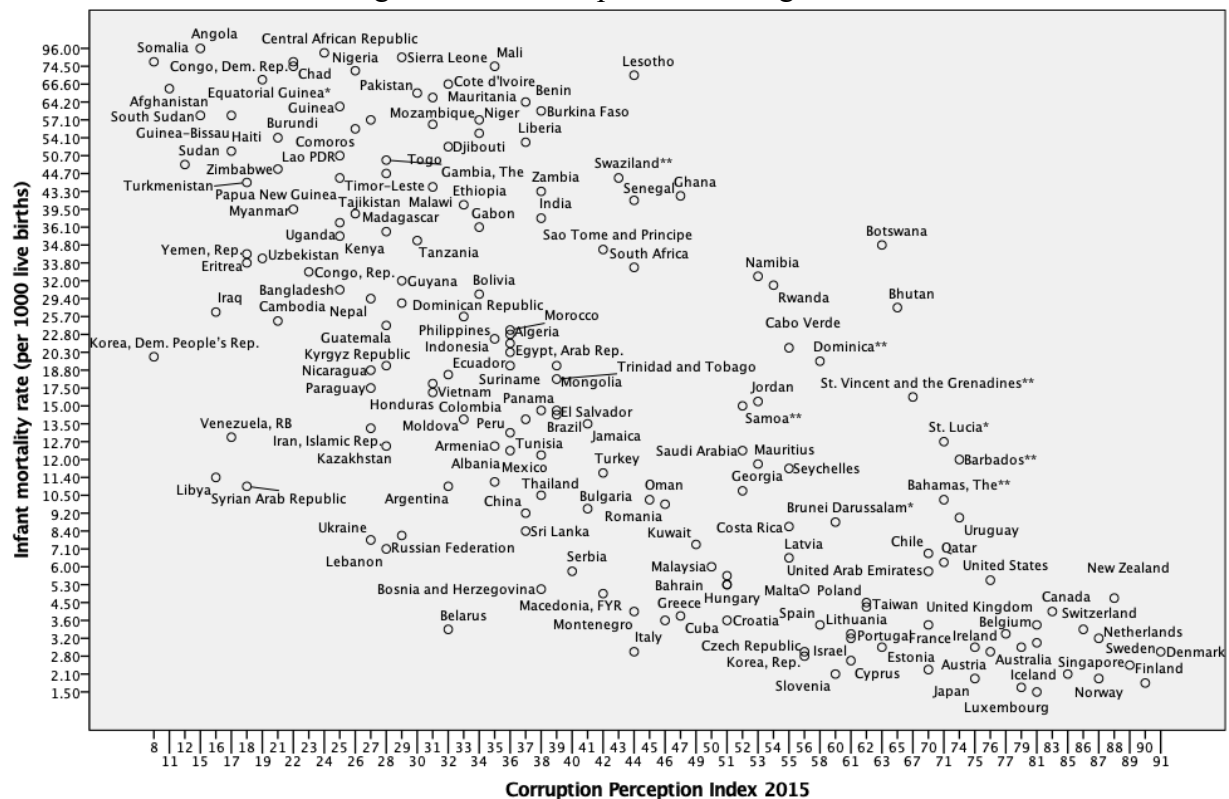
⁹⁷ *Human Development Report 2016*. United Nations Development Programme, New York City, 2016,

⁹⁸ *GDP per capita, PPP (current international \$) – Central African Republic* The Worldbank
https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.KD?end=2015&locations=CF&most_recent_value_desc=false&start=2009

heller i skillnader i mätning och tolkning av data eftersom spädbarnsdödlighet i princip baserar sig på 'hård' data.

Figur 13 som detaljerar resultaten av jämförelsen av korruptionsnivå och spädbarnsdödlighet, har liksom de föregående figurerna majoriteten av spridningen i mitten. Länder med en korruptionsnivå på runt 40 varierar väldigt mycket i fråga om spädbarnsdödlighet. De länder med lägsta spädbarnsdödligheten inom denna gruppering har en spädbarnsdödlighet på under 10, medan de länder som har högsta spädbarnsdödligheten men samma korruptionsnivå har en spädbarnsdödlighet på långt över 50. Det finns inga länder som väldigt tydligt och märkvärdigt avviker från den allmänna trenden, men det finns en handfull av länder som inte följer den allmänna linjen. Många av dessa länder är länder som redan tidigare varit avvikande, vilket i fråga om denna variabel betyder att information snarare stöder de tidigare undersökningarna och resultaten, än ändrar och tillför data och andra länder som skulle tas med i den kvalitativa delen. Det kanske mest framstående resultatet är igen Bhutan, som på grund av sin låga korruptionsnivå igen avviker från den allmänna trenden. I detta skede kan man fastställa att Bhutan är ett avvikande land och kommer lyftas närmare fram i den kvalitativa delen, precis på grund av att landet har en relativt låg korruptionsnivå jämfört med nivån på den ekonomiska utvecklingen i landet. I samma gruppering som Bhutan finns även ett flertal andra länder, majoriteten av dem afrikanska stater och karibiska ö stater. Dessa länder formar något av en egen gruppering och består av bland annat Botswana, Dominica, Rwanda, Namibia, Kap Verde och Saint Vincent och Grenadinerna.

Figur 13. CPI och spädbarnsdödlighet

De länder som i Figur 13 avviker åt det så att säga andra hållet formar något av ett kluster. Även några av dessa länder har redan tidigare lyfts fram som avvikande länder, framförallt på grund av att de har väldigt hög korruptionsnivå i jämförelse till den ekonomiska utvecklingen i länderna. I fråga om spädbarnsdödlighet består detta kluster av fyra länder; Libyen, Venezuela, Syrien och Nordkorea. Det finns ett väldigt tydligt samband för alla dessa länder, de är antingen totalitära stater, eller har något av ett osäkert styrelseskick på grund av inbördeskrig och konflikter, eller både och. Dessa faktorer bidrar till att länderna lider av hög korruption, och det kan framförallt antas att många av dessa länder varit relativt utvecklade med en jämförelsevis låg korruptionsnivå, men att korruptionsnivån markant stigit på grund av diverse oroligheter. Dessutom finns Nordkorea med i detta kluster. Nordkorea har varit avvikande i jämförelsen av de ekonomiska variabler som går att tillgå, men dessa är inte många, vilket betyder att ett definitivt, säkert resultat inte går att tillgå. Nordkorea kommer inte att lyftas fram i den kvalitativa delen på grund av sin unika och avvikande ställning som ett fullständigt totalitärt land. Förutom detta kluster av länder, avviker även Ryssland och Libanon något från den allmänna trenden, och i detta fall är speciellt Ryssland av intresse för denna undersökning. Ryssland är det landet som främst varit avvikande från den allmänna trenden

som ett utvecklat land med hög korruptionsnivå, och kommer att lyftas fram i den kvalitativa delen.

Cook's Distance undersökningen för sambandet korruption och spädbarnsdödlighet visar igen helt andra resultat än de som fastställdes baserat på Figur 13. I Figur 14 framkommer det att enligt Cook's Distance är det länderna Central Afrikanska republiken, Somalia, Sierra Leone, Chad, Demokratiska republiken Kongo och Syrien som avviker från mängden. Utav dessa var det endast Syrien som i Figur 13 lyftes fram som ett avvikande land för denna jämförelse.

Figur 14. Cook's Distance, CPI och Spädbarnsdödlighet

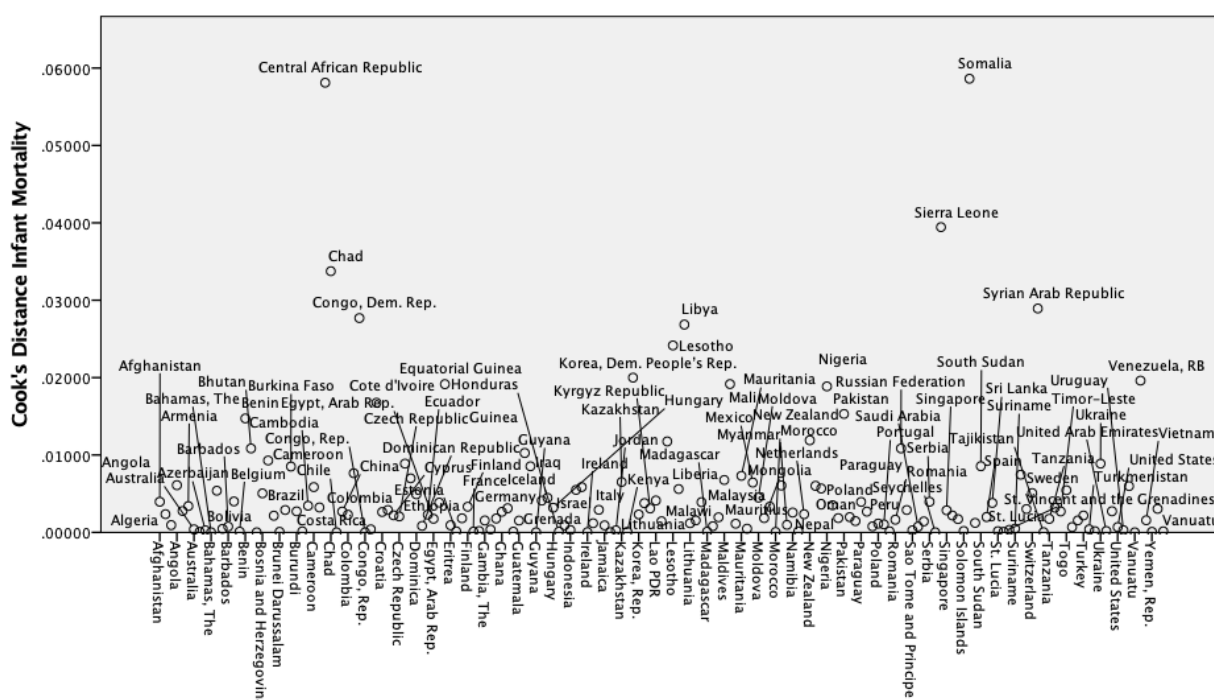

Table 1

För att vidare fastställa resultaten är det igen bäst att förlita sig på formeln $\frac{4}{n}$.

Spädbarnsdödligheten är en av de mest omfattande variablerna i och med att resultat finns för 177 länder. Detta betyder att formeln blir $\frac{4}{177}$ som ger resultatet 0,0225. Detta betyder att utöver de tidigare identifierade länderna, har även Lesotho och Libyen avvikande resultat för jämförelsen spädbarnsdödlighet och korruption. Det bör dock märkas att spridningen är stor, vilket betyder att Cook's Distance värdena inte skiljer sig drastiskt från varandra, och således är även de avvikande länderna inte så allvarligt avvikande.

6.8 SAMMANFATTNING

I och med att de beroende variablerna för alla länder jämförts med korruptionsnivån i alla länder, finns det urval på länder som med sin ekonomiska utveckling och korruptionsnivå avviker från den allmänna trenden. De olika beroende variablerna var alla variabler som bidrar till den ekonomiska utvecklingen i ett land, och vilket gör ekonomisk utveckling lättare att operationalisera som en variabel som består av många olika aspekter. Det bör dock märkas att de variabler som främst fokuserade på de så kallade human-centrerade delarna av den ekonomiska utvecklingen, läskunnighet och spädbarnsdödlighet, inte kunde förklaras av korruptionsnivå, eller åtminstone fanns det inte ett direkt samband. En stor del av de faktorer som påverkar på läskunnighet och spädbarnsdödlighet, och framförallt den del av ekonomisk utveckling som dessa variabler står för, utbildning och hälsovård, finns inbakade i variabeln HDI, vilket betyder att även denna sida av den ekonomiska utvecklingen finns mer eller mindre representerad.

Det som främst framgår ur de föregående jämförelserna är att väldigt få länder konstant avviker från den så att säga allmänna trenden. Speciellt de länder som avviker från den allmänna trenden som länder med hög ekonomisk utveckling jämfört med korruptionsnivå, varierar mycket beroende på vilket faktor för den ekonomisk utvecklingen som jämförs, och ingen av dessa änder avviker för alla variabler, vilket betyder att det inte med säkerhet kan fastställas ett endaste land som skulle undvika med tanke på hela den ekonomiska utvecklingen. Det finns avvikande länder för alla variabler, men på grund av att dessa änder bara avviker med tanke på en eller några variabler, kan dessa resultat oftast förklaras med diverse faktorer, en del av dem högst antagligen med korruption. Det samma kan nästan sägas om de länder som har låg korruptionsnivå men dålig ekonomisk utveckling i jämförelse. Utav dessa länder fanns det några som kunde fastställas som att de varierade i fråga om fler än en eller några variabler, vilket betyder att de verkligen kan anses avvikande, och att dessa länders utveckling alltså inte har varit beroende av korruptionsnivån i länderna. Det intressanta vara att majoriteten av dessa länder var afrikanska stater samt östater, framförallt i Karibien, med ett undantag, Bhutan.

Det fanns inte ett endaste land som skulle ha haft ett avvikande resultat för alla de beroende variablerna, men Bhutan kommer nära, genom att ha ett avvikande resultat i jämförelsen av sex av de beroende variablerna. Bhutan hade ett avvikande resultat i majoriteten av jämförelserna

på grund av landets relativt låga korruptionsnivå, som dock inte bidragit till landets ekonomiska utveckling, som ligger väldigt mycket efter i jämförelse med länder med motsvarande korruptionsnivå. Å andra sidan har vi även Ryssland som ett land med avvikande resultat. Ryssland är motsatsen till Bhutan och representerar alltså den andra gruppen; länder som trots en hög korruptionsnivå är ekonomiskt utvecklade. Dessa länder är tydligt färre än de länder som har låg korruptionsnivå utan ekonomisk utveckling, men dessa länder som i de olika jämförelserna har skiljt sig åt samma håll som Ryssland, har skiljt sig tydligt. De länder som avviker åt det andra hållet, och alltså faller i samma grupp som Bhutan är betydligt svårare att definiera, och de avvikande var inte så tydliga i majoriteten av jämförelserna. De länder som dock lyfts fram i den kvalitativa delen som länder som avviker åt samt håll som Bhutan, alltså som har låg korruptionsnivå men likaså låg ekonomisk utveckling, är länder som Botswana, Kap Verde och Rwanda. Dessa länder hade inte ett avvikande resultat för lika många variabler som Bhutan, men avvek ändå från den allmänna trenden för majoriteten av variablerna. Det bör dock märkas att en del av dessa avvikande resultat var för de variabler som inte konstaterades förklaras av korruption, alltså läskunnighet och spädbarnsdödlighet.

Bhutan är alltså det landet som främst avviker från den allmänna trenden i jämförelse av korruption och ekonomisk utveckling, och ett av länderna som kommer att lyftas upp i nästa del. I och med att den kvalitativa delen inte bara kan lyfta fram ett land och på basis av den undersöka ett större fenomen, måste det även lyftas fram åtminstone ett land som avvek åt det andra hållet. Detta betyder att den kvalitativa delen kommer att ta en närmare blick på även Ryssland, eftersom det var landet som mest avvek från mängden i fråga om hög korruption och hög ekonomisk utveckling. Utöver dessa kommer även Rwanda lyftas fram som ett intressant, något avvikande land. Rwanda avvek inte så tydligt för många av de olika jämförelserna, men Rwandas Cook's Distance värden var för många av variablerna väldigt nära gränsvärdet, vilket gör att Rwanda framförallt är ett intressant undersöknings mål.

7. Kvalitativa undersökningen

Den kvalitativa undersökningen kommer att närmare undersöka några av de avvikande länderna för att eventuellt få en insikt i varför vissa länder inte följt den allmänna trenden, och ifall det i dessa länder och deras utveckling finns lärdomar för andra länder som idag kämpar

med både korruption och ekonomisk utveckling. Utgångspunkten för denna del kommer att vara teorierna som presenterades i kapitel 3, och utgående från dessa kommer vissa länders avvikande utveckling möjligen förklaras. I och med att de olika länderna avviker åt så att säga olika håll, kommer de olika länderna att granskas ut lite olika perspektiv och jämföras med olika teorier.

7.1 RYSSLAND

Det första landet som kommer att granskas närmare är Ryssland. I dagens läge har Ryssland klarat av att etablera sig som en stormakt, om inte rent av supermakt, och kan med säkerhet sägas vara ett av de ledande länderna som styr majoriteten av världspolitiken tillsammans med USA och Kina.⁹⁹ Det intressanta med Ryssland är landets utveckling till en stormakt. Relaterande till denna avhandling kan man snabbt anse att Ryssland är väldigt likt Kina, med tanke på både styrelseskick och till en del historia. Detta har ändå inte bidragit till att båda länderna skulle ha utvecklats på samma sätt i fråga om korruption och ekonomisk utveckling. Medan Ryssland i den kvantitativa delen av denna avhandling avvek från allmänna trenden för en mängd olika variabler, följde Kina den allmänna trenden för så gott som alla de variabler på ekonomisk utveckling som undersöktes. Detta betyder att man kan jämföra dessa två länder, för att få fram varför korruptionen inte påverkat den ekonomiska utvecklingen i Ryssland.

Det som gör Ryssland och Kina väldigt bra att jämföras är likheten mellan de två länderna, trots att de har olika storlek på både ekonom. Förutom att de två länderna är relativt liknande i fråga av befolkningsmängd och storlek, har dessa två även väldigt liknande geografiska tillgångar. Ryssland sträcker sig ut över Europa, Asien och till och med Mellanöstern, som förser landet med en unik position i fråga av investering och inflytande. Kina inte breder ut sig lika mycket, men har ändå ett stort ekonomiskt och politiskt inflytande över Asien, tack vare sitt geografiska läge och sin ekonomi. Utöver att dessa länder politiskt och geografiskt är väldigt liknande, är länderna även politiskt och historiskt väldigt nära varann. Båda länderna har gjort något av ett försök på demokrati, i och med att demokrati än i dagens läge är det styrelseskick som föredras av majoriteten av de ledande stormakterna samt största delen av de

⁹⁹ Baker S. RANKED: The 25 most powerful nations on earth. *Business Insider*.
<https://www.businessinsider.com/ranked-the-25-most-powerful-nations-on-earth-2018-6?r=US&IR=T#4-germany-22>. Publicerad 2018.

västerländska staterna. Dessa försök har dock inte burit till några långvariga förändringar i regimerna, och i dagen läge klassas båda länderna som auktoritära¹⁰⁰, trots att länderna och deras regim försöker uppföra en bild av att vara demokratiskt styrda. Denna information är speciellt relevant för jämförelsen, i och med att flera av de faktorer som anses skapa korruption och bidra till ekonomisk utveckling är direkt förknippade med demokrati.

Då Kina och Ryssland är så lik varann, hur kommer det sig att den ryska ekonomiska utvecklingen inte påverkats av korruption lika mycket som i Kina? Ett möjligt svar på detta kan vara i allmänhet den ryska ekonomin. Ryssland är en världens största producenter av både naturgas och olja, alltså har landet väldiga naturresurser, som är en av utgångspunkterna för ekonomisk aktivitet och framförallt ekonomisk utveckling. En fjärdedel av all naturgas som används i Europa exporteras från Ryssland, vilket kort sagt betyder att Europa är beroende av Ryssland. På grund av naturresurserna är Rysslands ekonomiska utgångspunkt mycket högre än andra länders. Detta betyder att bland annat flera företag samt stater har sett möjligheterna med att ha ekonomiska relationer med Ryssland och investera i Ryssland. Detta har i sin tur lett till att dessa företag inte kan vidta några större motåtgärder för att bekämpa korruptionen i Ryssland, utan bara måste ge sig och bidra till att istället vidare utöka korruptionen. Ryssland har kritiserats för att utnyttja och använda denna unika position som ett politiskt vapen och redskap för att vidare framföra sina egna politiska mål. Den position som Ryssland har kan anses oroväckande eftersom inflytandet över västerländska länder och deras politik har blivit väldigt stark, och ifall de västerländska staterna inte fogar sig i linje med den ryska politiken, kan konsekvenserna vara ödesdiga. Detta betyder även att få stater och företag har möjlighet eller intresse att lägga sig i rysk inrikespolitik och bekämpa korruptionen. Dessutom är Ryssland omringat av länder som länge hörde till Sovjetunion och delar således både kultur och seder med landet. I och med detta behöver inte Ryssland oroa sig över potentiella ekonomiska förluster ifall några av västerländska organisationerna, företagen eller länderna väljer att försöka bekämpa korruptionen i Ryssland.

Grunden för Rysslands misslyckade bekämpning av korruption kan man hitta orsaken till när man blickar tillbaka i tiden några tiotals år. När Sovjetunion föll och Ryssland på 90-talet valde att börja privatiseringen av både företag och resurser, var landet inte förberett för denna

¹⁰⁰ The retreat of global democracy stopped in 2018. *The Economist*. <https://www.economist.com/graphic-detail/2019/01/08/the-retreat-of-global-democracy-stopped-in-2018>. Publicerad 2019.

förändring i styrelse- och marknadsskick. Privatiseringen inleddes häftigt men utan kunskap och ordentlig plan, vilket ledde till att den ekonomiska makten inte föll i rätta händer. Privatiseringen styrdes av en stark kultur av korruption, och var präglad av korrupta handlingar och mutning. Företag som var menade att privatiseras, privatiserades främst till företagets egna arbetstagare och till företagets tidigare direktörer, som direkt hade personlig motivation att utöka företagets vinster. Speciellt direktörerna började sedan förhandla sinsemellan genom att byta de nyanskaffade äganderätterna, vilket ledde till att majoriteten av företaget till slut ändå ägdes av personer som främst bara eftersträvade personlig vinst. Klitgaard definierar korruption som monopol plus omdöme minus redovisningsansvar¹⁰¹, en definition som mycket väl exemplifieras i Rysslands försök på privatisering. I och med att så gott som alla de olika nya, privata företagen hade uppnåtts via olagliga transaktioner och byteshandel, kunde det inte finnas redovisningsansvar eftersom alla företagen låg på samma linje och alla var lika korrupta.

Förutom att de nya företagen hade uppnåtts och grundats olagligt, bestod de nya, privata företagens direktörer och ägare främst av gamla Sovjetiska aktörer och beslutsfattare, som inte var kvalificerade för dessa roller. I avhandlingen 'Rysslands Piratisering' lyfts det fram Gorbatsjovs gamla rådgivares kommentarer i *Der Spiegel*, där rådgivaren Petrakow medger att vem som helts utan några större akademiska kvalifikationer kan bli miljardär, och att väldigt många av de sovjetiska ledarna och högt ställda tjänstemännen automatiskt fick en hög position inom de privata företagen¹⁰². Detta ledde till en fortsatt kultur av korruption och mutning. Istället för att skapa stabilitet och en blomstrande, stark ekonomi, skapade den ryska privatiseringen en stark överklass och en väldigt stor, fattig allmänhet. Detta å sin sida ledde till att privatpersonerna i Ryssland inte ens idag har möjlighet och intresse att sträva efter ett socialt, ekonomiskt och juridiskt rättvist land eftersom de inte sett ett hopp om förändring. Bland annat Gardiner lyfter även fram att det i många auktoritära stater finns en brist på resurser som driver privatpersoner till korruption och mutning för att kunna överleva.¹⁰³ Detta stöds av utlåtanden i 'Ryssland piratisering' avhandlingen där det hävdas att de flesta privatpersoner har sitt fokus i att försöka försäkra sin ekonomiska situation och sitt levebröd, och således är

¹⁰¹ Klitgaard, R. *Controlling corruption*. Univ of California Press, Berkeley, 1988

¹⁰² Pehrson M. Rysslands piratisering - Vad gick fel och varför?. *Magisteruppsats*, Lunds Universitet, 2006. Tillgänglig via <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1337098&fileId=1646005>

¹⁰³ Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

tvungna att bidra till och stöda korruptionen även om de inte själv vill det¹⁰⁴. Denna kultur av korruption ligger så djuprotad i det ryska samhället att det är svårt att utrota den, speciellt eftersom de tidigare försöken av att både utrota korruption och utveckla ekonomin inte lyckats.

För att knyta detta till den kvantitativa delen är det nästan lättast att granska och analysera Rysslands resultat för de olika beroende variablerna som tagits upp. Dessa variabler visar på att ganska klart mönster för den ekonomiska utvecklingen och genom att analysera dessa kan man få en uppfattning om varför Ryssland skiljer sig från den allmänna trenden. Den första variabeln där Ryssland avvek från mängden var Ease of doing business indexet. Ryssland hade ett relativt lågt index i förhållande till korruptionsnivån, vilket betyder att det trots korruptionen kan anses vara relativt lätt att starta företag i Ryssland. Detta strider mot den allmänna uppfattningen om länder med hög korruption, och visar på att det trots allt inte skulle vara svårt att träda in eller fungera på den ryska marknaden. Orsakerna till de exceptionella Ease of doing business resultaten kan förklaras av många olika faktorer. Först och främst bör det noteras att Ease of doing business indexet bara har granskats för Moskva och St. Petersburg, alltså finns det bara statistik för de två största städerna. Detta kan lätt förklara de bra resultaten för en del av de många indikatorer som ingår i Ease of doing business måttet. T.ex. tillgång till elektricitet är något där Ryssland fått ett förvånansvärt bra resultat på 84,37 av 100, men i och med att det bara är Moskva och St. Petersburg som undersökts, kan man inte anta att detta är sanningen i hela landet. Det är även något som starkt kritiserats av ryska experter eftersom enligt dem reflekterar inte affärsklimatet i de två största städerna situationen i resten av landet.¹⁰⁵ Det som dock även framkommer ur de mer detaljerade Ease of doing business resultaten är att de indikatorer där Ryssland ännu ligger efter, är indikatorer som också lätt förknippas och påverkas av korruption. T.ex. måttet på protecting minority investors, som alltså granskar mindre investerares rättigheter och möjligheter inom ett företag, var bara 60 av 100. Detta betyder i korthet att de mindre investerarna i företag inte har samma möjligheter att påverka beslut som tas i företag och utesluts ibland från möten genom att de med högre ägande andel inte skickat ut möteskallelser i tid. Detta leder till att beslut om företagen görs av de oligarker och direktörer som redan tidigare lyftes fram, och detta leder i sin tur till att besluten fattas med

¹⁰⁴ Pehrson M. Rysslands piratisering - Vad gick fel och varför?. *Magisteruppsats*, Lunds Universitet, 2006. Tillgänglig via <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1337098&fileId=1646005>

¹⁰⁵ Russia Named 31st in World Bank's 'Doing Business' Ranking, Missing Putin's Target. *The Moscow Times*. <https://www.themoscowtimes.com/2018/11/01/russia-named-31st-world-banks-doing-business-ranking-missing-putins-target-a63370>. Publicerad 2018

dess direktörers personliga vinst i fokus. Detta har Ryssland dock på senare år satsat på och en hel del förändringar för detta mått har skett bland annat genom lagstiftning¹⁰⁶, vilket också har lett till att måttet år 2019 stigit till 61,67.

Genom denna närmare granskning av Ease of doing business måttet kan man lätt konstatera att det inte ger en realistisk överblick på Ryssland och att det inte går att fullt ut lita på måttet som ett mått på ekonomisk utveckling. Man kan anse måttet ge en bra utblick över den ekonomiska utvecklingen och situationen i de stora ryska städerna, men man kan inte anse detta mått vara en indikator på en positiv och framgångsrik ekonomisk utveckling i hela landet. Däremot kan man se att även om måttet ansågs vara exceptionellt högt med tanke på korruption, pekade vissa delar av måttet på en stark genomgående korruption även i de positiva indikatorerna.

Nästa mått där Ryssland skilde sig från mängden var Global Competitiveness måttet, vilket betyder alltså att Ryssland ur ett ekonomiskt perspektiv skulle vara ett globalt konkurrenskraftigt land och attrahera investeringar samt företag, och har hög produktion. Här kan man snabbt och enkelt härleda att produktionen i landet nog kan vara hög eftersom landet har ett överflöd av arbetskraft som dessutom är relativt billig. GCI värdet i Ryssland var 4,6 på en skala från 1 till 7, vilket betyder att landet ligger ganska långt vid medeltal. I och med de stora tillgångarna till naturresurser och framförallt billig tillgång till naturresurser har Ryssland också en fördel på det globala planet och kan antas attrahera internationella företag. Dessutom har Ryssland ett unikt geografiskt läge som gör att dess attraktion för internationella företag ökar.

De intressanta och mer användbara resultaten får man dock när man spjälkar upp Global Competitiveness indexet och ser på de variabler och värden som bildar grunden för resultatet. I kvantitativa delen lyftes det redan fram att indexet bygger på värden för 12 olika pelare, som alla representerar olika ekonomiska faktorer¹⁰⁷. Dessa pelare är dessutom indelade i ännu

¹⁰⁶ Bakhareva Y. Russia: Legislative Updates on Governance, Minority Shareholder Rights & Audit. *Glass Lewis Blog*. <https://www.glasslewis.com/russia-legislative-updates-governance-minority-shareholder-rights-audit/>. Publicerad 2018

¹⁰⁷Chapter 3: Benchmarking Competitiveness in the Fourth Industrial Revolution: Introducing the Global Competitiveness Index 4.0, *Global Competitiveness Report 2018*, World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/> Publicerad 2018

mindre delar med ännu noggrannare detaljerad information. I Rysslands fall är det speciellt viktigt att ta en närmare titt på det uppspjälkade resultatet. Den 10e pelaren är pelaren för marknadsstorlek, där Ryssland har ett värde på 5.9 och placerar sig på 6e plats i världen¹⁰⁸. Detta värde lyfter Rysslands medeltal rejält. Det går inte att förneka storleken på Rysslands marknad och visst attraherar det både investerare och företag men samtidigt kan det inte nödvändigtvis anses vara ett giltigt mått på ekonomisk utvecklingen eller global konkurrenskraft. Det som däremot kan anses oroväckande är resultaten för speciellt den 8e pelaren, utveckling av den finansiella marknaden. Här ligger Ryssland på en 107e plats med ett värde på 3.2. Denna pelare består av en mängd olika faktorer som påverkar de finansiella institutionerna och den finansiella marknaden i ett land, såsom tillgång till lån och bankernas pålitlighet. För så gott som alla av dessa underliggande variabler har Ryssland fått ett värde på under 4, vilket betyder att de ligger vid mittpunkten eller under. Detta i sin tur pekar på att trots att Ryssland enligt detta index borde vara konkurrenskraftigt, är landet det bara i fråga av vissa delar av marknaden. Man kan jämföra dessa värden med det näst liggande landet Malta, som i fråga av framförallt marknadsstorlek ligger väldigt långt från Ryssland med ett värde på 2.7 och bara kommer på 119e plats. Trots detta har Malta samma GCI värde som Ryssland¹⁰⁹, och speciellt i fråga av finansmarknadens utveckling får ett värde på 4.6. Således kan man konstatera att detta värde nog berättar vad som kan ha bidragit till att Ryssland attraherar företag och är en globalt betydande ekonomisk kraft och marknad, men att landet präglas av korruption. Denna variabel har framhåvt den potentiella förklaringen till Rysslands avvikande resultat i de olika undersökningarna mycket mer än de andra beroende variablerna.

Dessutom kan det finnas en orsak att se på de två sista pelarna för Global Competitiveness, som ger värden för ”affärs sofistisk” (business sophistication) och innovationer. Både Schumpeter¹¹⁰ samt Tanzi och Davoodi¹¹¹ lyfter fram behovet av innovationer för ekonomisk utveckling, och anser att det finns något av en oskriven regel att länder borde satsa på

¹⁰⁸ *Global Competitiveness Index 2017-2018 Russia*. World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=RUS>. Publicerad 2017

¹⁰⁹ *Global Competitiveness Index 2017-2018 Malta*. World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=MLT>. Publicerad 2017

¹¹⁰ Mathews, J. An evolutionary theory of the economy as a whole: Reflections on Schumpeter's "lost" seventh chapter to *The Theory of Economic Development*, *Macquarie Graduate School of Management working Paper* 2003

¹¹¹ Tanzi, V., Davoodi, H. Corruption, Public Investment, and Growth, *IMF Working Paper*, 1997

innovationer för att vidare utvecklas ekonomiskt och inte fastna och stampa på stället. Problemet med detta, som redan tidigare lyftes fram, är att innovationer oftast förekommer i mindre start-up företag som kan ha problem med tillträde till marknaden. I Rysslands fall borde detta inte nödvändigtvis vara ett problem för som redan konstaterades är det relativt enkelt att grunda företag i Ryssland och komma in på marknaden. Problemet uppstår då de redan etablerade företagen engagerar sig i vad som kallas av både Tullock¹¹² och Krueger¹¹³ som rent-seeking behaviour teorin. Detta betyder att de stora företagen genom mutning och korruption driver upp priset på ekonomisk aktivitet i allmänhet, vilket gör det svårt för de mindre företagen att föra fram sina idéer. Således kommer inte innovationer och de nya idéerna och tillvägagångssätten någonsin fram till beslutsfattarna, speciellt inte om de hotar de gamla etablerade företagens positioner. Business sophistication berättar å sin sida mera om typen av ekonomisk aktivitet i landet, och eftersom detta värde är lågt för Ryssland kan man anta att det är framförallt primärproduktion som landets ekonomiska aktiviteter består av. Detta betyder alltså i korthet att den ekonomiska aktiviteten koncentrerar sig på utvinning av naturresurser, något som majoriteten av ekonomiskt utvecklade länder redan lämnat efter sig länge sen. Dessa ekonomiska aktiviteter är oftast också väldigt beroende av tillgång till billig arbetskraft, vilket förklarar den väldigt låga arbetslösheten men även de låga lönerna. Detta kan också förklara att utbildningsgraden och tillgången till utbildad arbetskraft är bra, eftersom ifall landets ekonomiska aktiviteter främst består av fysisk börda, snarare än arbete som kräver utbildning och vetenskap, är kraven på arbetskraftens utbildning inte särskilt hög. Detta kan vidare anknytas tillbaka till innovationer, i och med att det kan finnas resistans inte bara från de stora företagens ägare och ledare men även från arbetarna mot nya produkter som kunde försnabba processer, men framförallt radera behovet för fysisk arbetskraft.

Det index som däremot berättar mer om den egentliga ekonomiska situationen i landet och den ekonomiska fördelningen i landet är BNP per capita och framförallt Household Consumption index. I jämförelsen av dessa index med korruptionsindexet stod Ryssland inte ut ur mängden, vilket framförallt tyder på att landets befolkning inte njuter av de ekonomiska vinsterna som de olika företagen kammar in. Här kan man alltså tydligt se hur korruptionen påverkar den ekonomiska utvecklingen. Framförallt Household Consumption indexet är intressant att lyfta

¹¹² Tullock, G. Public decisions as Public Goods *Journal of Political Economy*, 1971;79(4):913-918

¹¹³ Krueger, A. The political economy of the rent-seeking society. *Law and economic development*. 2006:175-187

fram i detta sammanhang. I jämförelse av detta index och korruption stod Ryssland inte ut ur mängden, utan snarare följde upp de andra länderna med hög korruption. Detta berättar om en situation i landet där korruptionen främst drabbar den enskilda konsumenten som inte får tillräckligt resurser för att kunna påverka det ojämna samhället. Detta reflekterar inte heller en stark ekonomisk utveckling trots korruption, till skillnad från vissa av de andra indexen. En stor del av detta kan bero på typen av ekonomisk aktivitet som är rådande i Ryssland. En stor del av arbeten befinner sig i en sektor med låga krav gällande utbildning, men detta betyder även att kompensationen inte är så hög, och vidare bidrar till att den enskilda konsumenten inte har en så stor möjlighet att konsumera. Dessutom visar OECD:s undersökning att ryska hushåll haft en negativ disponibel inkomst¹¹⁴, vilket skulle betyda att ryska konsumenter inte har möjligheter att spara och investera, då inkomsten knappt räcker till nödvändig konsumtion. Det som även kan påverka att Household Consumption och BNP per capita inte står ut ur mängden är att dessa tar i hänsyn hela landet. Många av de andra måtten på ekonomisk utveckling som granskats har fokuserat sig väldigt mycket på de två största städerna där majoriteten av ekonomisk aktivitet förekommer och där de största företagen har etablerat sig, men detta betyder att de inte fångar den ekonomiska situationen och utvecklingen i Ryssland som helhet. Denna typ av utveckling och resultat är säkert inte sällsynt och förekommer antagligen i alla länder men i Ryssland är det framförallt skillnaden mellan de olika områdena som gör att resultaten för dessa mera allmänna variabler av ekonomisk utveckling inte står ut ur mängden, medan de klart finansiella variablerna för företagsverksamhet berättar om en helt annan situation.

Det index som kanske är intressant att närmare undersöka är Human Development index. Detta index består av olika mått som påverkar levnadsstandarden och befolkningens utveckling i ett land, så som t.ex. fattigdom, hälsa och ekonomisk trygghet. I jämförelsen av denna variabel och korruption var Ryssland inte egentligen ett avvikande land, men Cook's Distance värdet var relativt nära gränsvärdet och Ryssland placerade sig väldigt 'högt upp', vilket pekar på att värdet kanske ändå inte helt ligger i linje med den allmänna utvecklingskurvan. För denna variabel har Ryssland igen ett exceptionellt bra värde på .804 jämfört med korruptionsnivån som är väldigt hög. Enligt de flesta teorier borde detta inte vara möjligt eftersom både hälsovård och utbildning är de sektorer som drabbas mest av korruption. Enligt Mauro är detta på grund

¹¹⁴ *Household disposable income (indicator)* OECD, Publicerad 2019.

av att det inte finns plats för stora investeringar inom varken hälsovård eller utbildning, och således saknas det också möjligheter att ”gömma” den olagliga verksamheten och de olagligt förvärvade inkomsterna och utgifterna¹¹⁵. Denna utveckling har trots allt tydligen inte uppstått i Ryssland. Det förvånansvärt höga HDI värdet pekar på att Ryssland skulle ha satsat på både utbildning och hälsovård, vilket är väldigt tydligt då man ser på bland annat utbildningsnivån i arbetslivet (skilled labor force) samt barndödlighet och medellivslängd. Det är mycket möjligt att det inte under Sovjetunionens tid har tillåtits en allvarlig felfördelning av resurser, och således har inte hälsovården och utbildningen ännu åtminstone lidit. Samtidigt kan det också konstateras att speciellt utbildningsnivån i arbetslivet kan förklaras av att som tidigare konstaterat, består en stor del av Rysslands ekonomiska aktiviteter av utvinning av naturresurser och liknande jobb, som kräver mer fysisk kunskap än utbildning, och således finns det på grund av detta alltid tillgång till tillräckligt utbildad personal. Efter den globala ekonomiska recession 2014 har den ryska hälsovårdens finansiering minskats och allt fler ryska personer har varit tvungna att försä sig själv med hälsoförsäkringar i amerikanska stil för att försäkra sig om vård.¹¹⁶ Detta betyder att det finns en risk för att det ryskas HDI-värdet även kommer att sjunka under de kommande åren.

I och med att korruption och ekonomisk utveckling går hand i hand kan det finnas skäl att även undersöka fenomenet åt andra hållet. Rysslands historia som en kommunistisk stat har lämnat sina spår. Medians roll för bekämpning av korruption har lyfts fram allt mer, och anses av diverse författare¹¹⁷ som ett viktigt verktyg för befolkningen. I auktoritära stater som Ryssland, är dessa verktyg dock oftast statsstyrda, vilket betyder att staten bestämmer samt kontrollerar vilken information som når befolkningen. I fråga om korruption betyder det att information som kunde skada regeringen eller de styrande organen, som t.ex. nyheter om korruption, inte publiceras, och således ges befolkningen ingen chans att bekämpa fenomenet. I och med uppkomsten av nya medier samt nya kanaler för information, har kontrollerandet av medierna blivit väldigt mycket svårare, vilket också har lett till att allt fler korruptionsskandaler avslöjas.

¹¹⁵ Mauro P. Corruption and the composition of government expenditure. *Journal of Public Economics*. 1998;69(2):263-279.

¹¹⁶ Hendricks, S. Universal health care is great — except in Russia. Here's why. <https://bigthink.com/politics-current-affairs/russia-bad-healthcare-?rebellitem=5#rebellitem5> Publicerad 2018

¹¹⁷ T.ex. Mungiu-Pippidi, A. Controlling Corruption Through Collective Action, *Journal of Democracy*, 2013: 24(1):102-115

Dock har t.ex. Kina löst detta med att förbjuda majoriteten av västerländska sociala medier samt internetsidor som t.ex. Google och Facebook. Genom att etablera sina egna sociala medier och sökmotorer samt nyhetssidor, har den kinesiska regeringen försäkrat sig om att all potentiellt skadande information samt kontroversiella nyheter gallras bort och aldrig når befolkningen. Ryssland har däremot löst dessa problem med att förbjuda vissa internetsidor samt med att stifta lagar som mer eller mindre totalt eliminerar anonymitet på internet och digitala medier. Ryska statstjänstemän har rätt till privatpersoners information och bland annat internetoperatörer är enligt lag tvungna att installera vissa system för att kunna övervaka privatpersoners internet-aktivitet. Ett bra, konkret exempel på statens försök att begränsa befolkningens tillgång till information och spridningen av information var att förbjuda och blockera kommunikations applikationen Telegram¹¹⁸. Telegram möjliggör snabb, vid behov hemlig kommunikation över datanät, vilket gör att meddelanden kan vara svåra att spåra och lagra, och meddelanden kan vid behov självförstöras. Det är lätt att förstå att detta inte är något som den ryska regeringen strävar efter, i och med att det då inte går att kontrollera informationen, och inte heller nödvändigtvis få fram några skyldiga.

Bevis på denna kultur av korruption och medias roll i bekämpningen av korruption lyfts fram tydligt i Iltalehtis artikel från 2018 där Transparency International Rysslands direktör Dmitri Sukharev lyfter fram den generella kulturen och åsikten om korruption i Ryssland. Sukharev hävdar att småskalig korruption, så som daglig mutning, är vardag i Ryssland, och att man mutar allt från poliser till läkare bara för att få vardagen att löpa. Enligt Dmitri är det speciellt personer som växt upp i Sovjetunionen som lätt vänder sig för att använda mutor och ser inte ens mutning som ett problem eller något negativt. Däremot lyfter Dmitri fram att speciellt den yngre generationen som haft möjlighet att bland annat resa och bekanta sig med andra kulturer och länder, ifrågasätter mutning och korruptionen¹¹⁹. Detta är ett ytterst bra exempel på mediefrihetens och i allmänhet informationsflödets roll i bekämpning av korruption, men också

¹¹⁸ Transparency International Secretariat, Russia: Telegram block leads to widespread assault on freedom of expression online. *Transparency International*
https://www.transparency.org/news/pressrelease/russia_telegram_block_leads_to_widespread_assault_on_freedom_of_expression. Publicerad 2018.

¹¹⁹ Tuominen E. Venäjällä lahjotaan yhä liikennepoliisia, lääkäreitä ja palotarkastajia - Monet eivät pidä lahjusten antamista pahana, koska niillä saa arjen sujumaan. *Iltalehti*
<https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/201806222201031231>. Publicerad 2018.

ett väldigt bra exempel på hur mycket historia och kultur påverkar på de dagliga handlingarna och framförallt uppfattningen av fenomen som korruption.

I samband med Rysslands ekonomiska utveckling och korruption, finns det även skäl att lyfta fram de teorier som presenterats av bland annat Leff, och visar på att korruption kunde ha en positiv inverkan på ekonomisk utveckling¹²⁰. Dessa positiva inverkningskräver oftast att landet har något av en avvikande situation, vilket man kan anse att Ryssland har eftersom landet är så gott som auktoritärt och staten styr en stor del av både ekonomin och samhället. Eftersom den ryska ekonomin väldigt långt är statsstyrd, kan man anta att korruptionen kan ha, istället för att förhindra ekonomisk utveckling, påskyndat den ekonomiska utvecklingen genom att framförallt eliminera onödig byråkrati. Ryssland har i tiderna haft en väldigt starkt statsstyrd ekonomi, planekonomin, som man kan anta att har lämnat spår som den ryska ekonomin ännu idag följer, om än omedvetet. Som redan nämnts, finns det en kultur av korruption i Ryssland, men kortsiktigt har man kunnat vinna på detta ifall onödig byråkrati, mutor samt möjligen dyra licenser har undvikits. Leff hävdar även att en viss typ av oligopol, eller rättare sagt kluster av familjeägda företag skulle kunna gynna en ekonomisk utveckling i och med att dessa företag då skulle kunna ha större inflytande över beslut¹²¹. Denna teori skulle kunna fungera men i Rysslands fall ledde detta till en totalt motsatt och oönskad utveckling eftersom dessa företags ledande tjänstemän hade kontakter till regeringen och således bara stödde beslut som gynnade företagen och framförallt företagens ledande tjänstemän. Dessutom kan man i samband med t.ex. Rysslands Global Competitiveness rapport se att det största hindret för vidare positiv ekonomisk utveckling och den största faktorn som skapar problem i fråga om konkurrenskraft är just korruption¹²².

I och med detta kan det till en stor del konstateras att det finns väldigt få lärdomar man kan ta från Ryssland, och att landet med största sannolikhet kan tacka de enorma naturresurserna för en positiv ekonomisk utveckling. Få länder som i dagens läge har tillgång till enorma naturresurser har kapaciteten att utnyttja den på samma sätt som Ryssland. Ryssland har ett

¹²⁰ Leff, N. Economic development through bureaucratic corruption *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

¹²¹ Leff N. Industrial organization and entrepreneurship in developing countries: the economic groups, *Economic Development and Cultural Change* 1978;26:661-675

¹²² *Global Competitiveness Index 2017-2018 Russia*. World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=RUS>. Publicerad 2017

unik geografiskt läge som har utnyttjats till fullo, och som har etablerat Ryssland som en viktig aktör i den globala ekonomin, och dessutom har Ryssland tack vare sin storlek en helt unik position i fråga om marknadsstorlek. Den ekonomiska utvecklingen berättar dock inte hela sanningen. Även om ett land är ekonomiskt utvecklat, krävs det också en fördelning av de ekonomiska resurserna för att ett land ska kunna blomstra och utvecklas. De samhälleliga faktorerna och faktorerna som berör befolkningen kan också leda till en delvis falsk bild av den ekonomiska utvecklingen. Mycket av Rysslands framsteg i framförallt hälsovård och utbildning kan attribueras Rysslands historia och ett förflutet av socialism, som också kan anses vara en av grundorsakerna till en så djuprotad och ihållig kultur av korruption. På grund av att Ryssland ekonomiskt, geografiskt och historiskt är så unikt, är det också svårt att anta några lärdomar för länder som i dagens läge kämpar med att t.ex. utveckla sin ekonomi. Många av dagens utvecklingsländer ligger i Afrika, och den demokratiska samt ekonomiska utvecklingen som skett i de afrikanska länderna samt övriga liknande länder har skett som en följd och med hjälp av västerländska demokratier, som har utgått från att etablera ett västerländskt tänkesätt, vilket betyder att en rysk, socialistisk fördelning av resurser inte förekommer i dessa länder. Dessutom har en stor del av dessa länders naturresurser redan utnyttjas av västerländska länder vilket betyder att a) utvecklingsländer inte mera har samma tillgång till naturresurser och b) att det inte mera finns en lika stor efterfrågan på dessa resurser. Ryssland har tack vare sin långa historia inte råkat ut för motsvarande situationer och kan därför åtnjuta en relativt positiv ekonomisk utveckling trots korruption.

Eftersom denna avhandling undersöker länder som avviker från trenden, kommer även de länder med låg ekonomisk utveckling men trots det brist på korruption också att lyftas fram. I och med att det främst anses att korruption påverkar negativt på den ekonomiska utvecklingen, blir dessa länder ofta i skymundan, främst för att för dessa länder skapar inte korruptionen ett problem. Detta är å ena sidan positivt, men å andra sidan måste man då ifrågasätta landets utveckling och undersöka varför landet inte är utvecklat. Detta pekar också på stora problem eftersom korruption ändå är ett relativt enkelt fenomen att upptäcka, och ett problem som det redan finns lösningar på. Även om man inte fullt kan lösa problemet med korruption och fast landet inte skulle ha förutsättningarna för att bekämpa korruption genom lagstiftning, är det även möjligt att undgå korruption för att uppnå ekonomisk utveckling, som bevisat i första delen av den kvalitativa undersökningen.

7.2 BHUTAN

Det första landet som kommer att granskas närmare i fråga om låg korruption och dålig ekonomisk utveckling är Bhutan. Landet var det mest tydligt avvikande landet för majoriteten av de variabler som undersökte ekonomisk utveckling. I jämförelse med t.ex. Ryssland, är Bhutan ett väldigt litet land som inte egentligen besitter någon större makt på den globala marknaden, eller framförallt inte har makt och inflytelse att påverka andra länders åsikter, investeringar och beslut. Trots detta har Bhutan klarat av att vara mer eller mindre självständigt väldigt länge. Det största problemet för Bhutan är att landet befinner sig i inlandet, vilket drastiskt minskar de ekonomiska möjligheterna framförallt i form av export- och importmöjligheter. Dessutom har landet inte tillgång till några större naturresurser som kunde gynna ekonomin. Bhutans ekonomi förlitar sig främst på jordbruk, men har sett en förändring under de senaste åren. Landet har sedan 2005 haft en stark ekonomisk tillväxt och var år 2007 en av de snabbast växande ekonomierna i världen, tack vare en satsning på vattenkraft. Trots detta står landets BNP för mindre än 0,1% av hela världens BNP. Denna positiva satsning förklarar inte heller på något sätt den väldigt låga ekonomiska utvecklingen och framförallt ”bristen” på korruption.

Det första som kommer att lyftas fram är en snabb syn på Bhutans ekonomi och varför landet inte har utvecklats ekonomiskt. Som redan nämndes, är landet en inlandsstat. Detta betyder att allting måste importeras och exporteras genom andra länder. Bhutans största handelspartner är Indien, och den Bhutanska växelkursen är fixerad med den indiska rupien, vilket betyder att landet är väldigt känsligt för den indiska ekonomin och dess förändringar. Detta kan redan ses som ett stort hinder för den ekonomiska utvecklingen eftersom landet i väldigt små drag kan påverka den egna ekonomin, och även om Bhutans ekonomiska politik reflekterar nödvändiga förändringar för möjlig tillväxt och utveckling, kan utvecklingen stampa på stället och politiken vara ineffektiv ifall Indien väljer att föra en för Bhutan ogynnsam ekonomisk politik. Ett bra exempel på detta problem är den indiska valutareformen som genomfördes år 2016¹²³. Majoriteten av de indiska sedlarna förlorade sitt värde under en natt, och trots att denna reform var ett försök för att positivt utveckla den indiska ekonomin, drabbades Bhutan hårt. På grund

¹²³ Chaudhury D. Demonetisation impacts India's border trade with Bhutan. *The Economic Times*
<https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/demonetisation-impacts-indias-border-trade-with-bhutan/articleshow/55717058.cms?from=mdr>. Publicerad 1.12.2016

av en brist på kontanter avstannade exporten nästan totalt, inte bara till Indien men även till Bangladesh eftersom även denna exporttrutt kräver tillgång till indiska rupier. Detta visar alltså klart och tydligt att på grund av att Bhutan är så beroende av den indiska ekonomin, är Bhutans ekonomiska utveckling starkt beroende av områdets ekonomiska utveckling och tillväxt.

Majoriteten av de ekonomiska variablerna och deras relativt låga prestationer kan snabbt förklaras med brist på resurser samt en viss avstängdhet. Eftersom den Bhutanska regeringen varit något motvilligt inställd till utländska direktinvesteringar, har Bhutan inte tillräckliga ekonomiska resurser för att varken utveckla den inhemska marknaden, eller stöda inhemska företag för att ta sig in på internationella marknader. Dessutom har Bhutan inte presenterat några större specifika resurser som kunde göra det lönsamt för internationella företag att träda in på marknaden. Detta har vidare underminerats av Bhutans starka regler och lagar samt byråkrati, som har gjort det mödosamt för internationella företag att försöka etablera sig i Bhutan.

Bhutans största exportvara har under de senaste åren varit vattenkraft som exporterats främst till Indien. Bhutan har tack vare den buddhistiska kulturen och tron länge respekterat och sköt om de många floder och sjöar som finns i landet, vilket har lett till att de nu har en stark inkomstkälla ifall de väljer att fullt utnyttja all den vattenkraft som går att utvinna. Detta är dock inte helt problemfritt. I och med kulturen och tron om att floder ska respekteras ser en stor del av befolkningen inte utnyttjande av floder nödvändigtvis som en bra sak. Den buddhistiska tron hävdar att man måste betala för alla fel man gjort under sin livstid då man dör. Detta betyder att många är rädda för att utnyttja floderna eftersom detta kan ses som ett missbruk och något som man sedan möjligtvis måste gottgöra när man dör¹²⁴. Den buddhistiska tron hävdar även att man inte ska använda mer än man behöver, inte begära något och undvika överflöd, ett problem som lyftes fram i Bhutan i och med konstruktionen av det första vattenverket. Enligt många ansågs det som överflöd eftersom vattenkraften exporterades, alltså producerades det mera än egentligen behövdes.

Vattenkraft som största och viktigaste exportvara medför även en hel del risker. I och med att vattenkraft är en naturresurs, är den väldigt känslig för olika förändringar i naturen, såsom

¹²⁴ Wangchuk, T. The Value of Bhutan's Rivers. *National Geographic Society Newsroom*.
<https://blog.nationalgeographic.org/2017/04/16/the-value-of-bhutans-rivers/> Hämtad 20.11.2019

större väderfenomen. Dessa kan riskera Bhutans ekonomi åtminstone stundvis, och betyder alltså att det inte är en pålitlig inkomstkälla. Detta hände t.ex. under åren 2017–2018 då produktionen av vattenkraft inte nådde till samma nivå som året innan just på grund av ofördelaktigt väder. Majoriteten av den producerade vattenkraften användes för att möta inhemsk efterfrågan vilket ledde till minskad export av vattenkraft och en minskning av BNP¹²⁵. Dessutom är vattenkraft inte helt unikt, och kräver inte mycket annat än tillgång till floder. Indien har snappat upp på möjligheterna och har småningom börjat bygga egna inhemska vattenverk i norra delarna av landet, och dessutom använder sig i en ökande mängd av andra förnybara energikällor¹²⁶. Speciellt i de fallen då exporten av vattenkraft från Bhutan minskar är Indien tvungen att hitta alternativa lösningar, vilket leder till ett minskat behov av importerad vattenkraft, i synnerhet ifall Indien klarar av att själv producera samma energi för mindre kostnader. Det finns alltså då en risk att den Bhutanska ekonomins tillväxt sakta men säkert förtvinar. Således måste Bhutan alltså klara av att fastställa sin position på den indiska energimarknaden och vidare utveckla vattenkraften som en exportvara snabbt. Detta har skapat problem i och med att landet främst saknar resurser, men också kunskande, för att förverkliga alla vattenverksprojekt som hittills planerats in¹²⁷.

Det som för Bhutan bör lyftas fram är spädbarnsdödlighet. Den relativt stora spädbarnsdödligheten i Bhutan går lätt att förklara. I och med att landets ekonomiska utveckling är bristfällig och det i allmänhet existerar en brist på resurser, betyder detta att det inte finns tillräckliga resurser att tilldela sjukvården, även om det inte finns korruption. Bhutan har de senaste åren försökt fokusera på en decentralisering av styrandet, men det har visat sig vara svårare än förväntat. I Transparency Internationals rapport från 2018 framkommer det att de lokala myndigheterna har mött svårigheter bland annat just på grund av en brist och felfördelning av resurser, som i någon mån kunde tolkas som korruption, men även på grund av kraftigt centraliserad planering, som inte ger de lokala förvaltarna stora möjligheter att i

¹²⁵ *BHUTAN DEVELOPMENT UPDATE November 2018: Accelerating Reform Momentum*, The Worldbank, November 2018.

¹²⁶ Dasgupta, S. India pushes for its largest ever hydropower project despite concerns. *Mongabay Environmental News*. <https://news.mongabay.com/2019/07/india-pushes-for-its-largest-ever-hydropower-project-despite-concerns/>. Publicerad 25.7.2019.

¹²⁷ Johnson, E., Unstoppable Rivers: Bhutan's Quest for Energy Security and Development in a Changing Climate, *Pulitzer Center on Crisis Reporting* <https://pulitzercenter.org/reporting/unstoppable-rivers-bhutans-quest-energy-security-and-development-changing-climate>. Publicerad 28.10.2019

verkligheten utveckla de olika områdena i landet¹²⁸. Dessutom visade det sig att mammornas socioekonomiska status kan spela roll i fråga om barnets överlevnad¹²⁹, vilket vidare kopplar spädbarnsdödligheten ihop med läskunnigheten och utbildningen, som också väldigt starkt påverkas av de tillgängliga resurserna och den ekonomiska utvecklingen.

Även om det redan konstaterades att läskunnighet inte har en hög förklaringsgrad då det gäller samband mellan ekonomisk utveckling och korruption och framförallt dess inverkan på korruption, är det en intressant variabel att lyfta fram i frågan om Bhutan. Läskunnigheten fungerar som ett bra mått även på den allmän nivå av utbildningen i ett land. Läskunnigheten i Bhutan är relativt låg, och pekar som så redan på en hel del brister i både utbildning och allokering av resurser. I och med en djupare undersökning av Bhutans utbildning framkommer en rad andra brister och problem som definitivt kan spela en roll i Bhutans ekonomiska utveckling. Läskunnighet är ett mått på ekonomisk utveckling och kräver såklart ekonomiska resurser för att kunna utfärdas. Samtidigt kan det anses att läskunnighet bidrar till allmän lycka och välmående, och således kunde läskunnighet anses vara något som Bhutan borde ha satsat på inom ramen för utveckling. Detta har dock inte hänt och Bhutans läskunnighet ligger på en så låg nivå som 59,5%, alltså kan ungefär bara hälften av befolkningen läsa. Å ena sidan kan detta förklaras och motiveras med det buddhistiska tänkesättet att alla ska uppfylla sin absoluta sanning och således inte nödvändigtvis behöver lära sig läsa om det inte är något som behövs för det arbete eller den livsstil som har så att säga blivit vald för en individ.

En av orsakerna till Bhutans läskunnighet kan även vara frivillig utbildning. Den Bhutanska staten erbjuder gratis grundutbildning åt hela befolkningen, vilket betyder att förutsättningarna för en generellt högt utbildad befolkning finns. Dock finns det inte i Bhutan något som läro- eller skolplikt, vilket sen igen betyder att en stor del av befolkningen inte nödvändigtvis tar del av utbildningen¹³⁰. Detta kan eventuellt tänkas hänga ihop med lycklighets mentaliteten och det buddhistiska levnadssättet, och även påverkas av de möjligheter som barnen och familjerna har. T.ex. kunde barnen annars ha möjlighet att delta i utbildningen men har ingen skola nära,

¹²⁸ Rahman, K. Bhutan: Overview of Corruption and Anti-corruption, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

¹²⁹ Pelden S. Infant mortality rates still high in bhutan. <http://www.kuenselonline.com/infant-mortality-rates-still-high-in-bhutan/>. Hämtad 22.11. 2019

¹³⁰ Rinchen, K., *Education Reform in Bhutan: Meeting the Youth Employment Challenge*, Univesity of Bhutan, 2008

eller så kanske föräldrarna är beroende av barnen som arbetskraft och kan inte riskera den indirekta ekonomiska förlusten som deltagande i utbildningen kunde innebära.

Bhutans utbildning är inte heller tillräckligt utvecklat för att kunna förse Bhutans befolkning med de kunskaper som behövs i dagens globala värld. Även inom utbildning är buddhismen och dess tänkesätt väldigt rådande och har använts som en grund för de flesta utbildningsplaner under åren. Detta betyder att utbildningen inte nödvändigtvis följt en normal västerländsk utbildningsplan och inte heller innefattat de ämnen och kunskaper som majoriteten av resten av världens barn lär sig i skolan.¹³¹ Vissa ämnen som egentligen står utanför den buddhistiska läran har dock tillagts till den nyaste planen. Den Bhutanska regeringen och utbildningsministeriet strävar efter att utveckla ett harmoniskt, självförsörjande och utvecklat land och insåg i och med den nyaste utvecklingsplanen att fokus även måste sättas på vissa kunskaper som uppskattas globalt, så att landet ska ha en chans att utvecklas och kanske i framtiden inte mera anses som ett utvecklingsland¹³². Det bör även i detta sammanhang lyftas fram skillnaden på utbildningsnivå beroende på ålder. Enligt vissa rapporter är den låga läskunnigheten ett resultat av äldre generationers brist på utbildning och läskunnighet¹³³. De yngre generationerna deltar i utbildningen och har en högre läskunnighet än de äldre generationerna vilket kunde betyda en positiv utveckling av läskunnighet inom de kommande åren.

Det bör dock lyftas fram ännu en möjlig orsak till den låga nivån av läskunnighet. Joseph S. Roucek argumenterade redan på 60-talet att läskunnighet är ett väldigt lätt sätt för regeringar att styra folket och ett effektivt verktyg för att kontrollera grupper av människor¹³⁴. Roucek hänvisar till bland annat slaveriet och segregationen av mörkhyade i USA, och talar om hur dessa kunde kontrolleras genom att inte unna dem möjligheter att lära sig läsa¹³⁵. Det kan

¹³¹ Sakurai R. Challenges for Implementing Inclusive Education in Bhutan Education System in the Country, *Journal of International Cooperation in Education*, CICE Hiroshima University, 2017;19(2)

¹³² *Bhutan Education Blueprint: Rethinking Education*, Ministry of Education, Royal Government of Bhutan, 2014

¹³³ Literacy Rates Continue to Rise from One Generation to the Next, *UIS Fact Sheet No. 45*, UNESCO Institute for Statistics, September 2017

¹³⁴ Roucek J.S. The role of literacy and illiteracy in social change. *International Review of Education* 1967;13(4):483-491

¹³⁵ Roucek J.S. The role of literacy and illiteracy in social change. *International Review of Education* 1967;13(4):483-491

spekuleras att den Bhutanska regeringen har följt samma linjer och genom att inte erbjuda och förse befolkningen med möjligheter till att lära sig läsa, har regeringen klarat av att bygga upp något av en suverän makt som befolkningen inte kan kritisera eller ifrågasätta. Detta kan även ha vidare lätt till dagens situation där befolkningen har en stark tillit till regeringen beslut och till att alla handlingar är etiskt och moraliskt rätta. Detta är dock bara spekulationer i och med att läskunnighet inte kunde anses vara en fullt förklarande variabel.

7.2.1 KORRUPTION I BHUTAN

Analysen av Bhutan kommer att vara något besvärligare än Rysslands analys eftersom detta land inte kan granskas ur samma synvinkel. Det som främst för Bhutan ska undersökas är varför korruptionen inte är lika stark som i Ryssland, snarare än vad som har påverkat den ekonomiska utvecklingen. Detta betyder att det inte går att på samma sätt som för Ryssland lyfta fram de olika ekonomiska variablerna och granska dem, utan att det är variabeln korruption som måste spjälkas upp i mindre delar och analyseras djupare. Det finns klara faktorer som förklarar den låga ekonomiska utvecklingen, men just dessa faktorer kunde antas ha provocerat uppkomsten av korruption. Speciellt den nyliga indiska valutareformen kunde senast ha antagits utlösa en våg av korruption eftersom så många personer och näringsidkare plötsligt blev sittande med en massa, i princip värdelösa, sedlar som inte kunde växlas i banker och inte heller användas som betalningsmedel.

Det som har gjort Bhutans bekämpning av korruption exceptionellt framgångsrikt är främst kulturen. Landets officiella religion är Buddhism, och speciellt buddhismen som utövas i Bhutan kan anses vara gynnande i bekämpningen av korruption. Ett av de viktigaste målen och läran i Vajrayna buddhismen som utövas i Bhutan, är att leva enligt den absoluta sanningen. Man kan snabbt räkna ut att detta i princip är ett hinder för all sorts korruption i och med att korruption sällan är sanning och alltid involverar ett olagligt element eller är av olaglig karaktär. Detta är också ett av de många tänkesätten och ideologierna som styr den Bhutanska regeringen. Bhutanskt beslutsfattande utgår starkt ifrån att hela befolkningen ska ha det bra och strävar inte bara efter att alla ska ha det bra utan även att alla ska vara lyckliga. På grund av detta har den Bhutanska regeringen infört ett mått vid namnet Gross National Happiness, alltså brutto nationell lycka, som fungerar som en grund för allt beslutsfattande i landet. Detta mål och denna ideologi blev år 2008 inskrivna i den Bhutanska grundlagen, men har funnits sedan

läge och har länge varit grundpelaren för den Bhutanska staten och dess utveckling. Redan på 70-talet meddelade den Bhutanska premiärministern att brutto nationell lycka är det viktigaste målet för både regeringen och befolkningen¹³⁶.

Den brutto nationella lyckan och hela ideologin bakom den kan även anses vara orsaken till att landets ekonomiska utveckling inte tagit några stora steg och inte utvecklats lika mycket som de andra länderna i området. Samtidigt som Bhutans premiärminister för första gången talade om brutto national lycka och dess betydelse för regeringen och landet, nämnde han även att strävan efter hög brutto national lycka är mycket viktigare än strävan efter hög brutto national produkt. Detta kan tolkas som att landets fokus inte ligger på ekonomisk utveckling, och därför fattas inte heller beslut som mest kunde gynna den ekonomiska utvecklingen och tillväxten, förutom om dessa beslut samtidigt ökar den nationella lycklighetsnivån.

Bhutan har en exceptionell position i fråga om korruption eftersom som redan bemärkt, har landet en väldigt låg nivå på korruption. Denna låga nivå på korruption är orsaken till att Bhutan hade ett avvikande resultat för många av de olika ekonomiska variablerna och valdes till ett av länderna att granskas i den kvalitativa delen av avhandlingen. Den låga nivå på korruption är dock någonting som i samband med denna undersökning kräver en närmare granskning. Det kan allmänt sammanfattas att Bhutan har väldigt låg nivå på korruption, men de flesta siffror ljuger högst antagligen lite. I en undersökning från år 2016 uträttad av Bhutan Transparency Initiative framkom det att korruption är mycket vanligare än vad som rapporteras av t.ex. Transparency International¹³⁷. I den nationella undersökningen framkom det att speciellt nepotism och favoritism är väldigt vanligt men att det inte egentligen på samma sätt läggs negativt märke till dessa eftersom det Bhutanska näringslivet särpräglas av hierarki, anciennitet och fastslagna processer¹³⁸. Denna form av korruption förekommer även ofta på högre nivåer vilket betyder att den vanliga befolkningen inte nödvändigtvis överhuvudtaget vet om korruptionen som pågår. Alternativt så bryr sig inte befolkningen så mycket om korruptionen som utspelar sig på höga nivåer eftersom det inte skadar deras vardag och strävan efter lycka

¹³⁶ *Bhutan's Gross National Happiness Index* Oxford Poverty & Human Development Initiative <https://ophi.org.uk/policy/national-policy/gross-national-happiness-index/>. Publicerad 2017

¹³⁷ *National Corruption Barometer Survey (NCBS)* Bhutan Transparency Initiative, 2016

¹³⁸ Rahman, K. Bhutan: Overview of Corruption and Anti-corruption, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

och nirvana. Dessutom förekommer det i Bhutan Transparency Initiatives rapport att en stor del av de som anklagas, ofta har ett vidsträckt socialt nätverk som antingen hjälper till att dölja korruptionen och ser till att dessa korrupta tjänstemän aldrig blir fast, eller hjälper till med att bevisa den anklagades oskyldighet ifall den blir fast¹³⁹. I och med detta är det väldigt långt fast på resten av de högt ställda tjänstemännen att befatta och verkställa redovisningsansvar, vilket de dock i majoriteten av fall också har gjort.

Det största problemet med Bhutans nivå på korruption är dock det att Transparency International beräknar uppfattningen av korruption, som inte alltid är exakt. Den Bhutanska befolkningen påstås vara väldigt van vid daglig småskalig korruption¹⁴⁰, och dessutom varierar deras definition en hel del från t.ex. akademikers¹⁴¹. Detta betyder att den vardagliga korruptionen inte lyfts fram i CPI eftersom befolkningen inte anser det vara korruption. Här framkommer de olika kulturella skillnaderna, som gör det svårt att i vissa fall undersöka och jämföra korruption. Eftersom korruption rotar sig så djupt i moral och etik, går det inte att fastställa att en viss handling bara är rätt eller fel. De handlingar som i Bhutan inte anses som korrupta kunde mycket väl anses vara ett praktexempel på korruption i ett västerländskt land.

Ett bra exempel på den vardagliga korruptionen som förekommer i Bhutan och som inte anses vara korrupta handlingar eller på något sätt bryta mot de generella normerna är den informella handeln med Indien. Denna informella handel består främst av import av indiska varor och tjänster speciellt i de södra delarna av landet, närmast den indiska gränsen. Trots att både den indiska och Bhutanska regeringen är medveten om denna handel så har det än så länge inte åtagits några åtgärder eftersom denna handel inte anses vara ett hot mot den nationella lyckan, ekonomin eller säkerheten. En stor del av handeln utspelar sig även i områden som inte är så lätt tillgängliga och således är den informella handeln för en del av Bhutans befolkning enda sättet att få tillgång till produkter¹⁴². Denna handel anses enligt alla standarder som korrupt

¹³⁹ *National Corruption Barometer Survey (NCBS)* Bhutan Transparency Initiative, 2016

¹⁴⁰ *National Corruption Barometer Survey (NCBS)* Bhutan Transparency Initiative, 2016

¹⁴¹ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 Country Report — Bhutan*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung, 2018

¹⁴² Murayama M., *Sub-Regional Relations in the Eastern South Asia: With Special Focus on Bangladesh and Bhutan, Japan External Trade Organization (JETRO) Institute of Developing Economies Joint Research Program Series*, 2004; 132

men tas inte med i korruptionsmätningar eftersom den inte anses fel varken av regeringarna eller befolkningen. I denna avhandling är det dock viktigt att lyfta fram denna handel eftersom den inte bara spelar en roll för korruptionen men även för ekonomin. Eftersom handeln är informell och det inte finns böcker, siffror eller officiell statistik på handeln, räknas den inte heller med i t.ex. BNP. Detta betyder å sin sida att Bhutans BNP inte är 100 procent korrekt och således möjligen leder till ett felaktigt resultat i fråga av BNP som mått på ekonomisk utveckling, och betyder att för BNP finns det en chans att Bhutan inte skulle vara ett undantag ifall all ekonomisk aktivitet togs i beaktande.

Utöver problemet med statistik som orsakas av den informella handeln, kan handeln även anses vara en av orsakerna till en dålig ekonomisk utveckling. På grund av den informella handeln går den Bhutanska staten miste om en hel del skatteintäkter som kunde användas för att bygga upp landet och t.ex. infrastrukturen. I och med att denna handel sköts informellt betalas varken import- eller exportskatt, och framförallt den informella importen spelar en väldigt stor roll för många i Bhutan. I och med att det importeras mer än exporteras, har Bhutan handelsunderskott både inom den officiella och den informella handeln. Handelsunderskott är sällan en bra ekonomisk situation, men den officiella handeln räddar situationen lite med att åtminstone få skatteintäkter. Den informella handeln hämtar inte in skatteintäkter i landet, och dessutom bidrar den negativt genom att förse den Bhutanska befolkningen med indiska varor och produkter som lätt föredras framom inhemska eftersom de är billigare på grund av att de i princip är skattefria. I långa loppet betyder detta att så länge den informella handeln blomstrar och den inte effektivt utrotas, kommer den Bhutanska ekonomin inte att nå sin fulla potential och att det kommer att finnas en så kallad spricka där det konstant läcker ut ekonomiska tillgångar.

Den främst rådande formen av korruption som finns i Bhutan är enligt Transparency Internationals rapport juridisk, eller rättare sagt, institutionell korruption.¹⁴³ Denna institutionella korruption förekommer såväl bland juridiska handlingar som politiska beslut. Som Klitgaard nämner så är korruption rättigheter och tillgångar utan redovisningsansvar.

¹⁴³ Rahman, K. Bhutan: Overview of Corruption and Anti-corruption, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

Detta kan man anta är något som genomsyrar den Bhutanska politiken som bland annat först nyligen tog steget mot att bli en demokratisk stat. Denna demokratiska process har redan upplevt både framsteg och bakslag sedan 2007 då demokrati introducerades. Bland annat har några politiker blivit dömda och straffade för osunda val och beslut gällande markägande och fördelning av mark.¹⁴⁴ På grund av att demokratin är så ny i landet och inte har rotat sig varken i befolkningens eller beslutsfattarnas vardag, är de olika politiska processerna och dess laglighet också relativt okända för de Bhutanska medborgarna och således finns det en risk för att det inte finns personer som kräver redovisning av beslut eller handlingar. I Transparency Internationals undersökning visade sig att majoriteten av medborgarna ansåg att det juridiska systemet var korrupt, men eftersom denna korruption pågår på en så hög nivå kan de enskilda medborgarna inte lika mycket påverka på korruptionen. Det bör även noteras att Bhutan har sett en ökning av korruption sedan demokrati, vilket dels kan bero på en större transparens i beslutsfattande och medborgarnas större deltagandemöjligheter. Den demokratiska processen innefattar oftast även fler människor vilket betyder att det lättare in beslutsfattandet involveras personer med mindre sund agenda och en strävan efter personlig vinst.

Den institutionella korruptionen har dock än så länge inte orsakat några större skador för befolkningen i landet, men kan anses vara en orsak till den dåliga ekonomiska utvecklingen. I och med att de som innehar högsta beslutanderätten i staten potentiellt är korrupta, har det spekulerats att t.ex. utländska investeringar inte har nått landet i lika full mån som de kunde. Bhutan är ökänt för att vara väldigt kritiskt inställd mot internationellt inflytande, speciellt eftersom den Bhutanska regeringen främst främjar brutto national lyckan och anser att inflytande från andra länder kunde förstöra detta¹⁴⁵. Detta betyder att få internationella projekt förverkligas i landet, och att väldigt få utländska direktinvesteringar godkänns, ett beslut som sedan vidare försämrar den ekonomiska utvecklingen. Varken mottagande eller utfärdande av utländsk direktinvestering togs fram som en variabel för ekonomisk utveckling eftersom detta inte är en nödvändig transaktion för alla länder, men för ett land som Bhutan där man redan har handelsunderskott kunde dessa investeringar fungera som ett kraftigt startskott. Denna kritiska inställning kan vara orsaken till att bland annat många internationella företag ser landet

¹⁴⁴ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 Country Report — Bhutan*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung, 2018.

¹⁴⁵ Murayama M., *Sub-Regional Relations in the Eastern South Asia: With Special Focus on Bangladesh and Bhutan*, *Japan External Trade Organization (JETRO) Institute of Developing Economies Joint Research Program Series*, 2004; 132

som ett oattraktivt investeringsmål och som relativt korrupt. I GAN Integritys undersökning år 2018 framkom det att många internationella företag även ser den allmänt rådande favoriseringen och nepotismen som ett hinder för investering. Företagen anser att de har en ogynnsam position från första början och väljer hellre att investera i andra länder i området för att komma in på Sydasiens marknad.¹⁴⁶

I samband med korruptionen i Bhutan finns det skäl att speciellt lyfta fram medias roll. Medians roll i bekämpningen av korruption lyftes redan tidigare fram och anses vara ett av de mest effektiva sätten att i dagens läge bekämpa korruption eftersom det finns så många olika mediekkanaler och eftersom nyheter och media är så lätt tillgängligt till en majoritet av världens befolkning. Bhutan har i och med demokratiseringen sedan år 2008 fastställt media-, press-, uttryckande- och åsiktsfrihet i grundlagen. Denna press- och yttrandefrihet undermineras dock av en lag från 90-talet där kritiserande av kungen och den kungliga familjen samt de buddhistiska ledarna är strängt förbjudet och alltid innebär straff. Dessutom är det förbjudet för medier att stöda politiska partier, och flera journalister har insett att det är väldigt svårt att få någon som helst information från politiker angående mer kontroversiella ämnen och frågor. Denna lag som rejält begränsar press- och yttrandefriheten kan anses vara en av de största orsakerna till Bhutans avvikande resultat i den kvantitativa undersökningen. I alla fallen där Bhutan avvek från den allmänna trenden, var det på grund av den låga nivån på korruption. Nivån på korruption mättes genom uppfattning av korruption i landet. I Bhutans fall är det till en ganska vid utsträckning olagligt att rapportera om denna korruption eftersom dessa korrupta handlingar och beslut oftast har varit utträttade av kungen och regeringen som inte får kritiserars. Således når alltså informationen om korruption ofta inte ut till allmänheten och speciellt inte ut till internationella organisationer.

Dessutom var Bhutan enda fram till 2008 något av ett envælde, vilket betyder att besluten som fattades alltid utträttades av kungen, som ingen får kritisera. Detta betyder att landet redan sen länge inte haft en realistisk uppfattning och faktisk information om olika handlingars och besluts riktighet och laglighet. Detta kan också förklara befolkningens avvikande definition på korruption, eftersom den egentliga korruptionen aldrig fullt presenterats och introducerats åt befolkningen. Detta har också vidare undergrävt av en brist på information om hur man kan

¹⁴⁶ *Bhutan Corruption Report* GAN Integrity Business Anti-Corruption Portal, 2018 refererad i Kaunain, R.; BHUTAN: OVERVIEW OF CORRUPTION AND ANTI-CORRUPTION, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

påverka och vad som borde vara oacceptabla handlingar, samt en brist på faktisk dialog mellan beslutsfattare och medborgare¹⁴⁷.

Det kan alltså sammanfattas att Bhutans avvikande resultat i denna undersökning inte beror på dess effektiva bekämpning av korruption och sunda beslut, utan snarare på en mörkläggning och döljande av information. Befolkningen kontrolleras starkt och trots att landet har antagit demokrati som styrelsesätt är landet inte demokratiskt. De internationella företagen som valt att inte investera i landet kan vara på rätt spår med sina beslut eftersom det på grund av bristen på faktisk yttrande- och pressfrihet kan visa sig vara väldigt svårt att bekämpa olagliga beslut och behandlande. Det kan även funderas ifall det är på grund av detta som landet för en väldigt egendomlig politik och väljer att fokusera på lycka istället för ekonomi. Ifall fokusen skulle ligga på att utveckla ekonomin kunde det förr eller senare leda till problem ifall inga framsteg togs och befolkningen fortsättningsvis fördes bakom ljuset i fråga om ekonomiska beslut. Dessutom kunde det leda till uppror ifall den ekonomiska utvecklingen inte var i linje med det som befolkningen förväntar sig och man började söka efter en förklaring till den bristfälliga utvecklingen.

Det kan alltså sammanfattas att trots att Bhutan till en första början såg ut som ett praktexempel på ett land som trots låg ekonomisk utveckling fungerade utan korruption, är sanningen lite annan. Bhutan har tack vare sin kultur och religion klarat av att hålla nivån på korruption relativt låg och kunde definitivt lära andra länder en hel del speciellt angående begäran, som kan uppfattas i fråga om korruption som strävan efter personlig vinst. Bhutan är inte det enda landet med buddhism som majoritets religion men det enda landet som har antagit buddhism som grundpelare för beslutsfattande och styrande, vilket kan anses vara den främst bidragande orsaken till att Bhutan skiljer sig så drastiskt från andra länder med liknande utveckling och historia. Korruptionen är dock även i Bhutan en del av vardagen och även om den av de flesta accepteras så kan det alltså inte anses att Bhutan egentligen avvek i fråga av utveckling och korruption, speciellt ifall befolkningen hade samma tillgång till information som majoriteten av befolkningen i västerländska länder.

¹⁴⁷ Rahman, K. Bhutan: Overview of Corruption and Anti-corruption, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

7.3 RWANDA

Det sista landet som kommer att analyseras närmar i denna kvalitativa del är Rwanda. Rwanda är lika som Bhutan en liten inlandsstat, omringat av större länder med mera ekonomisk och politisk kraft, och avviker liksom Bhutan som ett land med dålig ekonomisk utveckling men trots det låg korruption. Rwanda är främst okänt för sitt inbördeskrig och folkmord på 90-talet, men landet har i själva verkligheten tagit stora steg sen denna tragedi. Detta betyder ändå inte att landet nått den nivån på ekonomisk utveckling som man kunde ha tänkt sig, speciellt med tanke på nivån på korruption, som är den näst lägsta av alla de afrikanska länderna. Det enda landet med lägre korruption är Botswana, som också hade, just på grund av den låga korruptionsnivån, avvikande resultat för några av de beroende variablerna. Rwanda hade inte direkt avvikande resultat för många av de olika jämförelserna men hade väldigt många Cook's Distance värden som rörde sig nära gränsvärdena. Många av de variabler som hade resultat nära gränsvärden var de samma variabler som Bhutan hade avvikande resultat för. Precis som med Bhutan kommer det främst undersökas varför Rwanda har en så låg korruptionsnivå, men samtidigt granskas det varför landet inte har utvecklats ekonomiskt trots att det inte finns korruption. Det som gör analysen av Rwanda något lättare jämfört med analysen av Bhutan, är tillgången till material och det allmänna intresset för undersökning av Rwanda. På grund av Rwandas inbördeskrig och folkmord, har det gjorts otaliga undersökningar och skrivits massvis med artiklar som både granskar orsakerna och effekterna av denna händelse.

Som Bhutan, är också Rwanda en snabbt växande ekonomi, och en av Afrikas snabbast växande ekonomier med en årlig BNP tillväxt på ungefär 7%. Det är lätt att förstå varför den ekonomiska utvecklingen inte är på den nivå den borde med tanke på korruptionsnivån. Folkmordet satte i princip stop på många ekonomiska aktiviteter och det var inte säkert att alltid fortsätta med sina arbeten, och ibland var det heller inte möjligt. På grund av detta tog ekonomin under 90-talet ett stort bakslag, som Rwanda sedan dess sakta men säkert har försökt återuppliva. Till skillnad från Bhutan har Rwanda sedan inbördeskriget insett att satsa på den ekonomiska utveckling och ett stort fokus har legat på förbättring av infrastruktur i hela landet. Inbördeskriget och folkmordet satte en stor press på regeringen och presidenten att snabbt bygga upp landet på nytt, och undvika likadana tragedier i framtiden. För att uppnå dessa mål och för att ha en klar plan på vad som krävs för den ekonomiska utvecklingen fastställde

Rwanda Vision 2020 planen som fungerar som grund för politisk- och socioekonomisk utveckling i landet.¹⁴⁸

Inbördeskriget och folkmordet var en tragedi oberoende hur man än vänder på saken, men är möjligen också det som drev Rwanda till att aktivt och hållbart börja utveckla sin ekonomi. Speciellt under folkmordet och även efteråt var det internationella stödet väldigt frånvarande¹⁴⁹. Eftersom det skede en så stor tragedi som ingen klarade av att stoppa, ville andra länder och internationella organisationer kanske inte blanda sig eller ta varken ansvar eller välja sida, vilket ledde till att Rwanda till en början inte fick nära på tillräckligt med utländsk hjälp. Således måste landet först bevisa att folkmordets händelser inte kom att ske på nytt och att landet var villigt att själv arbeta för att utvecklas. Detta ledde till ökat internationellt intresse och vidare till starkt internationellt stöd, som har varit en av grundpelarna för den ekonomiska utvecklingen i Rwanda. Än idag är Rwanda väldigt beroende av internationellt stöd och mycket av ekonomin bygger på det, vilket i längden inte är bra eftersom det inte leder till hållbar utveckling av landet¹⁵⁰. Skillnaden med Bhutan syns här tydligt. Medan Bhutan har en relativt kritisk inställning till utländsk hjälp och utländsk investering, är Rwanda mer än tacksam över den och tar emot allt som de får, vilket har lett till att landet ekonomiskt utvecklats kanske något hållbarare än Bhutan, även om Bhutan än så länge har en bättre ekonomisk utveckling. Mottagande av internationell hjälp är dock inte helt oproblematiskt och kan potentiellt medföra stora problem som vidare påverkar både ekonomin och korruptionsnivån. I och med att landet än idag är i något av det internationella rampljuset, betyder det att pressen på fortsatt, framgångsrik utveckling är väldigt stor, vilket säkert motiverar Rwanda och den Rwandiska regeringen att aktivt arbeta mot målen som fastställts i Vision 2020 agendan. Men detta betyder också att det inte finns rum för misstag och att beslut möjligen fattas försiktigare än det skulle behövas. Detta leder också till att korruptionen i landet möjligen sopas under mattan, och att den har en chans att flamma upp starkare med tiden eftersom pressen på att lyckas är så stor och man vill göra allt man bara kan för att fastställa fortsatt internationellt stöd åtminstone en stund så att Vision 2020 målen till en viss mån nås.

¹⁴⁸ Ministry of Finance and Economic Planning *Vision 2020* Republic of Rwanda, 2012

¹⁴⁹ History.com Editors *Rwandan Genocide* <https://www.history.com/topics/africa/rwandan-genocide> Publicerad 2009

¹⁵⁰ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 Country Report — Rwanda*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung, 2018

Eftersom pressen på ekonomisk utveckling i Rwanda är så stor har det också lett till ett behov på en stark ledare, vilket Rwandas nuvarande president definitivt är. Detta har dock väckt frågan ifall presidentens tag och styrelsesätt har blivit något av auktoritära med tiden och här spelar de stora förväntningarna och målen en viktig roll. I och med att det förväntas mycket av Rwanda och eftersom en del av de internationella understöden är betingade, måste målen uppnås. Detta betyder igen att det finns en chans för uppkomsten av korruption ifall alla målen inte uppnås och även för att uppnå målen om det annars inte skulle vara möjligt. Dessutom kan det skapas problem i och med att Rwanda har väldigt starka visioner för hur framtiden kommer att se ut och vad som ska uppnås. Dessa visioner tar inte alltid i hänsyn alla möjliga scenarion på avvikelser, vilket betyder att det finns en risk att man inte sedan kan hantera alternativa lösningar eller resultat¹⁵¹.

Det största problemet med Rwanda och en av orsakerna till dess låga ekonomiska utveckling är befolkningsmängden och dess spridning. Rwanda har ett invånarantal på cirka 12 miljoner människor, varav bara en liten minoritet bor i eller nära huvudstaden. Detta betyder att majoriteten av befolkningen livnär sig på jordbruk eftersom det är det enda egentliga jobbet som finns tillhanda utanför huvudstadens ekonomiska centrum. Eftersom ungefär 10,5 miljoner människor livnär sig på jordbruk finns det ett överflöd på detta. Många av invånarna saknar också, liksom i Bhutan, korrekt utbildning för att ta sig vidare och faktiskt få jobb inom andra sektorer. Rwanda utvecklar hela tiden teknologi för att kunna vidareutvecklas och möjligen skapa mera jobb som kräver högre utbildning och kan generera högre ekonomisk tillväxt.¹⁵² Problemet uppstår dock eftersom runt hälften av dem som bor utanför huvudstaden också lever i fattigdom,¹⁵³ vilket betyder att det inte nödvändigtvis finns möjlighet att flytta till en stor stad efter potentiella jobb som kanske inte finns eller som det är stor konkurrens om. Således sker inte förändring i den ekonomiska utvecklingen och tillväxten innan jobben flyttas vidare ut, men detta kräver infrastruktur och transportmöjligheter, som också än så länge inte är

¹⁵¹ Noack, P., Campioni, M. Rwanda Fast Forward: The many Perspectives that make Rwanda a Unique country i Noack, P., Campioni, M *Rwanda Fast Forward: Social, Economic, Military and Reconciliation Prospects*, Palgrave Macmillan, New York, 2012

¹⁵² Nzohabonimana, D. What makes Rwanda one of Africa's fastest growing economies? *TRT world* <https://www.trtworld.com/magazine/what-makes-rwanda-one-of-africa-s-fastest-growing-economies-23410> Publicerad 17.1.2019

¹⁵³ *Rwanda Poverty Assessment* The Worldbank, April 2015

tillräckligt utvecklade för att kunna hålla igång och underlätta skapandet av jobb i mera avlägsna områden.

Befolkningsmängden skapar även problem genom att skapa ett nästan konstant underskott på mat. Eftersom majoriteten av landets befolkning livnär sig på jordbruk, men landet ändå är i förhållande väldigt litet, betyder de att de jordbruk som finns är väldigt små. Således är jordbruken relativt ineffektiva, och eftersom de också är utspridda, saknar majoriteten teknologi som kunde hjälpa och göra jordbruket mindre mödosamt¹⁵⁴. Dessutom är många av jordbruken belägna på områden med olämplig jord som vidare försvårar och saktar ner produktionen på dessa jordbruk¹⁵⁵. I det långa loppet leder detta till att Rwanda trots allt måste importera mycket mat för att möta den växande efterfrågan. Detta skapar en negativ utveckling i ekonomin eftersom även om Rwanda även har mycket exporterbara varor, tar jordbruk upp ungefär 70% av ekonomin¹⁵⁶. Denna brist på mat förvärras även av en snabb befolkningsväxt som främst uppkom efter folkmordet då man äntligen kunde börja bota sjuka och lära befolkningen om risker med t.ex. HIV. Ett stort internationellt fokus har legat på att bota de sjukdomar som spreds kraftigt under inbördeskriget och tack vare en måttlig framgång har stora framsteg tagits, men på bekostnad av en ytterligare sämre situation med basresurser.

I och med ökning av befolkningsmängd kan man även lyfta fram spädbarnsdödligheten, en variabel vars dåliga resultat också lätt går att förklara. Som redan nämndes så led hela befolkningen av inbördeskriget speciellt på grund av sjukdomar. Det var inte enbart HIV som spreds utan även sjukdomar som kolera och tuberkulos och vaccin fanns det inte tillräckligt tillgång till, vilket ledde till att sjukdomarna spred sig, och att många bland annat gravida mödrar och spädbarn blev smittade. Speciellt de mammor och barn som varit tvungna att flytta till flyktingläger led en stor risk för att bli smittade med något¹⁵⁷. Detta påverkar spädbarnsdödligheten än idag i och med att alla sjukdomar inte ännu blivit utplånade och

¹⁵⁴ Rwanda - Agriculture Export.gov. <https://www.export.gov/article?id=Rwanda-Agriculture>. Hämtad 2.12.2019

¹⁵⁵ Twahirwa, A. Food security improves in Rwanda, despite challenges, *National Institute of Statistics Rwanda*. <http://statistics.gov.rw/publications/article/food-security-improves-rwanda-despite-challenges>. Publicerad 2012.

¹⁵⁶ Rwanda - Agriculture Export.gov. <https://www.export.gov/article?id=Rwanda-Agriculture>. Hämtad 2.12.2019

¹⁵⁷ Binagwaho A, et al. Rwanda 20 years on: investing in life. *The Lancet*. 2014;384(9940):371-375

vaccin ännu inte finns i tillräckliga mängder, men detta har Rwanda lagt högt upp på prioritetsslistan, vilket högst antagligen leder till en förändring inom de kommande åren.

En annan av de mindre betydande variablerna som ändå anses vara ett mått på ekonomisk utveckling är läskunnighet. Läskunnigheten och utbildningen i Rwanda är inte så avvikande som andra ekonomiska variabler, men är ändå en intressant variabel att se på. En av de stora orsakerna till Rwandas relativt låga läskunnighet kan anses vara befolkningens ålder. Läskunnighet mäts för personer över 15 år, alltså enligt många definitioner den vuxna befolkningen i ett land. Rwandas befolkning är väldigt ung, och nästan 50% av befolkningen är under 15 år gamla, vilket betyder att de inte tas med i resultatet för läskunnighet.¹⁵⁸ Detta betyder å sin sida att skillnaderna och spridningen bland de läskunniga är större, alltså kan det antas att läskunnigheten är på en relativt bra nivå bland befolkningen mellan åldern 15 och 30 eftersom dessa personer fått sin utbildning efter inbördeskriget och folkmordet. Nivån på läskunnighet dras dock ner på grund av de personer som fått sin utbildning under eller innan inbördeskriget och de diverse ekonomiska och politiska kriserna i landet. Det är mycket möjligt att dessa personer inte haft samma tillgång till utbildning och att utbildningen varit bristande på grund av korruption, vilket leder till för tillfället sämre resultat för läskunnighet. Även förbättringen av kvinnornas rättigheter har spelat en stor roll för utvecklingen av läskunnighet och utbildning i Rwanda. Allt fler kvinnor har i dagens läge både rätt, tillgång och intresse för utbildning, vilket bidrar till att läskunnigheten bland den yngre befolkningen är högre och har en positiv utveckling. Denna siffra kan dock förväntas stiga i och med att mängden av dem som fått sin utbildning efter år 1994 ökar.

Det intressanta att lyfta fram i fråga om Rwandas ekonomi och de ekonomiska variablerna är att för de variabler som har anknytning till befolkningen var Rwanda nästan ett avvikande land med en ekonomisk utveckling som inte korrelerade med nivån på korruption, men när man ser på de två variablerna som inte direkt är anknutna till befolkning, nämligen Ease of doing business respektive Global Competitiveness index, står Rwanda inte alls ut ur mängden. Således har Rwanda alltså ett resultat som korrelerar med den låga nivån på korruption. På grund av detta kan det vara ytterst intressant och viktigt att bättre förstå bekämpningen av korruption i

¹⁵⁸ *Rwanda - The World Factbook*. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rw.html>. Publicerad 2019.

Rwanda, eftersom baserat på detta verkar det som att Rwanda klarat av att hålla ett starkt grepp om korruptionen och handlingars laglighet trots en lidande befolkning.

Den faktor som gjorde att Rwanda stod ut i undersökningarna var Rwandas låga korruptionsnivå. Rwanda har väldigt effektivt klarat av att bekämpa korruptionen speciellt efter inbördeskriget, trots en relativt dålig ekonomisk utveckling och många ekonomiska och humanitära motgångar. Det är därför skäl att noggrant granska korruptionen, eller snarare bristen av den i Rwanda, och fundera ifall det finns något Rwanda kan lära andra länder och om det med Rwandas metoder gick att på ett lagligt och hälsosamt sätt bearbeta den ekonomiska utvecklingen.

Den största orsaken till att Rwanda lyckats hålla nivån på korruption låg, är aktivt bekämpande och ett stort fokus på korruptionen som ett olagligt och farligt fenomen. En av grund orsakerna till att presidenten och regeringen prioriterat korruption så högt är antagligen resultatet av tidigare korruption. Innan inbördeskriget var korruption i Rwanda mycket mera vanligt och utspritt, och det anses av många att denna korruption var en av orsakerna som ledde till inbördeskriget och folkmordet. Den rådande korruptionen under den förra presidentens tid var främst storskalig korruption. Om man ser på Transparency Internationals definition av storskalig korruption kan man inte fullt ut säga att korruptionen i Rwanda var storskalig, men den kom rätt nära definitionen. Transparency International definierar storskalig korruption som en tjänstemans handlingar som leder till att en eller flera grupper av medborgare mister fundamentala rättigheter, eller orsakar en allmän, ekonomisk förlust på 100% för befolkningen¹⁵⁹. I Rwandas fall uppfylldes kriteriet av att en viss social eller etnisk grupp var de som led av dessa handlingar, nämligen Tutsi-befolkningen. Priset på kaffet dök under 80-talet vilket ledde till något av en ekonomisk kris i Rwanda. För att bekämpa detta började Rwanda få stöd från internationella organisationer, främst IMF, men detta understöd nådde aldrig befolkningen utan delades istället upp mellan landets elit, som främst bestod av personer som tillhörde Hutu-befolkningen. Detta orsakade såklart missnöje och desperation inom Tutsi-befolkningen som blev allt fattigare och hade allt sämre rättigheter och möjligheter¹⁶⁰. Den

¹⁵⁹ Legal Definition: Grand Corruption, Transparency International 19.8.2016

¹⁶⁰ Gillespie Sam. Corruption and genocide: Lessons from Rwanda, *Auschwitz Institute for Peace and Reconciliation Website*. <http://www.auschwitzinstitute.org/blog/corruption-and-genocide-lessons-from-rwanda/>. Uppdaterad 2014.

klara felbehandlingen av en del av befolkningen ledde till radikalisering och slutligen till inbördeskriget och folkmordet av den fattigare delen av befolkningen. Denna historia är viktig att lyfta fram då man granskar på Rwandas kamp mot korruption, eftersom det på grund av historien i landet finns ett starkt incitament att inte låta utvecklingen gå åt samma håll igen. Dessutom är den nuvarande presidenten Tutsi, och således har han en extra stor press på sig att inte ”stupa” till samma nivå som den tidigare Hutu-presidenten.

Den starka interna och externa pressen att inte upprepa de tidigare misstagen och inte ge chansen för likadana tragedier att ske, har i Rwanda skapat en kultur av förakt gentemot korruption. Regeringen har understrukt betydelsen av att hela befolkningen gemensamt kämpar mot korruptionen, och har lyckats samla ihop befolkningen bakom sig i denna kamp. Befolkningen spelar en stor roll i kampen mot korruption eftersom så länge som medborgare vägrar delta i korrupta aktiviteter och aktivt fördömer tjänstemän som deltar eller använder sig av korruption och olaga metoder, finns det en chans att korruptionen inte får fotfäste. Detta är en tydlig skillnad i jämförelse med Bhutan. I Bhutan tystas befolkningen ganska effektivt ner, och fråntas eller aldrig presenteras med möjligheter att påverka korruption eller olaga handlingar. Rwanda har gjort det exakt motsatt genom att i dagens läge till och med ha tillgång till en telefonapplikation via vilken man kan rapportera korrupta handlingar, utpressning, mutor och dylikt¹⁶¹. Detta pekar inte bara på regeringens effektivitet och intresse för att utrota och kontrollera korruptionen, utan även på det civila samhällets intresse att delta och göra sin andel.

Den externa pressen som Rwanda upplevde kan antas ha kommit från de internationella organisationerna samt andra länder som hjälpte Rwanda socialt och ekonomiskt. Som det redan tidigare nämdes, anses demokrati vara en av utgångspunkterna för att fullt utvecklas ekonomiskt och eftersom majoriteten av de västerländska staterna anser demokrati som en grund för investering och stöd, fanns det orsak för Rwanda att fastställa människorättigheter och lagar i linje med dessa tankar. Eftersom Rwanda också ännu i dagens läge är ekonomiskt beroende av utländskt stöd och utländska direktinvesteringar finns det även orsak att upprätthålla en låg korruptionsnivå.

¹⁶¹ Seter J. Rwandan students create anti-corruption app. <https://www.occrp.org/en/daily/10762-rwandan-students-create-anti-corruption-app> Hämtad 4.12.2019

En av de möjliga faktorerna som hjälpt och underlättat bekämpningen av korruption i Rwanda är en enhetlig kultur och etnisk bakgrund. Rwandas befolkning härstammar alla från en och samma etniska grupp, vilket också har bidragit till t.ex. gränsdragningarna i landet. Rwandas population är trots inbördeskriget mycket enhetligare än många andra länder, och har en enhetlig kultur, som enligt vissa forskare pekar på en lättare bekämpning och svårare uppkomst av korruption¹⁶². I och med att kulturen är enhetlig går lagarna att stifta enligt den allmänt rådande kulturella normerna och sederna, vilket inte vidare på samma sätt skapar problem för vissa delar av befolkningen eftersom det inte borde stiftas sådana lagar som går emot den allmänt rådande konsensusen. Det finns inte heller risk att någon t.ex. bryter mot antikorrptionslagarna i och med att det borde av alla anses som oetiskt och blir då högst antagligen fördömt av andra parter. Detta är även orsaken till att landets rapportering av korrupta handlingar, som mutning, är så effektivt. En enhetlig kultur betyder också att ifall antikorrptionslagar fastställs i enlighet med de allmänt rådande sederna, finns det inte något yttre inflytande som kunde negativt påverka bekämpningen av korruption eller som skulle övertyga delar av befolkningen att handla emot regeringens beslut.

Det måste dock lyftas fram att trots att Rwanda varit framgångsrik i bekämpningen av korruption, har landet inte på något sätt ännu "rena papper" alltså finns det ännu korruption i landet. Denna korruption är främst småskalig korruption och består framförallt av mutning för att få tillgång till service eller för att slippa t.ex. betala böter. Denna småskaliga korruption kan man se att inte spelar en stor roll för den ekonomiska tillväxten och för de enbart ekonomiska variablernas utveckling, men de variabler som mäter befolkningens utveckling och befogenheter speglar detta resultat tydligt. Trots att landet har en relativt framgångsrik ekonomisk utveckling, är t.ex. Human Development indexet och hushållskonsumtionen låg. Här kan man anta att den småskaliga korruptionen spelar en roll eftersom i och med att man måste använda en större andel av sin lön för att t.ex. undvika obetingade fortkörningsböter eller för att få ordentlig sjukvård, finns det mindre ekonomiska resurser att använda på konsumtion eller utbildning. Denna småskaliga korruption är den som mest kräver det civila samhällets initiativtagande för att kunna bekämpas och t.ex. den nya telefonapplikationen är ett stort steg mot en bekämpning av den småskaliga korruptionen. Trots att författare som Susan Rose-Ackermann hävdar att även den småskaliga korruptionen är farlig och en grund för fortsatt

¹⁶² Mauro, P. Corruption and growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 1995;110(3):681-712

korruption¹⁶³, kan den ändå inte ses som ett lika stort hot mot landets allmänna ekonomiska utveckling eftersom många ekonomiska faktorer i Rwanda har utvecklats trots mutningar och utpressning. Här finns det igen skäl att jämföra Rwanda och Bhutan, för medan Bhutan i någon mån led av både små- och storskalig korruption som påverkade alla de ekonomiska variablerna, lider Rwanda bara av småskalig korruption och den avspeglas bara i vissa av de ekonomiska variablerna, alltså kan man dra slutsatsen att den storskaliga korruptionen definitivt skadar den ekonomiska utvecklingen mera, åtminstone då det är frågan om små länder som dessa. Det bör dock märkas att till skillnad från vissa uppfattningar, bland annat Pedersen och Johansen, så kan den småskaliga korruptionen i Rwanda inte heller anses ha en positiv inverkan eftersom regeringen och de lokala administrationerna utgår från att inte ha onödig byråkrati som kunde orsaka behov för korruption.

Det går inte att neka att Rwandas kamp mot korruption inte skulle ha varit lyckad och fört med sig en rad med positiva utvecklingar och resultat. Detta har ändå inte skett helt utan uppoffringar och negativa sidor. Det nämndes redan att Rwanda fått stöd som eventuellt skapat en press för en mer moderniserad och västerländsk, demokratisk stat som således lett till bekämpning av korruption, men detta tänkesätt och idén om demokrati har inte burit ut till alla grenar av Rwandas samhälle. Rwanda anses vara ett stabilt land vilket är en av orsakerna för ett ökat intresse för utländsk direktinvestering, men i längden är landets politiska situation inte hållbar. President Kagame, som var en av de ledande krafterna i inbördeskriget och folkmordet och som även varit förespråkaren för bekämpning av korruption, har inte sträckt ut bekämpningen av korruption till alla plan. Politisk korruption är ännu idag framträdande i Rwanda och mycket av de utvecklingar som hittills genomförts har varit på bekostnad av t.ex. människorättigheter.¹⁶⁴ Många ser Kagame som en central figur i Rwandas fortsatta utveckling och ifrågasätter således inte hans aktioner och beslut, vilket gör denna utveckling potentiellt farlig. Situationen är mycket likt den som i tiderna rådde i Finland med Kekkonen. En president som anses vara så fundamental för den fortsatta utvecklingen och stabiliteten att ingen vågar eller ens tänker på att ifrågasätta denna ledares beslut och handlingar. I Rwanda kan man anta att situationen har uppstått eftersom Kagame klarat av att få folkets stöd genom att snabbt skifta

¹⁶³ Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996:48(3)

¹⁶⁴ Cheeseman N. Rwanda's development model wouldn't work elsewhere in africa. *Quartz Africa Web site*. <https://qz.com/africa/1175371/rwanda-and-paul-kagames-development-model-wouldnt-work-elsewhere-in-africa/>. Hämtad 4.12.2019

regeringens fokus på utveckling av väsentliga socio-ekonomiska delar av landet. Kagame har även stöd av både polisen och regeringen, vilket vidare betyder att ingen vågar ifrågasätta eller gå upp mot ledaren.

För att sammanfatta analysen av Rwanda kan det påpekas att landet är ett exceptionellt fall i frågan om både historia, ekonomisk utveckling och korruption. Även om landet år 1994 var med om en absolut tragedi, kan det även ses som en möjlighet till en ny start, något som inte många länder har möjlighet till. Landet klarade tack vare starkt ledarskap av att bygga upp en relativt hållbar ekonomi och till skillnad från många andra länder insåg Rwanda betydelsen av utveckling av framförallt sociala faktorer för att bygga upp en hälsosam ekonomisk utveckling. Landet satsade mycket på teknologi och denna teknologi har hjälpt till både i den ekonomisk utvecklingen och bekämpningen av korruption, och har lett till fortsatt utveckling. Det grundläggande för Rwandas kamp mot korruption var genomförande av starka antikorrupsionslagar som också följdes upp och brytande mot dessa lagar hade konkreta konsekvenser, till skillnad från t.ex. Bhutan. Detta lyckades med hjälp av starkt utomstående stöd från olika länder och internationella organisationer, som eventuellt såg det som ett sätt att kompensera för att inte aktivt ha deltagit i stoppandet folkmordet. Den ekonomiska utvecklingen är dock starkt bunden till en endaste person och har kommit på bekostnad av mycket av befolkningens rättigheter och således kan det inte anses att många andra länder kan dra nytta av de metoder som Rwanda använt sig av. Däremot kunde många länder ha nytta av att anta några av de metoder som använts till bekämpningen av korruption och t.ex. enkel möjligheter för rapportering korruption och mutning är något som säkert många mindre utvecklade länder kunde använda sig av.

8. Avslutning

Denna avhandling har presenterat, undersökt och analyserat det obestridliga sambandet mellan ekonomisk utveckling och korruption i majoriteten av världens länder. I jämförelse med andra motsvarande avhandlingar och undersökningar, har denna avhandling antagit en lite annorlunda synvinkel genom att skifta fokus och undersöka de länder som oftast utelämnas i majoriteten av undersökningar. Efter de kvantitativa jämförelserna lyftes tre länder fram;

Ryssland, Bhutan och Rwanda, som i denna undersökning avviker från normen eftersom de avviker avsevärt från mängden i fråga om fler än bara några få ekonomiska variabler.

I den kvantitativa delen framkom det mycket intressanta data angående de olika länderna och deras ekonomiska utveckling i förhållande till korruption. T.ex. läskunnighet kunde fastställas som en faktor som inte förklarades av korruption, men som ändå baserat på teorier är en variabel som påverkas av korruption. Däremot är t.ex. utnyttjande av naturresurser inte på något sätt beroende av korruption, vilket leder till att länder med hög BNP trots det kan ha hög korruption ifall de har tillgång till en stor mängd naturresurser, som t.ex. Kuwait. BNP i allmänhet var inte heller så beroende av korruption i och med att man kan nå hög BNP trots korruption, speciellt om korruptionen är storskalig. I den storskaliga korruptionen söker många länder efter så hög vinst som möjligt för att sedan personligen kunna dra mera nytta av de inkomster som fås.

I den kvalitativa delen granskades och analyserades de avvikande länderna och utgående från denna analys kunde vissa slutsatser dras. Först och främst kan det fastställas att hypoteserna till ett stort sätt bekräftades. Speciellt gällde det de båda länderna där korruptionsnivån ansågs vara låg men som ändå inte hade en ekonomisk utveckling som korrelerade detta. Det visade sig för båda länderna att nivån på korruption inte helt stämde överens med verkligheten, och att trots att den rapporterade nivån på korruption var låg, fanns det väldigt tydliga exempel på korruption i länderna. Bhutan har, trots att det inte är en totalitär stat, en stark ledare och vissa väldigt starka element av en auktoritärt styrd stat, vilket i detta fall har lett till att landets rapporterade korruptionsnivå är mycket lägre än den verkliga nivån. Korruptionen får inte framkomma och beslutsfattarna får inte kritiseras men landet är ändå inte helt avstängt och således får man ändå fram den låga nivån på ekonomisk utveckling som sedan leder till det avvikande resultatet. De underliggande faktorerna för en dålig ekonomisk utveckling rotar sig också i den totalitär liknande politik som förs och kan i stora sätt attribueras landets avstängdhet och starka vilja till självförsörjning, samt den rådande politiska kulturen av att inte leva i överflöd.

Också för Rwanda var resultatet av den kvalitativa undersökningen liknande. Rwanda hade en mycket positivare ekonomisk utveckling och även här bekräftades hypotesen om att det fanns andra underliggande faktorer för en dålig ekonomisk utveckling. Rwandas ekonomiska

utveckling påverkades starkt av inbördeskriget och folkmordet och ledde till att Rwandas ekonomiska utveckling inte nått samma nivå som länder med motsvarande nivå på korruption, men de faktorer som mätte de facto ekonomiska variabler och inte grundade sig i befolkning, visade sig vara i linje med nivån på korruption. Även hypotesen om totalitära/auktoritära regimer bekräftas delvis i Rwanda. Landet är inte totalitärt men presidenten har en näst intill auktoritär ställning och anses av många vara odemokratiskt vald i och med att många politiska opponenter tystats ner. Rwanda har också korruption, främst småskalig sådan, men den tystas dels ner genom ibland till och med brutala metoder, som t.ex. att förklara personer som bryter mot lagen som statsfiender som sedan avrättas.

För länder med hög ekonomisk utveckling och hög korruptionsnivå bekräftades också hypoteserna. Ryssland som ett avvikande land åt det så att säga andra hållet har hög nivå på korruption som en relik av socialismens tid då daglig korruption var nödvändig för att få tillgång till basresurser, och efter socialismens tid har korruptionen bara levt kvar utan att ifrågasättas. Alltså har korruptionen både delvis haft en positiv inverkan och sedan blivit en del av kulturen. Dock är ett skifte nu synligt och allt fler unga ifrågasätter de gamla, korrupta vanorna. Den höga ekonomiska utvecklingen attribueras främst Rysslands unika geografiska läge och dess tillgång till stora mängder naturresurser som sedan används för ekonomisk tillväxt och ökad internationell politisk och ekonomisk makt. En stor del av den ekonomiska utvecklingen kan även förklaras med socialismen eftersom socialismen stadgade vissa basrättigheter och förutsättningar för alla medborgare, och således är t.ex. läskunnigheten hög.

Det som däremot inte gick att fastställa efter alla analyser var ifall de olika avvikande ländernas utveckling var något som gick att implementera i andra länder som tampas med liknande problem. Ifall det fanns andra länder med liknande historia och kultur kunde eventuellt metoder som de som användes i Rwanda leda till potentiell minskning av korruption, men de avvikande länderna var avvikande främst jsut på grund av sin unika historia, kultur eller dylikt, och då skulle dessa förutsättningar krävas för att andra länder skulle kunna implementera samma metoder. Rwanda kan anses som det mest framgångsrika landet utav de alla som analyserades djupare och speciellt fokusen på teknologi som Rwandas regering haft de senaste åren kan vara en lösning på korruption, speciellt i länder där småskalig korruption är ett problem.

Denna avhandling har bara skrapat ytan av många av de problem som finns i världen och som många länder har bemött eller kommer att bemöta i kampen mot korruption och en fortsatt ekonomisk utveckling. Vidare undersökning kommer under åren säkert att förverkligas i och med att ekonomisk utveckling och korruption är fenomen som högst antagligen aldrig kommer att försvinna, och som alltid kommer att skapa större eller mindre problem för världens land.

För att få en bättre uppfattning om vad som gjort de avvikande länderna så unika och så avvikande skulle det krävas en mycket djupare analys av varje ekonomisk variabel och flera hundra sidor till. Speciellt Bhutan kunde vara ett intressant mål för framtida forskning och speciellt religionens inverkan på både den ekonomiska utvecklingen och korruptionen är något som kunde ge en djupare insikt i hur ett land som Bhutan fungerar och hur landet potentiellt kunde utveckla sig i framtiden. Rwanda kommer däremot antagligen bli ett intressant undersöknings mål i framtiden i och med att det finns potential för stora förändringar i landet, inte minst när president Kagame slutar regera. Även teknologins och t.ex. sociala mediers inverkan på korruption och framförallt bekämpning av korruption är något som borde analyseras eftersom det kan vara svaret på många av de problemen som finns med bekämpningen av korruption. Teknologi och sociala medier kunde användas för att vidare informera befolkningen om lagenliga handlingar och, som i Rwanda, även användas för att rapportera och känna igen korrupta handlingar. En sådan undersökning kommer dock att ta tid och kanske aldrig vara helt sannenlig i och med den ständiga fortsatta utvecklingen av teknologi. För tillfället måste man dock hoppas att allt fler länder binder sig till bekämpande av korruption för att korruption är som sagt i grund och botten alltid negativt.

Källförteckning:

A lava jato em números no paran  — caso lava jato. Ministério P blico Federal MPF <http://www.mpf.mp.br/para-o-cidadao/caso-lava-jato/atuacao-na-1a-instancia/parana/resultado>. Hämtad 13.11.2018

Alesina A. Macroeconomic policy and elections in OECD democracies. *Economics & politics*. 1992;4(1):1-30

Argando a, A. Private-to-private Corruption *Journal of Business Ethics* 2003;47:253–267

Baker S. RANKED: The 25 most powerful nations on earth. *Business Insider*. <https://www.businessinsider.com/ranked-the-25-most-powerful-nations-on-earth-2018-6?r=US&IR=T#4-germany-22>. Publicerad 2018. Hämtad 1.9.2019.

Bakhareva Y. Russia: Legislative Updates on Governance, Minority Shareholder Rights & Audit. *Glass Lewis Blog*. <https://www.glasslewis.com/russia-legislative-updates-governance-minority-shareholder-rights-audit/>. Publicerad 2018

Banoba, P., A Redefining Moment For Africa, *Transparency International* https://www.transparency.org/news/feature/a_redefining_moment_for_africa Publicerad 21.2.2018

Bertelsmann Stiftung, BTI 2018 Country Report — Bhutan. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung, 2018

Belize Signs the United Nations Convention against Corruption, *San Pedro Sun*, Publicerad 9.12.2016

Bhutan Corruption Report GAN Integrity Business Anti-Corruption Portal, 2018 refererad i Kaunain, R.; BHUTAN: OVERVIEW OF CORRUPTION AND ANTI-CORRUPTION, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

BHUTAN DEVELOPMENT UPDATE November 2018: Accelerating Reform Momentum, The Worldbank, November 2018.

Bhutan’s Gross National Happiness Index Oxford Poverty & Human Development Initiative <https://ophi.org.uk/policy/national-policy/gross-national-happiness-index/>. Publicerad 2017

Bhutan Education Blueprint: Rethinking Education, Ministry of Education, Royal Government of Bhutan, 2014

Binagwaho A, et al. Rwanda 20 years on: investing in life. *The Lancet*. 2014;384(9940):371-375

Bird, R. et al. Tax effort in developing countries and high income countries. *Economic analysis and policy*. 2008;38(1):55-71

BMG Staff, Belize missing from Corruption Perception Index again, *Breaking Belize News*; Publicerad 2.2.2016

Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, *International Narcotics Control Strategy Report Volume II Money Laundering and Financial Crimes*, United States Department of State, Publicerad 2017

Cartier-Bresson J. L'économie de l'information et l'analyse des réseaux de corruption. Hermès, La Revue. 1996;19(1):211-224

Chapter 3: Benchmarking Competitiveness in the Fourth Industrial Revolution: Introducing the Global Competitiveness Index 4.0, *Global Competitiveness Report 2018*, World Economic Forum <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/chapter-3-benchmarking-competitiveness-in-the-fourth-industrial-revolution-introducing-the-global-competitiveness-index-4-0/> Publicerad 2018.

Chaudhury D. Demonetisation impacts India's border trade with Bhutan. *The Economic Times* <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/demonetisation-impacts-indias-border-trade-with-bhutan/articleshow/55717058.cms?from=mdr>. Publicerad 1.12.2016

Cheeseman N. Rwanda's development model wouldn't work elsewhere in africa. *Quartz Africa Web site*. <https://qz.com/africa/1175371/rwanda-and-paul-kagames-development-model-wouldnt-work-elsewhere-in-africa/>. Hämtad 4.12.2019

Chêne, M., Overview of corruption and anti-corruption in Palestine, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, Publicerad 19.1.2012

Dasgupta, S. India pushes for its largest ever hydropower project despite concerns. *Mongabay Environmental News*. <https://news.mongabay.com/2019/07/india-pushes-for-its-largest-ever-hydropower-project-despite-concerns/>. Publicerad 25.7.2019.

Ease of Doing Business Scores The Worldbank Doing Business Project <https://www.doingbusiness.org/en/data/doing-business-score>

Encyclopaedia Britannica - Kosovo <https://www.britannica.com/place/Kosovo/Self-declared-independence> Hämtad 4.5.2018

G20 Participants <https://g20.org/en/about/Pages/Participants.aspx> Hämtad 5.6.2018

Gardiner, J. Defining Corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

GDP per capita, PPP (current international \$) The Worldbank <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>

GDP per capita, PPP (current international \$) – Central African Republic The Worldbank https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.KD?end=2015&locations=CF&most_recent_value_desc=false&start=2009

Gillespie Sam. Corruption and genocide: Lessons from Rwanda, Auschwitz Institute for Peace and Reconciliation Web site. <http://www.auschwitzinstitute.org/blog/corruption-and-genocide-lessons-from-rwanda/>. Uppdaterad 2014. Hämtad 3.12.2019

Global Competitiveness Index 2017-2018: Introduction World Economic Forum
<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/introduction/>

Global Competitiveness Index 2017-2018 Malta. World Economic Forum
<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=MLT>. Publicerad 2017

Global Competitiveness Index 2017-2018 Russia. World Economic Forum
<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=RUS>. Publicerad 2017

Groop, C. *Accountability and Corruption: A Study into Political Institutions as Referees Between Principals and Agents*, Åbo Akademis Förlag, Åbo, 2013

Gupta S, Davoodi H, Alonso-Terme R. Does corruption affect income inequality and poverty? *Econ Gov.* 2002;3(1):23-45.

Heidenheimer, A. *Political Corruption: Readings in Comparative Analysis*, Transaction Publishers, New York, 1970

Hyden, G citerat i Pedersen, K. Johannsen L. Corruption: Commonality, Causes & Consequences comparing 15 ex-communist countries, *Paper prepared for the 13th NISPAcee Annual Conference*, 2005

Hendricks, S. Universal health care is great — except in Russia. Here's why.
<https://bigthink.com/politics-current-affairs/russia-bad-healthcare-?rebelltitem=5#rebelltitem5> Publicerad 2018

History.com Editors *Rwandan Genocide* <https://www.history.com/topics/africa/rwandan-genocide> Publicerad 2009

Holy See - The World Factbook. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/vt.html>. Publicerad 2019.

Hong Kong - The World Factbook. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/hk.html>. Publicerad 2019.

Households and NPISHs Final consumption expenditure, The Worldbank
<https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD>

Household disposable income (indicator) OECD, Publicerad 2019.

Human Development Index United Nations Development Programme
<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

Human Development Report 2016. United Nations Development Programme, New York City, 2016

Johnson, E., Unstoppable Rivers: Bhutan's Quest for Energy Security and Development in a Changing Climate, *Pulitzer Center on Crisis Reporting*
<https://pulitzercenter.org/reporting/unstoppable-rivers-bhutans-quest-energy-security-and-development-changing-climate>. Publicerad 28.10.2019

Kaldor N, "Will underdeveloped countries learn to tax?" *Foreign Affairs* 1963; 41: 410-419

Klitgaard, Robert. *Controlling corruption*. Univ of California Press, 1988

Krueger, A. The political economy of the rent-seeking society. *Law and economic development*. 2006:175-187

Leff N. Industrial organization and entrepreneurship in developing countries: the economic groups, *Economic Development and Cultural Change* 1978;26:661-675

Leff, N. "Economic development through bureaucratic corruption" *American Behavior Scientist*. 1964;3:8-14

Legal Definition: Grand Corruption, Transparency International 19.8.2016

Literacy Unicef Data <https://data.unicef.org/topic/education/literacy/>

Literacy Unesco Insitute of Statistics, <http://uis.unesco.org/en/topic/literacy>

Literacy - The World Factbook. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/370..html>. Publicerad 2019

Literacy Rates Continue to Rise from One Generation to the Next, *UIS Fact Sheet No. 45*, UNESCO Institute for Statistics, September 2017

Mathews, J. An evolutionary theory of the economy as a whole: Reflections on Schumpeter's "lost" seventh chapter to The Theory of Economic Development *Macquarie Graduate School of Management working Paper* 2003

Mauro P. Corruption and the composition of government expenditure. *Journal of Public Economics*. 1998;69(2):263-279.

Mauro,P. Corruption and growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 1995;110(3):681-712

Miller J., McKenna M. *World's Most Literate Nations*, Central Connecticut State University, <https://www.ccsu.edu/wmln/> Publicerad 2015

Minder R. Rajoy government in spain is threatened by verdicts in corruption case. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/05/25/world/europe/spain-rajoy-corruption.html>. Publicerad 15.10.2019.

Ministry of Finance and Economic Planning *Vision 2020* Republic of Rwanda, 2012

Mortality rate, infant (per 1,000 live births). The Worldbank.
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?end=2016&start=2015>. Publicerad 2017.

Mungiu-Pippidi, A. Controlling Corruption Through Collective Action, *Journal of Democracy*, 2013: 24(1):102-115

Murayama M., Sub-Regional Relations in the Eastern South Asia: With Special Focus on Bangladesh and Bhutan, *Japan External Trade Organization (JETRO) Institute of Developing Economies Joint Research Program Series*, 2004; 132

National Corruption Barometer Survey (NCBS) Bhutan Transparency Initiative, 2016

Noack, P., Campioni, M. Rwanda Fast Forward: The many Perspectives that make Rwanda a Unique country i Noack, P., Campioni, M *Rwanda Fast Forward: Social, Economic, Military and Reconciliation Prospects*, Palgrave Macmillan, New York, 2012

Nye, J. S. Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. *The American Political Science Review*, 1967;67(2): 417-427

Nzohabonimana, D. What makes Rwanda one of Africa's fastest growing economies? *TRT world* <https://www.trtworld.com/magazine/what-makes-rwanda-one-of-africa-s-fastest-growing-economies-23410> Publicerad 17.1.2019

Pedersen, K. Johannsen, L. Corruption: Commonality, Causes & Consequences comparing 15 ex-communist countries, *Paper prepared for the 13th NISPACEE Annual Conference*, 2005

Pehrson M. Rysslands piratisering - Vad gick fel och varför?. *Magisteruppsats*, Lunds Universitet, 2006. Tillgänglig via
<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1337098&fileId=1646005>

Pelden S. Infant mortality rates still high in bhutan. <http://www.kuenselonline.com/infant-mortality-rates-still-high-in-bhutan/>. Hämtad 22.11. 2019

Philp, M. Conceptualizing political corruption i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

Pinto, J. et al. Corrupt organizations or organizations of corrupt individuals? Two types of organization-level corruption *Academy of Management Review* 2008;33(3):685–709

Pressly L. 'The largest foreign bribery case in history'. *BBC News*.
<https://www.bbc.com/news/business-43825294>. Publicerad 22.4.2018

Puerto Rico - The World Factbook. Central Intelligence Agency, Washington D.C
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rq.html>. Publicerad 2019

Rahman, K. Bhutan: Overview of Corruption and Anti-corruption, *Transparency International Anti-Corruption Helpdesk*, 2018

Ranis, G. et al. Economic Growth and Human Development, *World Development*, 2000;28(2):197-219

Redacción El Comercio, Migraciones: número de venezolanos en el Perú se eleva a 330 mil, *El Comercio Peru*, 2018 <https://elcomercio.pe/peru/migraciones-numero-venezolanos-peru-eleva-330-mil-noticia-526089-noticia/>

Rinchen, K., *Education Reform in Bhutan: Meeting the Youth Employment Challenge*, University of Bhutan, 2008

Rohter L. Brazil's jaw-dropping corruption scandal comes to netflix. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/03/16/arts/television/mechanism-netflix-brazil-jose-padilha.html>. Publicerad 16.3.2018

Rose-Ackerman, S. Democracy and 'Grand' Corruption *International Social Science Journal* 1996;48(3)

Rose-Ackerman, S. *Corruption: A study in political economy*. Academic Press, New York, 1978

Roucek, J.S. The role of literacy and illiteracy in social change. *International Review of Education* 1967;13(4):483-491

Russia Named 31st in World Bank's 'Doing Business' Ranking, Missing Putin's Target. *The Moscow Times*. <https://www.themoscowtimes.com/2018/11/01/russia-named-31st-world-banks-doing-business-ranking-missing-putins-target-a63370>. Publicerad 2018

Rwanda Poverty Assessment The Worldbank, April 2015

Rwanda - The World Factbook. Central Intelligence Agency, Washington D.C <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rw.html>. Publicerad 2019.

Rwanda - Agriculture Export.gov. <https://www.export.gov/article?id=Rwanda-Agriculture>. Hämtad 2.12.2019

Sakurai R. Challenges for Implementing Inclusive Education in Bhutan Education System in the Country, *Journal of International Cooperation in Education*, CICE Hiroshima University, 2017;19(2)

Seter J. Rwandan students create anti-corruption app. <https://www.occrp.org/en/daily/10762-rwandan-students-create-anti-corruption-app> Hämtad 4.12.2019

Scott, James C. citerad av Gardiner, J "Defining Corruption" i Heidenheimer, A och Johnston, M (ed.) *Political Corruption; Concepts and Contexts*, New Brunswick, Transaction Publishers, 2002

Syrian Arab Republic – Human Development report, United Nations Development Programme, 2018 <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/SYR>

Sööt, M-L. et al. Private-to-private corruption: Taking business managers' risk assessment seriously when choosing anti-corruption measures *2016 OECD Integrity Forum submission*, 2006

Tanzi V, Davoodi H. Corruption, Public Investment and Growth *IMF Working Paper*, 1997

Tanzi, V. Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope, and Cures *IMF Working Paper*, 1998

The International Country Risk Guide (ICRG) PRS Groups
<https://epub.prsgroup.com/products/icrg/international-country-risk-guide-icrg>

The retreat of global democracy stopped in 2018. *The Economist*.
<https://www.economist.com/graphic-detail/2019/01/08/the-retreat-of-global-democracy-stopped-in-2018>. Publicerad 2019.

The World Bank – World Bank Countries and Lending Groups
<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups> Hämtad 4.5.2018

TNS opinion & social, *Special Eurobarometer 470 - October 2017 "Corruption" Report*
Europeiska Unionen, 2017

Tools and Practices 18: Public Expenditure Tracking Surveys, The Worldbank
<http://siteresources.worldbank.org/INTEMPowerment/Resources/486312-1098123240580/tool18.pdf>

Transparency International - What is Corruption <https://www.transparency.org/what-is-corruption#define>, Hämtad 5.4.2018

Transparency International, Grand Corruption Legal Definition, 19.8.2016

Transparency International Secretariat, Russia: Telegram block leads to widespread assault on freedom of expression online. *Transparency International*
https://www.transparency.org/news/pressrelease/russia_telegram_block_leads_to_widespread_assault_on_freedom_of_expression. Publicerad 2018.

Tullock, G. Public decisions as Public Goods *Journal of Political Economy*, 1971;79(4):913-918

Tuominen E. Venäjällä lahjotaan yhä liikennepoliisia, lääkäreitä ja palotarkastajia - Monet eivät pidä lahjusten antamista pahana, koska niillä saa arjen sujumaan. *Iltalehti*
<https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/201806222201031231>. Publicerad 2018.

Twahirwa, A. Food security improves in Rwanda, despite challenges, *National Institute of Statistics Rwanda*. <http://statistics.gov.rw/publications/article/food-security-improves-rwanda-despite-challenges>. Publicerad 2012. Hämtad 2.12.2019

United Nations – Member States <https://www.un.org/en/member-states/> Hämtad 4.5.2018

United Nations Treaty CHAPTER XVIII PENAL MATTERS; Status, United Nations Treaty collection https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-14&chapter=18 Hämtad 4.5.2018

Van Klaveren, J. The Concept of Corruption i Heidenheimer, A. *Political Corruption: Readings in Comparative Analysis*, Transaction Publishers, New York, 1970

Venezuela – Human Development report, United Nations Development Programme, 2018
<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/VEN>

Wangchuk, T. The Value of Bhutan's Rivers. *National Geographic Society Newsroom*.
<https://blog.nationalgeographic.org/2017/04/16/the-value-of-bhutans-rivers/> Hämtad 20.11.2019